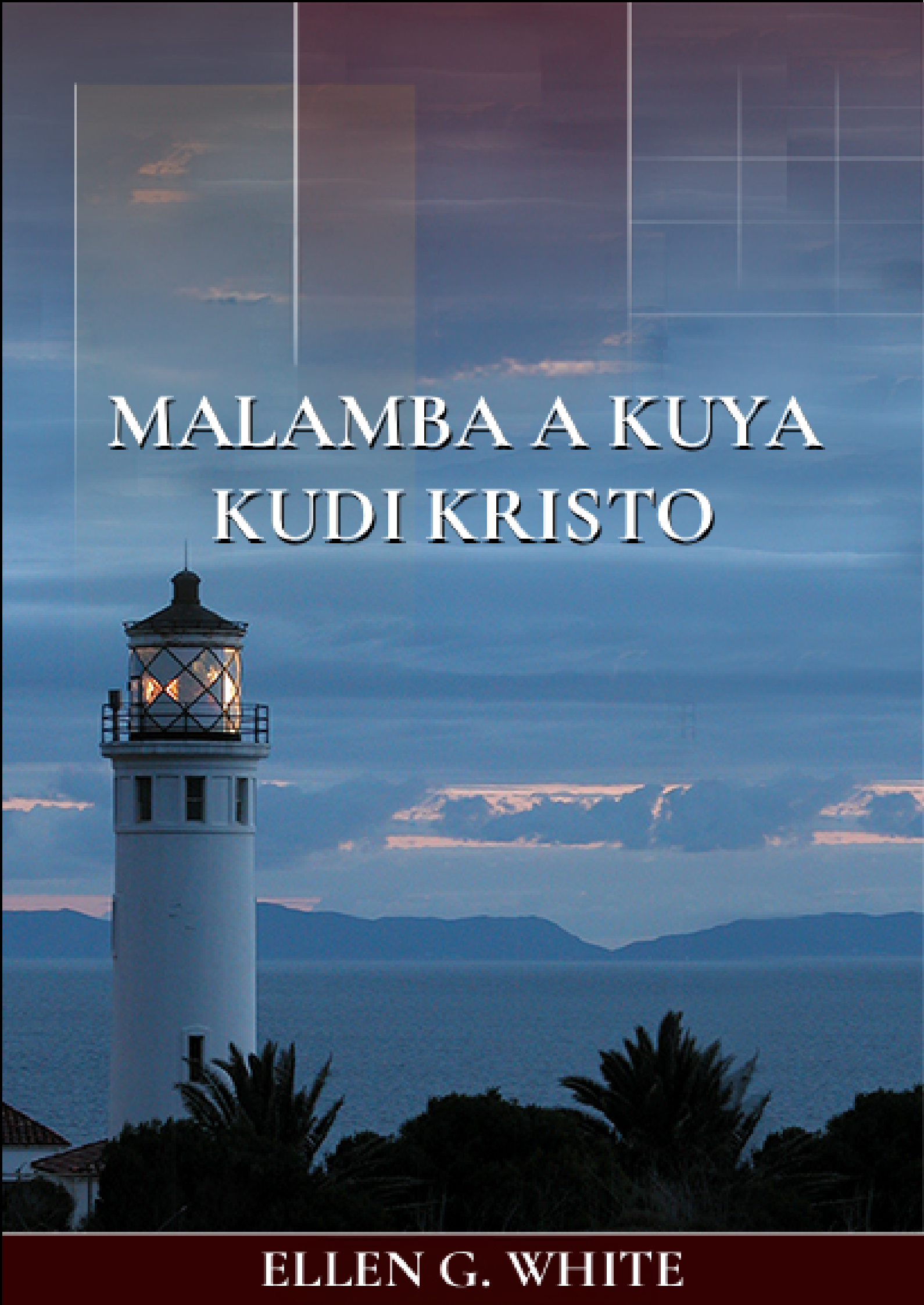

MALAMBA A KUYA KUDI KRISTO

ELLEN G. WHITE

Malamba a Kuya Kudi Kristo

Ellen G. White

1 — Kuzola kwa Nzambi kwa Mwanda wa Muntu	2
2 — Bwanya bwa Mwibi kwi Kristu	25
3 — Kukatusha Bubi	42
4 — Kwibela	85
5 — Kudîpisha	99
6 — Ntemo ne Kupokelwa	114
7 — Kakeba ka Bana ba Kristu	137
8 — Kukula mu Kristu	167
9 — Busaka ne Bumi	197
10 — Kumanya Nzambi	220
11 — Bupwilo bwa Kusambila	243
12 — Bîna Kukita na Makasa	283
13 — Kusansanywa mu Mwine	310

<https://congressomv.org/lub>

1 — Kuzola kwa Nzambi kwa Mwanda wa Muntu

Nzambi wakwete kumwisha kuzola kwandi mu bintu byoso bya mu nyi ne mu kutuma kwandi. Tata wetu wa mu diulu ke mambo a bumi, lungenyi, ne musebo. Talani bintu byoso byabula ne byambote bya mu nyi. Mwanangai mwanda Nzambi wapangile bintu byoso mwanda wikumbule mpampa ne musebo, ke kwa bantu benu, vatu kwa bintu byoso bya bumi. Mweni ne mvula byabakwete kuvutwila nyi bumi ne musebo, tukila, mashi, ne malamba, byoso byakwete kwamba kuzola kwa Mwambile. Ke Nzambi

wakwete kupa bintu bya kudya
kwa bintu byandi byoso. Ne
mwanda wa mwimbi wakwete
kwamba:

"Meso a bantu byoso byakwete
kumona ngeye;

Ne ngeye we bakwete kupa
byakudya mu tshidizu kyabula.
Ngeye we kwibula koko kwako,
Ne kusekesa kuzola kwa bintu
byoso bya bumi."

Nzambi 145:15-16

Nzambi wapangile muntu mu ukile
ne mu musebo. Nyi yabula, ne
mwanda yafumine mu moko ka
Mwambile, yabula kyabula kyabula

kya kufwa nangwa kukakata. Ke kubula nshila ya Nzambi—nshila ya kuzola—kwavwitishe bukata ne lufu. Vatu ne mu makasa a mambo a maka, kuzola kwa Nzambi ke kwakwete kumweneka. Bible yamba nti Nzambi wakatele nyi mu mwanda wa muntu (Kileka 3:17). Mibunji ne misanga—makasa ne malwa abakwete kushikisha bumi—Nzambi wakitule bino mu mwanda wambote kwa etu, mu mwanda wa kukwasha kwetu kufuma mu kufwa ne soni byo mambo avwitishe. Nangwa nyi yayi yapwa, ke bumi bukata bukata vatu. Nyi yenyi yabakwete na

mambo a kukema ne kukebwa.
Maluba nakwete kukula mu
misanga, ne misanga yambote
nakwete kufwata misanga yabubi.

Mambo "Nzambi ke Kuzola"
yakwete kumweneka mu maluba
oonso abakwete kubuluka ne mu
mwanya oonso mubya. Ndele
yambote yabakwete kwimba,
maluba mambote abakwete
kumwisha kunungo kwambote, ne
miti mikole ya mu tshisaka byoso
byakwete kwikila kukeba kwa Tata
wetu wa kuzola ne kuzola kwandi
kwa kusekesa bana bandi.

Mambo a Nzambi bakwete kwibula nani Nzambi wabula. Nzambi wenyi wakwete kwibula kuzola kwandi kwavula ne lusa. Mwanda Mose wakwete kwipusha, "Nsonyi mwate," Mfumu wakwete kwamba, "Ndi kukwibula mambo ami oonso ambote." (Kufuma 33:18-19). Kyenyi ke kyate kyandi. Mfumu wakwete kupita pa meso a Mose ne kwamba: "Mfumu, Mfumu Nzambi, wa lusa ne wa mbote, wa kwikala na bukata mu kuzola, ne wa kyabula ne kukema, wa kwikibula lusa kwa mikoka, wa kuleka mambo, makambu, ne bubi." (Kufuma 34:6-7)

Nzambi ke kwikala na bukata mu kuzola ne ke kuzola lusa (Yona 4:2; Mikiya 7:18).

Nzambi wakwete kukanga myima yetu kuli yandi na binangu byavula mu diulu ne mu nyi. Mu mwanda wa nyi ne mu kuzola kukata ko bantu bakwete kushinda, Nzambi wakwete kusaka kwibula yenyi kuli etu. Vatu bino byoso byakwete kuleka kwibula kuzola kwandi kwakata. Nangwa binangu byoso byabi, mukambu wa mambo yambote wakwete kusandula binangu bya bantu. Bantu bakwete

kumwina kumona Nzambi,
kushindanga kwikala mukakata ne
kwikala bubi mu kuleka. Satana
wakwete kwikibula bantu kukema
nti kifwanyi kya Nzambi ke
bukata—ne nangwa yenyi ke
Mfumu wa kukakata ne wa
kusakila makambu oonso mwanda
apunge. Mwanda kukutwila
kifwanyi kyabi, ne kwibula nyi
yoso kuzola kwa Nzambi kwakata,
Jesu weza kwikala na bantu.

Mwana wa Nzambi weza kufuma
ku diulu mwanda kwibula Tata.
Jesu wakwete kwamba:

"Katu muntu wamona Nzambi
vatu; Mwana wenyi wabakwete
kutama kuli Tata nenyi wakwete
kumwibula." (Yau 1:18)

Ne kwi:

"Katu muntu waziba Tata vatu
Mwana, ne yensewo Mwana
wakwete kusaka kumwibula."
(Mateo 11:27)

Mwanda muntu umwe wa balongi
wakwete kwipusha Jesu, "Tubwile
Tata," Jesu wakwete kwamba:
"Filibi, ndi kwikala ne enu tshidizu
kyavula, ne ngeye vatu we lesa
kundesha? Yense wamona mi
wamona Tata. Mwanda muntu we

kwamba, 'Tubwile Tata'?" (Yau
14:8-9)

Ne mwanda Jesu wakwete kwibula
kukwasha kwandi mu nyi,
wakwete kwamba:

"Mfumu wakwete kundota
mwanda kubwila nsangu yambote
kwa batu bapampa. Wanditemine
mwanda kukatusha bintu byoso
bya mu myima, kwibula kusangwa
kwa batu bakwete kutama, kwibula
meso kwa batu bamala, ne kuleka
batu bakwete kutama." (Luka 4:18)

Kyenyi ke kukwasha kwandi.
Konse ko Jesu wakwete kuyenda,

wakwete kukwasha ne kwibika
batu byoso Satana wakwete
kutama. Mambu moonso wakwete
kukwasha byakwete kwibula nti
Nzambi wakwete kumutuma ne
kumudota. Kuzola, lusa, ne kwikila
kwa bantu byoso byakwete
kumweneka mu bumi bwandi.
Myima yandi yabakwete kukwata
bantu. Wakwete kutama kifwany
kya muntu mwanda akwasha
mpampa za bantu. Bantu bapampa
ne bakulula bakwete kuleka
kumina kwikila kuli yandi. Bana
bafupi nabo bakwete kuzola
kwikila kuli Jesu. Bakwete kuzola

kutama pa malu mandi ne kumona
meso mandi a kuzola.

Jesu wakwete kuleka kwibula
kyabula, vatu mwanda wakwete
kwamba kyabula, wakwete
kwamba na kuzola. Wakwete
kusangila bantu na lungenyi,
kuzola, ne kikundamana. Wakwete
kuleka kwikala mubi. Wakwete
kuleka kwamba mambo makakata
kutu mwanda. Wakwete kuleka
kukata muntu wanyima wabula
myima yambote. Wakwete kuleka
kukambula bubi bwa muntu.
Wakwete kwamba kyabula na
kuzola. Wakwete kukambula bubi,

kukema bubi, ne bunyambi, watu
mesu mandi bakwete kudila
mwanda wakwete kwamba mambo
makakata. Wakwete kudila
mwanda wa Yerusalemu, musumba
wakwete kuzola, mwanda bakwete
kuleka kumutambula, nangwa
yenyi ke Nzila, Kyabula, ne Bumi.
Nangwa bakwete kumukana,
wakwete kukila lusa kuli bantu na
kuzola. Bumi bwandi bwoso
bwakwete kwikala kukwasha ne
kukeba bantu. Muntu yense ke wa
mbote mu meso mandi. Nangwa
wakwete kwikala na kate kya
Nzambi, wakwete kwibula kuzola
ne kikundamana kwa bantu booso

ba mu nzo ya Nzambi. Kwa muntu yense, wakwete kumona muntu wabubi wakwete kumukata ne wakwete kwiza kumubika.

Kyenyi ke kifwanyi kya Kristu, ne kyenyi ke kifwanyi kya Nzambi. Ke mu myima ya Tata mashi a kuzola kwa Nzambi bakwete kukuluka mu Kristu kwa bantu booso. Jesu, Mupulusi wa kuzola ne lusa, ke Nzambi wakwete kwibula yenyi mu kifwanyi kya muntu (1 Timoteo 3:16).

Ke mwanda wa kutusumbula Jesu wakwete kwikala, kutama, ne

kufwa. Wakwete kwikala "Muntu wa Makasa," mwanda etu abwelele musebo wa kwikala. Nzambi wakwete kukunda Mwana wandi wa kuzola, wawu wabula kizole ne kyabula, kuleka kyate kya diulu ne kwiza mu nyi yabi ne myinda. Wakwete kumukunda kuleka kuzola kwa bamalaika, mwanda akwate soni, kulumbulwa, kukatwa myima, kuzolwa, ne lufu.

"Kikumbulu kya kutuswishila musebo kyakwete kugwa kuli yenyi; ne mu makasa mandi etu twakwete kukembwa." (Ezaya 53:5)

Mumonai mu tshisaka, mu
Getsemani, ne pa Mvula. Mwana
wa Nzambi ukoonde wakwete
kukwata kitumbu kya bubi. Yenyi
wawu wakwete kwikala mwanda
umwe ne Nzambi, wakwete
kumona kusangana kwabubi kwa
bubi kwa kutama muntu ne
Nzambi. Mu makasa ayo, wakwete
kudila:

"Nzambi wami, Nzambi wami,
mwanda mwate wandekele?"
(Mateo 27:46)

Ke kitumbu kya bubi, kuzitwa
kwako, ne kusangana kwako kwa
kutama myima ne Nzambi, byenyi

byakwete kukata myima ya Mwana
wa Nzambi.

Vatu kitambu kyakata kyakwete
kukwasha ke kuleka kuvwila
kuzola mu myima ya Tata kwa
muntu, ke kuleka kumukwila
kuzola kwa kubika. Kya kileka, kya
kileka! "Nzambi wakwete kuzola
nyi, ne kupa Mwana wandi wenyi."
Yau 3:16. Tata wakwete kuzola etu,
ke mwanda wa kitambu kyakata,
vatu wakwete kupa kitambu
mwanda wakwete kuzola etu.
Kristu ke mwanda wawu wakwete
kumwibula kuzola kwandi
kwavula kwa nyi yapwa. "Nzambi

wakwete kwikala mu Kristu,
kuvutwila nyi kuli yenyi." 2 Kolinto
5:19. Nzambi wakwete kutama ne
Mwana wandi. Mu makasa a
Getsemani, lufu lwa Kalivari,
myima ya Kuzola Kwavula
yakwete kupa kyende kya
kutusumbula.

Jesu wakwete kwamba, "Kyenyezi
kyabula Tata wakwete kundizola,
mwanda ndi kwikala kupa bumi
bwami, mwanda ndibwelele." Yau
10:17. Ne kwi, "Tata wakwete
kuzola enu, ne kundizola ngofu
mwanda ndi kwikala kupa bumi
bwami mwanda kutusumbula. Mu

kwikala Mupakasi wenu ne
Mukeba wenu, mu kupa bumi
bwami, mu kukwata bubi bwenu,
ndi kwikala kuzolwa na Tata wami;
mwanda wa kitambu kyami,
Nzambi wakwete kwikala mukema,
ne yenyi wakwete kukema yense
wakulupila mu Jesu."

Katu muntu yense watu Mwana wa
Nzambi wakwete kushinda
kutusumbula; mwanda yenyi
wawu wakwete kwikala mu myima
ya Tata wakwete kumwibula. Yenyi
wawu wakwete kushinda kukata ne
kwavula kwa kuzola kwa Nzambi
wakwete kukwibula. Katu kyavula

vatu kitambu kyakata kya Kristu
mu mwanda wa muntu wapwa
kyakwete kumwibula kuzola kwa
Tata kwa bantu bapwa.

"Nzambi wakwete kuzola nyi, ne
kupa Mwana wandi wenyi."

Wakwete kumupa ke kukwala
kwikala na bantu vatu, kukwata
bubi bwabo, ne kufwa kitambu
kyabo. Wakwete kumupa kwa
bantu bapwa. Kristu wakwete
kusangana na mpampa ne makasa a
bantu. Yenyi wawu wakwete
kwikala mwanda umwe ne
Nzambi, wakwete kukanga yenyi
na bana ba bantu na mikunda

yabakwete kukatuka. Jesu ke
"kuleka soni kuba kuba bamwene"
(Ebreu 2:11); yenyi ke Kitambu
kyetu, Mupakasi wetu, Mwene
wetu, wawu bakwete kukwata
kifwanyi kya muntu pa meso a kate
kya Tata, ne mu tshidizu kyoso
kyavula mwanda umwe na bantu
bamene—Mwana wa muntu. Ne
byenyi byoso mwanda muntu
akwatulwe mu kufwa ne bubi,
mwanda akwibule kuzola kwa
Nzambi ne kusekela mu ukile.

Kyende kyakwete kufutwa
mwanda wa kutusumbula, kitambu
kyakata kya Tata wetu wa diulu mu

kupa Mwana wandi mwanda
kufwila etu, kyakwete kutuswisha
kwibula kyende ko twakwete
kushinda kwikala mu Kristu.
Mwanda Yau Mvumbi wakwete
kumona kukata, kwavula, ne
kukangwa kwa kuzola kwa Tata
kwa bantu bapwa, wakwete
kukwata soni ne kikundamana; ne,
mu kuleka kusanga mambo a
kwibula kuzola kwakata, wakwete
kusamba nyi yoso. "Talen, kuzola
kwakata ko Tata wakwete kupa etu,
mwanda etu twakwete kwikala
bana ba Nzambi." 1 Yau 3:1. Kyenye
ke kumwisha muntu! Mu kubula
nshila, bana ba muntu bakwete

kwikala bana ba Satana. Mu
kukema mu kitambu kya Kristu,
bana ba Adami bakwete kushinda
kwikala bana ba Nzambi. Mu
kukwata kifwanyi kya muntu,
Kristu wakwete kutumuna muntu.
Bantu bapwa bakwete kutulwa mu
mwanda wa kusangana na Kristu,
bakwete kushinda kwikala "bana ba
Nzambi."

Kuzola kwakata kwa kifwanyi
kyakyi katu mwanda ukwabo. Bana
ba Mfumu wa diulu! Kyende
kyavula! Mambo a kwibula
kwavula! Kuzola kwa Nzambi kwa
nyi yabakwete kuleka kumuzola!

Kyenyi ke kukata myima ne
kukwata binangu kwa kuzola kwa
Nzambi. Kana twakwete kumona
kifwanyi kya Nzambi mu mwanda
wa Mvula, twakwete kumona lusa,
kuzola, ne kuleka kusangana na
kikundamana, ne twakwete
kumona byavula bya kuzola
kwavula ne lusa lwakata lwa kukila
lwa mayi kwa mwana wandi
wapwanga.

2 — Bwanya bwa Mwibi kwi Kristu

Mwantu wakalenga na manda
mavwangwile ne mwikadilo
mwavwangwile. Wadi
muvwangwile mu byonkebyonke,
ne mwikwadilana ne Lesa. Mabalo
yandi adi avwangwile, byoto
byandi adi byavwangwile. Anka
mu kwibubakana, manda yandi
ayifumuka, ne bwiyumvwikane
bwabuula muwanvu. Bubi bwayi
bwa nshila yakabenga iko ne ukuba
wakabenga asakamene amanda
yandi ukukitanga buta bwa bubi.
Wakakwatwa kuli Satana, ne

akekalenga pamutwe wanyi ne Lesa takwingilemo. Lwendo lwa kubi wadi ukubanga ukusanika byoto bya Lesa mu kubenga kwandi, ne kujaza ntanda mwana mbi ne bubosha. Ne wadi ukuwamba kuba byobi bintu byonsa bya kufumanga kuli Lesa mu kubenga kwandi.

Mu bubi bwayi, muntu wadi ne mwana wa kusekwila ne Yewa “muli byonse bya bulesa ne bya bumanyishi.” Abakolosai 2:3. Anka kufula kwayi mu kibi, wakabenga atangilanga buala mu vwangwa, ne wakasakana kwibikila ku meso a Lesa. Oku noko kwikadilo kwa

mutima wabubi. Ukuwikadilanga
ne Lesa, ne wakatangilanga buala
mu kwikadila ne Yewa. Mwibi
wakabenga mwana wabula mu
kwikadila ne Lesa; wakatina
kwikadila ne bantu bavwangwa. Na
wakabenga bakumwitila mu
mwanya, wakabenga mwana
wabula. Mupashi wa kuyana
wabula bwiyumvwikane ubwa mu
mwanya—mutima onsen
ukubenga ukwetamika ne mutima
wa Kuyana
Kukata—wakatangilanga kuyina
mu mutima wayi. Mabalo yandi,
manyi yandi, bwiyumvwikane
bwandi, bwakabenga bwabula ne

bwa bantu bavwangwa babelala
mwanya. Wakabenga nzila mumbiji
mu nyimbo yamwanya. Mwanya
wakabenga kuba nkata yamakasa;
wakabenga ukusakana kwibikila
kuli Ye uwa muwangwa, ne
mwenemwo mwana wa buala.
Nkata ya Lesa yakabenga kuyi mu
kukana ababi mu mwanya;
bakikana bene mu kuba bakasa.
Bualu bwa Lesa bwakabenga
bamuliro ukubawina. Bakabenga
ukukumba bubosha, ne kuba
bafumine ku meso a Ye wafwile
kukulwila kwabo.

Bukata bwetu, twatakwe twene,
kusefuka mu mwanya mwibi
umwenemo. Mioyo yetu mibi, ne
twatakwe kuyishintu. “Nani
ukubinga kufuma mu bubi? tewa.”
“Mutima wa mubiri bukabi ne Lesa:
bukabenga bwenyi butamwiiya ku
nzila ya Lesa, ne butakwe
kuyiiyako.” Yobu 14:4; Baroma 8:7.
Masambilu, kukula, kukita
bwiyumvwikane, byonse bya
bantu, byonsa bikwete bulumbu
bwabyo, anka apa bakapwa.
Byakabenga kuleta bwiyangalale
bwa kuvanga, anka byatakwe
kushintu mutima; byatakwe kujela
bupwe bwa bwikalo. Pabikabenga

mupashi ukita mu ntankakane,
bwikalo bwa mupya bwa kufuma
kuulu, pambere bantu banemwenga
kushintu kufuma mu kibi ku
vwangwa. Mupashi oyo ni Kristu.
Bwangu bwayi bwifwa bwakwe
bungye kukalwisha manda a
mupashi, ne kukumbwila ku Lesa,
ku vwangwa.

Muponeshi watwe wamba, “Na
muntu takubutwe kufuma kuulu,”
na takitambula mutima mupya,
manyi mapya, byoto byapya, ne
bitundwilo byapya, bya kuleta
bwikalo bwapya, “takumona
Bwami bwa Lesa.” Yoani 3:3.

Bwiyumvwikane bwa kuba
bwakumwenekena kukula bualu
bwabula mu muntu, ni
bwiyumvwikane bwabubi. “Muntu
wa mubiri takutambula bintu bya
Mupashi wa Lesa: bya bwa bubula
kuli yewa; ne takwe kuyimanya,
mwanda bimanyikwa mu
mupashi.” “Tukemwe ne mwanda
namwamba, Mwine mwafwainwa
kubutwa.” 1 Bakolinto 2:14; Yoani
3:7. Kuli Kristu kwalembwa, “Mu
yewa mwali bwikalo; ne bwikalo
bwakabenga buala bwa
bantu”—erina lyifwa “mwene
kuulu napewa ku bantu, lyi

twafwainwa kuponeshwa.” Yoani 1:4; Bikita 4:12.

Tukumala kumona bwangu bwa Lesa, kumona bwiyumvwikane bwayi, kumona bwangu bwa tata. Tukumala kumona bwelesi ne bwiyumvwikane bwa nzila yayi, kumona kuba yashinjikwa mu bwiyumvwikane bwa kuyana kwakashika. Paulo mutume wamona byonsa obi pa kwamba, “Ndiya ku nzila, ni bwangu.” “Nzila yavwangwa, ne luchimi luvwangwa, ne lwabwingi, ne lwabuala.” Anka wayongela, mu kushwa kwakwe, “Ndi wa mubiri,

ndi wa kuusha mu kibi.” Baroma 7:16, 12, 14. Wadi ukumba bwangwa, bwiyumvwikane, ubwakabenga takwete manda ukufika, ne walila, “Muntu wambi we! nani ukumbingisha mu mubiri uno wa lufu?” Baroma 7:24. Oku nkoko mila yafumine mu mioyo mifwidikwa mu myaka yonsa ne mu makumbi yonsa. Kuli bonse, kuli luchimi lwimwa, “Talani Mwana wa Lesa, uwebikako kibi kya ntanda.” Yoani 1:29.

Bifukisho bingi Mupashi wa Lesa wakolesshe kukukumana uno bulesa, ne kuwamwenekena ku

mioyo yikumba kufululwa mu
ntwito ya bubi. Pa kukita kwakwe
kibi kwa kubika Esau, Yakobi
wabenga ku nzubo ya tata yewa,
wadi nku fwidikwa mu ntwito.
Mwiyeka ne kukana, kufumwa ku
byonsa byamukitanga bwikalo
bwawama, bwiyumvwikane bumo
bwadi kumushikila ku mutima,
bwakabenga butina bwa kuba kibi
kyakwe kimukanisha ku Lesa, kuba
Lesu wamutile. Mu kushwa kwalala
pa mbolo, na bumbi kuzingila
nzoka, ne kuulu mwamwanya
mwana nyota. Pa kwikata, buala
bwafumuka ku meso ayi; ne,
kufuma ku bulumbu padi ne,

bunsabi bwa munshipu
bwakabenga kukwasa ku mpata ya
mwanya, ne bamalaika ba Lesa
bakakwasa ne kukuluka; ne kufuma
ku bualu bwakuulu, nzila ya Lesa
yawilwa mu nsambo ya nkwasho
ne lubilo. Oku noko
kwakumanyikwa kuli Yakobi
kikumbwile manyi ne lwendo lwa
mupashi wayi—Muponeshi. Ne
mwana wa buala ne nsanshi
wamona nzila yamwenekwila,
mwena mwibi, kukululwa mu
kwikadila ne Lesa. Mbadi ya
mushindu yayilote yakumeneka
Yesu, nzila yifwa ya kwikatana kwa
Lesane muntu.

Oku noko kifukisho kyo Kristu wakambe pa kwikatana ne Natanieli, pa kwamba, “Mukamona mwanya kufumuka, ne bamalaika ba Lesa bakakwasa ne kukuluka ku Mwana wa muntu.” Yoani 1:51. Mu bwibubakani, muntu wekekanisha ne Lesa; ntanda yekekanisha ne mwanya. Kufuma ku mubanga udi pabali, pakabenga kwikatana. Anka mu Kristu, ntanda yekwitana ne mwanya. Ne bisimbu byaye byenyi, Kristu wibika bunsabi mu mubanga ubwakilwe kibi, ne bamalaika bengye kwikatana ne bantu. Kristu wikasa muntu wabua mu buta

bwakwe ne bukwikati bwakwe ne
Bupwe bwa manda akata.

Anka mwana wabula ni myoto ya
bantu ya kutansha, mwana wabula
ni byonsa bya kubwela bwabantu,
na ba baleka Bupwe bumo bwa
lubilo ne nkwasho ku bantu babua.
“Kipa kyonsa kyawama ne kipa
kyonsa kyavwangwila” (Yakobo
1:17) kifuma kuli Lesa. Takwe buala
bwa bwiyumvwikane bufuma kuli
Yewa. Ne nzila yifwa kuli Lesa ni
Kristu. Yewa wamba, “Nine nzila,
ne bulesa, ne bwikalo: takwe muntu
ukuza kuli Tata anka kuli Nine.”
Yoani 14:6.

Mutima wa Lesa wakumba bana
baye ba ntanda ne bwangu bukata
kufika ku lufu. Mu kupa Mwana
wayi, watupwele byonsa bya
mwanya mu kipa kimo. Bwikalo
bwa Muponeshi ne lufu lwayi ne
kwikatana kwakwe, butumiki bwa
bamalaika, kwikatana kwa
Mupashi, Tata ukita kuulu ne mu
byonsa, lwendo lwa bantu ba
mwanya—byonsa byikwata mu
kuponsha kwa bantu.

A, tuleke kulolesha kipa kikata
kikilwe kuli eswe! Tuleke kumanya
butumiki ne manda Makulu

akolesha kukulwila babua, ne
kukulwisha mu nzubo ya Tata.
Bitundwilo bikata, ne manda akata,
byakabenga byakwe kwikwasha;
mikelo ikata ya kukita buala, buala
bwa mwanya, kwikatana ne
bamalaika, kuyana kwa Lesa ne
Mwana wayi, kukwezwa ne kukula
kwa manda eswe mu myaka
yonsa—ebi byonsa byabula
bitundwilo bikata ne nkwasho ya
kutukwasha kupa butumiki bwa
kuyana kwa mioyo yetu kuli
Mubumbi wetu ne Muponeshi
wetu?

Ne, pa mbela yinkatu, mikelu ya
Lesa ibwelwa ku kibi, bukunkutla
bwabula kukunka, kubabwela kwa
bwiyumvwikane bwetu, ne
bubosha bwa kumalisisa,
byamwenekwa mu nzila ya Lesa
kukukunkila ku butumiki bwa
Satana.

Tukebwelela ku bwangu bwa Lesa?
Biki byakwe kukita? Tuleke kwikata
mu bumuntu buwama ne Yewa
watuyene ne bwangu bukata.
Tuleke kukolesha nzila yatupwele
kuba twashintulwile ku
bwiyumvwikane bwayi, ne
kukululwa mu kwikatana ne

bamalaika bautumiki, ne kutana ne
Tata ne Mwana.

3 — Kukatusha Bubi

Mwanda muntu ukwete kushinda kwikala mukema na Nzambi?

Mwanda muntu wabubi ukwete kushinda kwikala mukema? Ke mu Kristu benu twakwete kushinda kusangana na Nzambi, na ukile; vatu twakwete kushinda kwiza kuli Kristu nzila yika? Bangi bakwete kwipusha kikwabo ne kikundi kya bantu mu Tshidizu ty a Pentekoste, mwanda bakwete kumona bubi, bakwete kudila, "Tukwete kukwasha nzila yika?" Mambo a kumbaka a Pedu wakwete kwamba, "Katushai bubi." Mikakwa 2:37, 38.

Mu tshidizu tya kumbi, kashimbi,
wakwete kwamba, "Katushai bubi,
... ne kuvutuka, mwanda bubi
bwenu bwibwe." Mikakwa 3:19.

Kukatusha bubi kukwete
kusangana na kudila kwa bubi ne
kukatuka mu bubi. Twakwete
kuleka kukata bubi kutu mwanda
twakwete kumona bubi bwabo;
kutu mwanda twakwete kukatuka
mu bubi mu myima, kwakwete
kukala kusanduka kwa kyabula mu
bumi.

Bangi bakwete kuleka kumona
kifwanyi kya kyabula kya

kukatusha bubi. Bangi bakwete
kudila mwanda bakwete kusala
bubi ne kwikala na kusanduka kwa
kunze mwanda bakwete kumina nti
makambu abo akwete kuba vwitisa
makasa. Vatu kyenyeke kukatusha
bubi kwa Biblia. Bakwete kudila
makasa kukila bubi. Kyenyeke
kyakwete kwikala kudila kwa Esau
mwanda wamona nti kyende
kyandi kyapwa. Balamu, wakwete
kumina mwanda wa malaika
wakwete kwikala mu nzila yandi na
kipanga, wakwete kuzibula bubi
bwandi mwanda akapwa bumi;
vatu wakwete kukatusha bubi kwa
kyabula, kukatusha kwa mwanda,

kukana bubi. Yuda Isikariote,
mwanda wakwete kupa Mfumu
wandi, wakwete kudila, "Ndi
kwikala na bubi mwanda ndi kupa
mashi a kukonda bubi." Mateo 26:4.

Kuzibula kwandi kwakwete
kukangwa na myima yandi yabubi
na kumona kukambula ne kumina
kwa kukata. Bintu byabakwete
kumwvwwitisha byakwete
kumukwata boma, watu wakwete
kukata myima mu myima yandi,
mwanda wakwete kupa Mwana wa
Nzambi ukoonde ne kukana
Mwana wa Isalele. Farao, mwanda
wakwete kutama mu makasa a

Nzambi, wakwete kuzibula bubi
bwandi mwanda akatuka mu
makasa, watu wavutuka ku kukana
diulu mwanda makasa akapwa.

Byoso byabi bakwete kudila
mambu a bubi, watu bakwete
kuleka kudila bubi benu.

Vatu mwanda myima yakwete
kuzibukila makasa a Mpala wa
Nzambi, kikumbulu kikwete
kukangwa, ne muntu wabubi
ukwete kumona kifwanyi kya
kukata ne ukile wa nshila ya
Nzambi, kyate kya kifwanyi kyandi
mu diulu ne mu nyi. "Mwanya,
wawu ukwete kumwisha muntu

yense weza mu nyi," ukwete
kumwisha bintu bya mu myima, ne
bintu bya mu myinda byakwete
kumweneka. Yau 1:9. Kikumbulu
kyakwete kukwata binangu ne
myima. Muntu wabubi ukwete
kumona kyabula kya Yehova ne
kumina kwa kwikala, mu bubi
bwandi ne kukunda ukile, pa meso
a Muntu wa kusaka myima.
Ukwete kumona kuzola kwa
Nzambi, kiasi kia ukile, musebo wa
ukile; ukwete kuzola kukolwa ne
kuvutukila kusangana na diulu.

Sambu ya Davida mwanda wapwa,
yakwete kwibula kifwanyi kya

kudila kwa kyabula kwa bubi.
Kukatusha bubi kwandi kwakwete
kwikala kwa kyabula ne kwakata.
Wakwete kuleka kusaka kulembula
bubi bwandi; kuleka kuzola
kukatuka mu kukata kwakwete
kukangwa sambu yandi. Davida
wamona kukata kwa makambu
mandi; wamona kukunda ukile
kwa myima yandi; wakana bubi
bwandi. Wakwete kuleka
kusambula kuleka vatu, vatu ukile
wa myima. Wakwete kuzola
musebo wa ukile—kuvutukila
kusangana na Nzambi. Kyenyi
kyakwete kwikala mambo a myima
yandi:

"Kyende kya muntu wawu
makambu mandi makalekwa,
ne bubi bwandi bwikibwa.
Kyende kya muntu wawu Mfumu
takumona bubi,
Ne mu myima yandi katu
mubembu." Nzambi 32:1, 2.

"Kwila lusa kuli ami, Nzambi, na
kuzola kwako;
Na kuzola kwako kwavula
koleka makambu ami....
Mwanda ndi kuzibula makambu
ami: ne bubi bwami bwakwete
kwikala pa meso ami....

Koleka ami na hisopo, ne ndi
kwikala ukoonde: sukulula ami, ne
ndi kwikala mwamba....

Sala mu myima yami myima
ukoonde, Nzambi;

Ne vutwila mu myima yami mpala
yambote.

Kuteka ami watu pa meso ako;
Ne kukutwila watu Mpala wako wa
Ukile.

Vutwila ami musebo wa kusangwa
kwako;

Ne kukwata ami na mpala wako wa
kuzola....

Tuswisha ami mu mashi, Nzambi,
Nzambi wa kusangwa kwami:

Ne lulimi lwami lwidi kwimba
kyabula kyako." Nzambi 51:1-14.

Kukatusha bubi kwa kifwanyi
kyakyi, ke kwa makasa etu
kukwata; ke kwikala kuli Kristu
benu, wawu wakwete kukwela ku
diulu ne kupa bantu byende.

Kino ke kifwanyi ko bangi bakwete
kushinda kusaka, ne kino kyabula
bakwete kuleka kumbaka
kukwasha ko Kristu wakwete
kuzola kupa. Bakwete kukema nti
bakwete kuleka kwiza kuli Kristu
kutu mwanda bakwete kukatusha
bubi, ne kukatusha bubi kwakwete

kukwasha kulekwa kwa bubi.
Kyabula nti kukatusha bubi
kukwete kukwata kulekwa kwa
bubi; mwanda ke myima yabubi ne
yapwa yabakwete kumona
mpampa ya Mupulusi. Vatu muntu
wabubi ukwete kusungila mwanda
akatusha bubi kana akwete kwiza
kuli Jesu? Kukatusha bubi kukwete
kwikala kikuku kya kutama muntu
wabubi ne Mupulusi?

Biblia takwete kulongisha nti
muntu wabubi ukwete kukatusha
bubi kana akwete kuwa makosa a
Kristu, "Kwizani kuli ami, nyense
mwanda wakwete kukwasha ne

kutama, ne ndi kukupa musebo."
Mateo 11:28. Ke makasa akwete
kufuma kuli Kristu, akwete
kukwata kukatusha bubi kwa
kyabula. Pedu wakwete kwibula
kyabula mu mambo andi kwa
bantu ba Isalele mwanda wakwete
kwamba, "Nzambi wakwete
kumutumuna na koko kwandi kwa
kyabula mwanda kwikala Mfumu
ne Mupulusi, mwanda kupa
kukatusha bubi kwa Isalele, ne
kulekwa kwa bubi." Mikakwa 5:31.
Twakwete kuleka kukatusha bubi
kutu mwanda wa Mpala wa Kristu
mwanda kukangwa kikumbulu ne
kulekwa kukonda Kristu.

Kristu ke mambo a binangu byoso
byambote. Ke yenyi wawu ukwete
kushinda kuvwila mu myima
kukana bubi. Kukema koswe kwa
kyabula ne ukile, kukema koswe
kwa bubi bwetu, ke kyabula nti
Mpala wandi ukwete kukwasha mu
myima yetu.

Jesu wakwete kwamba, "Nangwa
ndi, mwanda ndi kwikala
kutumunwa kufuma mu nyi, ndi
kukutwila bantu booso kuli ami."
Yau 12:32. Kristu ukwete kwibula
kwa muntu wabubi ne Mupulusi
wawu ukwete kufwila bubi bwa

nyi; ne mwanda twakwete kumona
Mwana wa Nzambi pa Mvula ya
Kalivari, kyabula kya kusumbula
kyakwete kumweneka mu binangu
byetu ne mambo ambote a Nzambi
akwete kutuswisha kukatusha bubi.
Mu kufwila bantu babubi, Kristu
wakwete kwibula kuzola kwakata;
ne mwanda muntu wabubi ukwete
kumona kuzola kuno, kwakwete
kulembula myima, kukwata
binangu, ne kuvwila kudila mu
myima.

Kyabula nti bangi bakwete kwikala
na soni mu nzila yabo yabubi, ne
kuleka bintu byabo byabubi, kana

bakwete kumona nti bakwete
kutungwa kuli Kristu. Vatu
mwanda bakwete kukwasha mu
kusanduka, mu kukema kwa
kyabula kwa kukwasha, ke makasa
a Kristu akwete kubakwata. Makasa
abakwete kuleka kuzaba akwete
kukwasha mu myima, ne
kikumbulu kyakwete kukangwa, ne
bumi bwa kunze bwakwete
kusanduka. Ne mwanda Kristu
akwete kubakwata mwanda
bamone Mvula yandi, bamone
yenyi wawu bubi bwabo bwakwete
kumukata, nshila yakwete kwiza
mu kikumbulu. Bubi bwa bumi
bwabo, bubi bwakata bwa myima,

bwakwete kwibulwa kuli babo.
Bakwete kumweneka kumona
kyabula kya Kristu, ne kudila, "Bubi
ke kyende kika, mwanda kyakwete
kusaka kitambu kyakata mwanda
kusumbula muntu wawu? Kuzola
koswe kuno, makasa oonso,
kukatwa myima koswe, kwakwete
kusakwa, mwanda etu twakapwa,
vatu twikale na bumi bwa
kwikala?"

Muntu wabubi ukwete kushinda
kukana kuzola kuno, kuleka
kutungwa kuli Kristu; vatu
mwanda takukana ukwete
kutungwa kuli Jesu; kuzaba kwa

kusala kwa kusumbula kwakwete
kumutwala pa malu a Mvula mu
kukatusha bubi bwandi, bwakwete
kuvwitisa makasa a Mwana wa
Nzambi wa kuzola.

Lungenyi lumwe lwa Nzambi
lwawu lwakwete kukwasha mu
bintu bya nyi lwakwete kwamba
kwa myima ya bantu ne kuvwila
kukema kwa kushinda kwa bintu
babakwete kushinda. Bintu bya nyi
byakwete kuleka kusekisa kukema
kwabo. Mpala wa Nzambi ukwete
kusambula babo kusaka bintu byo
byawu byakwete kushinda kupa
musebo ne kukebwa—kizole kya

Kristu, musebo wa ukile. Mu
makasa a kumweneka ne kukwata
kumweneka, Mupulusi wetu
ukwete kwikala na kukwasha
mwanda kukutwila binangu bya
bantu kufuma mu musebo wabubi
wa kukonda kusekisa kwa
mankembu mambote abakwete
kushinda kwikala na yo mu yenyi.
Kwa myima yoso yino, yabakwete
kusaka kumwa mu mashi a kupwa
a nyi yino, mambo a Nzambi
bakwete kwamba, "Muntu wawu
wa nzala akye. Ne yense wakusaka,
akwate mashi a bumi kukonda
kyende." Kizibukisa 22:17.

Ngeye wawu mu myima wakusaka
kyende kyambote kukila nyi yino,
zaba kuno kukema ne mambo a
Nzambi kwa myima yako.

Mwipushe yenyi mwanda akupe
kukatusha bubi, kwibula Kristu kuli
ngeye mu kuzola kwandi kwavula,
mu ukile wandi wavula. Mu bumi
bwa Mupulusi, mambo a nshila ya
Nzambi—kuzola Nzambi ne
muntu—byakwete kumweneka.
Kukwasha, kuzola kwa kukonda
kuzola ngeye, kwakwete kwikala
bumi bwa myima yandi. Ke
mwanda twakwete kumona yenyi,
mwanda mwanya wa Mupulusi
wetu ukwete kumweneka kuli etu,

mwanda twakwete kumona bubi
bwa myima yetu.

Twakwete kushinda kukema, ne
Nikodemu, nti bumi bwetu
bwabula, nti kifwanyi kyetu
kyambote, ne kukema nti twakwete
kuleka kulembula myima pa meso a
Nzambi, ne muntu wabubi: watu
mwanda mwanya wa Kristu
ukwete kumweneka mu myima
yetu, twakwete kumona kukunda
ukile kwetu; twakwete kumona
kukonda kuzola kwa binangu,
kukana Nzambi, kwakwete kusala
bintu byoso bya bumi. Kino
twakwete kuzaba nti kyabula kyetu

ke ngwashi yabubi, ne mashi a
Kristu benu akwete kukolwa mu
bubi, ne kuvutwila myima yetu mu
kifwanyi kyandi.

Kinzanza kimwe kya kyate kya
Nzambi, kumweneka kumwe kwa
ukile wa Kristu, kukwata myima,
kukwete kumwisha kixi kioso kya
bubi, ne kumwisha bubu ne
makambu a kifwanyi kya muntu.
Kukwete kumwisha kukema
kwabubi, kukema kwa myima, bubu
bwa milomo. Makambu a muntu
wabubi a kukana nshila ya Nzambi,
bakwete kumweneka, ne myima
yandi yakwete kukatwa ne kutama

mu makasa a kusaka kwa Mpala wa Nzambi. Ukwete kukana yenyi mwanda ukwete kumona kifwanyi kya Kristu kya ukile ne kukonda bubi.

Mwanda mvumbi Daniele wamona kyate kyakwete kuzunguluka malaika wa diulu watumwa kuli yenyi, wakwete kukatwa myima na kumona kukonda makasa kwandi ne kukonda kwikala kwandi. Mu kwibula makasa a kya kikata, wakwete kwamba, "Katu makasa kukala mu ami: mwanda kyate kyami kyasanduka mu bubi, ne ndi kukonda makasa." Daniele 10:8.

Myima yakukatwa kuno ika kana
kuzola ngeye, ika kana kuzola
ngeye, ne ikasaka, mu kyabula kya
Kristu, ukile wa myima wawu
ukwete kusangana na nshila ya
Nzambi ne kifwanyi kya Kristu.

Paulo wakwete kwamba nti
mwanda "wa kyabula kyabula kya
mu nshila"—mwanda wa makasa a
kunze—wakwete kwikala
"wakukonda kambu" (Bafilipi 3:6);
vatu mwanda wamona kifwanyi
kya myima kya nshila, wamona
yenyi muntu wabubi. Mu kifwanyi
kya nshila ne binangu bya bantu
bakwete kumona mu makasa a

kunze, wakwete kukatuka mu bubi;
vatu mwanda watala mu kukata
kwa mambo andi a ukile, ne
kumona yenyi ne mwanda Nzambi
wamona, wakwete kulema ne
kuzibula bubi bwandi. Wakwete
kwamba, "Ndi kwikala na bumi
kukonda nshila: vatu mwanda
nshila weza, bubi bwavutuka, ne
ndi kufwa." Baloma 7:9. Mwanda
wamona kifwanyi kya myima kya
nshila, bubi bwamweneka mu
kifwanyi kyandi, ne kukonda
kumona yenyi kwapwa.

Nzambi takumona bubi byoso na
kikata kikwabo; kwi makambu a

kiaxi mu kifwanyi kyandi, ne mu
kifwanyi kya muntu; vatu mwanda
bintu byabubi byakwete
kumweneka munkambu mu meso a
bantu, katu bubi bwavula mu meso
a Nzambi. Kifwanyi kya muntu ke
kya kukonda kukema, kya kukonda
kwikala; vatu Nzambi ukwete
kumona bintu byoso ne kifwanyi
kyabo. Muntu wa malavu ukwete
kukanwa ne kuzibwa nti bubi
bwandi bwakwete kumukana ku
diulu; vatu lulendo, kukonda
kuzola bantu, ne kuzola bintu bya
nyi byakwete kwikala kukonda
kukambulwa. Vatu bino bubi
byakwete kukana Nzambi;

byakwete kukana kuzola kwa
kifwanyi kyandi, kuzola kwa
kukonda kuzola ngeye ko
kwakwete kwikala mwanya wa nyi
yapwa. Muntu wawu ukwete
kugwa mu bubi bwavula ukwete
kushinda kumona soni ne
lukulukilu ne mpampa ya kizole
kya Kristu; watu lulendo takwete
kumona mpampa, ne kukanga
myima kuli Kristu ne mankembu
mambote mavula mwawu weza
kupa.

Muntu wa makaya wawu wakwete
kusambula, "Nzambi, kwila lusa
kuli ami, muntu wabubi" (Luka

18:13), wakwete kukema nti yenyi muntu wabubi ngofu; ne bantu bakwabo bakwete kumona nabyo; vatu wakwete kumona mpampa yandi, ne na kitumbu kya bubi ne soni weza pa meso a Nzambi, kusambula lusa lwandi. Myima yandi yakwete kuzibuka mwanda wa Mpala wa Nzambi wakwete kukwasha ne kumutwila mu makasa a bubi. Sambu ya Mfalisi yabubi ya lulendo, ya kwibula kyabula kyandi, yamonisa nti myima yandi yakwete kukana makasa a Mpala wa Nzambi. Mwanda wa kwikala kukata na Nzambi, wakwete kuleka kumona

bubi bwandi, ne kifwanyi kya ukile
wa Nzambi. Wakwete kukema
mpampa vatu, ne kambakala.

Ngeye mwanda wamona bubu
bwako, kusungila kukwasha ngeye
mwambote. Bangi bavula bakwete
kukema nti bakwete kukonda
kwikala bantu bambote mwanda
kwiza kuli Kristu. Ngeye ukwete
kusaka kwikala mwambote mu
makasa ako? "Kana Mutilopian
wakwete kushinda kusandula
kikoba kyandi, nangwa nyika
mabala yandi? kino nyenye
mwanda mukwete kusala bubu,
mukwete kushinda kusala

mambote." Yelemiya 13:23.

Kukwasha kwakwete kwikala kuli Nzambi. Twakwete kusungila makasa ma lulendo, ma mbote, ma mpala wa ukile. Twakwete kuleka kukwasha na makasa etu.

Twakwete kwiza kuli Kristu ne kifwanyi ko twakwete.

Vatu muntu yense akakane ngeye mu kukema nti Nzambi, mu kuzola kwandi kwavula ne lusa, ukwete kushinda kusangwisha nangwa bakana kizole kyandi. Bubi bwavula bwakwete kumweneka mu mwanya wa Mvula. Mwanda bantu bakwete kwamba nti Nzambi

wa mbote ngofu mwanda kumona
muntu wabubi, balole ku Kalivari.
Mwanda kwakwete kukala nzila
yikwabo ya kusangwisha muntu,
mwanda kukonda kitambu kino
kyakwete kuleka bantu kukatuka
mu makasa a bubi, ne kuvutukila
kusangana na bantu ba ukile, —ku
kuleka bantu kuvutukila kwikala na
bumi bwa myima, —mwanda wa
kino Kristu wakwete kukwata bubi
bwa bantu bakwete kuleka kulemba
ne kutama mu mwanda wa muntu
wabubi. Kuzola ne makasa ne lufu
lwa Mwana wa Nzambi byoso
byakwete kwibula bubi bwavula ne
kwamba nti katu nzila ya kukatuka

mu makasa abo, katu kukema kwa
bumi bwakata, vatu mu kuleka
myima kuli Kristu.

Bantu bakwete kuleka kukatusha
bubi bakwete kukunda ngeye mu
kwamba kwa bantu bakwete
kwikala Bakristu, "Ndi mwambote
ne babo. Babo bakwete kuleka
kukunda kuzola ngeye, kukonda
malavu, nangwa kwikala na
binangu byambote mu makasa abo
ne ami. Babo bakwete kuzola
musebo ne kukonda kuzola ngeye
ne ami." Bino bakwete kusambilila
makambu a bantu bakwabo
mwanda kukunda kukwasha

kwabo. Vatu bubi ne makambu a bantu bakwabo byakwete kuleka kulekwa muntu, mwanda Mfumu wakwete kuleka kupa kifwanyi kya muntu wabubi. Mwana wa Nzambi ukoonde wakwete kupa kuba kifwanyi kyetu, ne bantu bakwete kukambula makasa a bantu bakwete kwikala Bakristu ke babo mwanda bakwete kwibula bumi bwambote ne kifwanyi kyambote. Mwanda babo bakwete na kukema kwakata kwa kifwanyi kya Mukristu, bubi bwabo ke kwavula ngofu? Babo bakwete kuzaba mambote, vatu bakwete kuleka kukwasha.

Keba mu kusungila. Kuleka
kukatusha bubi bwako ne kusaka
ukile wa myima mu Jesu. Kino ke
kifwanyi ko mikoka ne mikoka
yabakwete kusaka ne kuzimbala
kwa kwikala. Ndi kuleka kwamba
bupi bwa bumi ne kukonda
kuzabwa; vatu kwi boma
bwakata—boma bwakwete kuleka
kuzabwa—mu kusungila kulemba
ndinga ya Mpala wa Nzambi, mu
kusaka kwikala mu bubi; mwanda
kuno kusungila ke bubi. Bubi,
nangwa bwakwete kumweneka
munkambu, bwakwete kusangwa
vatu mu boma bwa kuzimbala kwa

kwikala. Bintu twakwete kuleka
kushinda, byakwete kutuswisha ne
kutusangwisha.

Adami ne Eva bakwete kukema nti
mu kintu kyamunkambu ne kudya
mbuta yabakwete kukana
kwakwete kuleka kuvwitisa bintu
byabubi byakata byo Nzambi
wakwete kwamba. Vatu kino kintu
kyamunkambu kyakwete kwikala
kubula nshila ya Nzambi, ne
kyakwete kutama muntu ne
Nzambi ne kuzibula mubango wa
lufu ne makasa mavula mu nyi
yetu. Tshidizu ne tshidizu kwi
kudila kwa kwikala mu nyi yetu, ne

bintu byoso bya nyi byakwete
kudila ne kutama mwanda wa
kubula kulemba kwa muntu. Diulu
benu dyamona makasa a kukana
Nzambi. Kalivari ke kikumbulu kya
kitambu kyakata kyakwete
kusakwa mwanda kuleka nshila ya
Nzambi. Twakwete kuleka kumona
bubi ne kintu kyamunkambu.

Kukwasha koswe kwa bubu, kuleka
nangwa kukana kizole kya Kristu,
kwakwete kuvutukila kuli ngeye;
kwakwete kukangwa myima,
kusandula kuzola, kuleka kuzaba,
ne kuleka kukuswisha kulemba
ndinga ya Mpala wa Nzambi.

Bangi bakwete kukebwa myima mu
kukema nti bakwete kushinda
kusanduka makasa abubi mwanda
bakusaka; nti bakwete kushinda
kusekela makosa a lusa, ne
kuvutukila kumonwa. Bakwete
kukema nti mwanda bakwete
kukana Mpala wa kizole, mwanda
bakwete kupa makasa abo kuli
Satana, mu tshidizu kya makasa
makakata bakwete kushinda
kusanduka makasa abo. Vatu kino
kyakwete kuleka kukwasha. Bumi,
malongesu, a bumi bwoso,
byakwete kusala kifwanyi, mwanda

bafupi babakwete kuzola kumbaka
kifwanyi kya Jesu.

Nangwa kifwanyi kya bubi kimwe,
kukema kumwe kwabubi,
kwakwete kwikala mu myima,
kwakwete kuleka makasa oonso a
Nsangu Mbote. Kusekela koswe
kwa bubi kwakwete kukangwa
myima kwa kukana Nzambi.
Muntu wawu ukwete kwibula
kukana kukema, nangwa kukana
kuzaba kyabula kya Nzambi,
ukwete kukwata mambu mwawu
menene. Mu Biblia yoso katu
kikambu kyakata kya kukana bubi
ne mambo a muntu wa lungenyi nti

muntu wabubi "ukwete kukangwa
na mikunda ya bubi bwandi."
Nzambi 5:22.

Kristu ukwete kukwasha mwanda
kutuswisha mu bubi, watu
takukanga kuzola; ne mwanda wa
kukwasha kwavula kwa bubi,
kuzola kenyi kwakwete kwikala mu
bubi, ne twakwete kuleka kuzola
kutuswa, mwanda twakwete
kuleka kumbaka kizole kyandi, kika
kyakwete kushinda kukwasha?
Twakwete kuzimbisa etu mu
kukana kuzola kwandi. "Tala, kino
ke tshidizu kyakubwa; tala, kino ke
tshidizu kya kusangwa." "Lelo

mwanda mukwete kuwa ndinga
yandi, mukakate myima yenu." 2
Kolinto 6:2; Ebreu 3:7, 8.

"Muntu ukwete kumona kiasi, watu
Mfumu ukwete kumona
myima"—myima ya muntu, na
makasa a musebo ne kudila; myima
yawu ya kusaka, yawu ya kukonda
nzila, yawu ya kwikala na bubi
bavula ne malembu. 1 Samuele 16:7.
Wakwete kuzaba makasa abo,
binangu byabo byoso. Kwiza kuli
yenyi ne myima yako yabubi. Ne
Mvumbi, zibula mimbango yako
kwa Meso a kumona byoso, mu
kwamba, "Saka ami, Nzambi, ne

zaba myima yami: saka ami, ne
zaba binangu byami: ne mona
nangwa kwi nzila yabubi mu ami,
ne longa ami nzila ya kwikala."
Nzambi 139:23, 24.

Bangi bakwete kumbaka nzila ya
lungenyi, kifwanyi kya ukile,
mwanda myima takolwa. Sambu
yako yikale, "Sala mu myima yami
myima ukoonde, Nzambi; ne
vutwila mu myima yami mpala
yambote." Nzambi 51:10. Kwasha
myima yako na kyabula. Kwikala
na makasa, na kwikala, ne nangwa
bumi bwako bwa mwanda wa lufu.
Kino ke kintu kya kusala kwa

Nzambi ne myima yako, kya
kwikala. Kukema kwa kusungila,
ne kukonda kyende, kukuzimbisha.

Longa Mambo a Nzambi na sambu.
Mambo ano bakwete kwibula kuli
ngeye, mu nshila ya Nzambi ne mu
bumi bwa Kristu, mambo makata a
ukile, kukonda "katu muntu ukwete
kumona Mfumu." Ebreu 12:14.

Bakwete kukwata bubi; bakwete
kwibula nzila ya kusangwa. Wa ano
ne myima yako ne mambo a
Nzambi a kwamba kwa myima
yako.

Mwanda wamona bubi bwavula,
mwanda wamona ngeye ne
kifwanyi kyako, kukala na boma.
Kristu weza kusangwisha bantu
babubi. Twakwete kuleka
kuvutwila Nzambi kuli etu,
vatu—kuzola kwakata!—Nzambi
mu Kristu ukwete "kuvutwila nyi
kuli yenyi." 2 Kolinto 5:19. Ukwete
kuzola bana bandi bapwanga na
kuzola kwandi. Katu tata wa nyi
wakwete kushinda kwikala na
kukeba ne bana bandi, ne Nzambi
na babo bakwete kusaka
kusangwisha. Katu muntu wakwete
kushinda kwamba na muntu
wabubi na kuzola. Katu milomo ya

muntu yafumine mambo a kuzola
kwa muntu wapwanga ne yenyi.
Makwila andi oonso, kikumbulu
kyandi, byoso byakwete kwikala
kuzola kwa kushinda kwamba.

Mwanda Satana weza kukamba nti
ngeye muntu wabubi ngofu, tala
Mupulusi wako ne kwamba
mankembu mandi. Kino kyakwete
kukwasha ngeye ke kumona
mwanya wandi. Zibula bubi
bwako, vatu kwamba kwa
mukambu nti "Kristu Jesu weza mu
nyi mwanda kusangwisha bantu
babubi" ne ngeye ukwete

4 — Kwibela

“U mwene ufwikila byubi byayé takakwata buala: anka u mwene ukwibela ne kuleka byonsa byayé, akakwata bwangu.” Misambo 28:13.

Mikau ya kukwata bwangu bwa Lesa ni yorofu, ni yabwingi, ni yabwelesi. Mwanta takutukasa kukita kibi kikata kuba twakwate kulekelwa kwa byubi. Tutakwe kukita myendo mikata, oba kukita makasa a kukalwila, kukwasha mioyo yetu ku Lesa wa mwanya oba kuwombela kwibubakana kwetu; anka u mwene ukwibela ne

kuleka byubi byayé akakwata
bwangu.

Mutume wamba, “Ibelani byubi
byenu bukata ne bukata, ne
lombani bukata ne bukata, kuba
muponeshwe.” Yakobo 5:16. Ibelani
byubi byenu kuli Lesa, u mwene
yifwa ukubilekela, ne byubi byenu
bukata ne bukata. Na wakoshya
mukwenu oba mwenekaya,
ufwainwa kwibela byubi, ne ni
mukwenu ukumulekela. Nona
ubange kulekelwa kwa Lesa,
mwanda mukwenu u wakoshya ni
wa Lesa, ne mu kumukoshya
wakita kibi kuli Mubumbi wayi ne

Muponeshi wayi. Kiki kiletebwa kuli Mukatwishi yifwa, Mupashi wetu Mukata, u “waketabwe mu byonsa nga iswe, anka takibi,” ne u “wetelela buta bwetu,” ne ukubingwa okujela byubi byonsa. Luebeleu 4:15.

Abo batatwefulashe mioyo yabo ku meso a Lesa mu kwibela byubi byabo, tebamalishe mikau ya kukwana. Na twatakmetebe kwibela kukatakwe kwibela, ne twatakmete ne kwitompwa kwa bya bulesa ne kufwa kwa mupashi kwibela byubi byetu, kukumuna bubi bwetu, twatakwe kusaka

kulekelwa kwa byubi; ne na
twatakwe kusaka, twatakwe
kumona buala bwa Lesa. Mwanda
yifwa watakwete kulekelwa byubi
byetu byapita ni kuba tutakwe
kukhasa kwefulashe mioyo yetu ne
kukwata mikau ya nzila ya bulesa.
Malombelo amwekesha bulumbu
mu kiki. Kwibela byubi, kya bantu
bonse oba kya mwiyeke,
kufwainwa kufuma mu mutima ne
kwambwa mwiyangalale.
Takufwainwa kukankamika kuli
mwibi. Takufwainwa kwambwa mu
kusekesha oba ku kankamika kuli
abo batakwete bwiyumvwikane
bwa bubi bwa byubi. Kwibela

kufuma mu mwinyilankakane wa
mupashi kweye mwene kukafika
kuli Lesa wa bubela bukata.

Muyimbi wamba, “Mwanta wi hafi
kuli abo ba mioyo yifwidikwa; ne
uponesha abo ba mupashi wakwata
makasa.” Misambo 34:18.

Kwibela kwa bulesa kukwete
kumwenekena, ne kwibela byubi
byakwe. Byakwe kuba bya
kuletebwa kuli Lesa yifwa; byakwe
kuba bya kwibela kuli bantu
bengye na bakoshwa; oba byakwe
kuba bya bantu bonse, ne byakwe
kwibela pa bantu bonse. Anka
kwibela kwonsa kufwainwa kuba

kwa bulumbu ne kukumana,
kwibela byubi byo byakita.

Mu makumbi ya Samueli, Isalele
balekane ne Lesa. Bakabenga
bakwata makasa a kibi; mwanda
bakabenga batakwete lwitabilo ku
Lesa, batakwete bwiyumvwikane
bwa manda ayi ne bwelesi bwayi
ku lama lwa bantu, batakwete
lwitabilo mu manda ayi kukwasa
ne kukoma busaka bwayi. Balekane
ne Mulami Mukata wa byonsa, ne
bakatabwa kulamwa nga makumbi
abazingila. Pambere bakwanenwe
buala, bakita kwibela kuku:
“Twakuta ku byubi byetu byonsa

bubi buno, kusaka mwami.” 1
Samueli 12:19. Kibi kyenyi
kyebakashikwile kyafwainwa
kwibelwa. Bwala bwabo
bwakaswisha mioyo yabo ne
kubakana ku Lesa.

Kwibela takukwanwa kuli Lesa na
takwete kwibela kwa bya bulesa ne
kushintu. Pafwainwa kuba shintu
mu bwikalo; byonsa bibi kuli Lesa
pafwainwa kufumwa. Eki kikafuma
mu kwibela kwa bulesa kwa kibi.
Mukwa twafwainwa kukita ku
mbela yetu wamwenekwa
bulumbu: “Mwisambishe,
mwiyele; fumisheni bubu bwa

mikwa yenu ku meso ami; lekani
kukita bubi; sambilani kukita buala;
sakani bwiyumvwikane; kwasheni
bakankamikwa; lamani bana
batatwe baba; lombelani bapwa.”

Yezaya 1:16, 17. “Na mwibi akavula
kipa, akavula kyakwiba, akenda mu
nzila ya bwikalo, takukita bubi,
akwikala, takufwa.” Ezeieli 33:15.

Paulo wamba, mu kwamba kwa
kwibela: “Mwakaswisha mu
bwangu bwa Lesa, byakita nkasa
mwenu, ne kwiyeeyela kwenu, ne
kukunkwila, ne kutina, ne
kukumba, ne kutansha, ne
kulungama! Mu byonsa

mwiyekeleshe kuba ba bwangwa
mu kiki.” 2 Bakolinto 7:11.

Pa kibi kikafwisha bwiyumvwikane
bwa bwiyumvwikane, mwibi
takumona bubi bwa
bwiyumvwikane bwayi ne
takumanya kukata kwa kibi
kyakita; ne na takukwata manda a
Mupashi Muvwangwa a
kumukunkwila, akwikala mu
kumona kufutwa kwa kibi kyakwe.
Kwibela kwakwe takukwa bulesa
ne kukwa kulungama. Kuli kwibela
kwonsa kwa byubi byakwe,
ayongela kwiyea mu kukwasha
kwayi, kwamba na pakabenga bya

mu mbela yimwe, wakabenga
takakita kiki oba kiki
kyebakumukankamikila.

Pa Adamu ne Eva bakate kulya
kibala kyebakakanisha, bakajazwa
bubela ne butina. Mu nkata,
bwiyumvwikane bwabo bumo
bwakabenga bwakwikwasha mu
kibi kyabo ne kuseefwila mikelo ya
lufu. Pa Mwanta wakibukisha kibi
kyabo, Adamu wafwile, akeka kibi
kufuma kuli Lesa ne kufuma kuli
mukwashi wayi: “Mukashi
uwanpene kuba nami, wanpele
kufuma ku muti, ne ndia.” Mukashi
wakawasha kibi ku nsombwa,

kwamba, “Nsombwa
yanlembelesha, ne ndia.”
Mwandiko 3:12, 13. Mwanda
wakubinga nsombwa? Mwanda
wakuleka kwingila mu Edeni? Obi
byakabenga bibazo byakwiyeza mu
kibi kyakwe, kwamba Lesa ni yewa
ukwete mushindo wa kubua
kwabo. Mupashi wa kwiyeza
kufuma kuli tata wa bulembu ne
wamonwa ku bana bonse ba
Adamu. Kwibela kwa mwenemwo
takufuma mu Mupashi wa Lesa ne
takukwanwa kuli Lesa. Kwibela
kwa bulesa kukalungamisha muntu
kwibela kibi kyakwe mwene ne
kukwibela takwete bulembu oba

kwiyea. Nga mubumbi mubi,
atalola kuulu, akalila, “Lesa, nda
kukwasa nami mwibi,” ne abo
bakwibela byubi byabo
bakabonekwa bavwangwa,
mwanda Yesu akalombelela
mwanda wayi mu mupashi
wakwibela.

Bifukisho mu nzila ya Lesa bya
kwibela kwa bulesa ne kwitomp
bimonkela mupashi wa kwibela mu
nkata takwete kwiyea oba
kwilungamisha. Paulo takasakile
kwifwika; wamonkela kibi kyakwe
mu bubi bwakwe, takusaka kukosa
kibi kyakwe. Wamba, “Bantu

bavwangwa bangi ndibafwisha mu ntumbo, ndi ne luchimi kufuma kuli bakulu ba bapashi; ne na babafwisha, ndi ne luchimi ku bubi bwabo. Ne ndibalumisha mu sinagogi yonsa, ne ndibakankamisha kwamba bya bubi; ne mwanda ndikunkwila kukata, ndibalumisha kufika ku misumba yabangi.” Bikita 26:10, 11. Tatebwa kwamba “Kristu Yesu wakiza mu ntanda kuponesha bamwibi; mwabo nine mukata.” 1 Timote 1:15.

Mutima wakwitompa ne kufwidikwa, ukwete kwibela kwa

bulesa, ukamona bintu bya kuyana
kwa Lesa ne kipa kya Kalivale; ne
nga mwana ukwibela kuli tata
wayi, mu mwenemwo mwibi
ukwibela byonsa byakwe kuli Lesa.
Ne kwalembwa, “Na twibela byubi
byetu, Ye ni mulamata ne
mubwingi ukutulekela byubi byetu,
ne kutujela bubi bwonsa.” 1 Yoani
1:9.

5 — Kudîpisha

Kalolo ka Lesa ke kino: “Mweke kufufwila, ne kumbata, ninga mweke kufufwila na mitima yenu yonso.” Yelemiya 29:13.

Mwine mutima wenu wonse ufwandinwa kupeelwa ku Lesa, panji chenchiko kena kufwandinwa kwingilwapo mwenu kyo tufwandinwa kukumbulwilwapo mu kifwanikilo kya Lesa. Ku bwa butumbulwa, twatamiine ku Lesa. Mupuulu wa Kifwami wa kukumbatuluka kwitupa buno bupatu bwitupa: “Bafwa mu bubi

ne mu masambi;” “mutwe wonse mwawela, ne mutima wonse wafooka;” “kena kuboneka muchima wenda.” Twikatilwe mu mitele ya Satana, “bambikilwe mu lukata lwa kumweneka.” Bena Efeso 2:1; Ishaya 1:5, 6; 2 Timoteyo 2:26. Lesa ukumiina kwitukosha, kwitukulula. Nomba mwanda wa bino bukumiina kukumbuluka kwonse, kwipya kwa mwine mwenemunonyi wetu, tufwaninwa kwipeela kuli yeye mwine bonse.

Lutambi lwa kulesha mwine mwine lwa kilesa kubitila mabwe a kilesa kubitila. Kupeela mwine

mwine, kupeela byonse ku bya
Lesa, bukumiina lutambi; nomba
mupuulu ufwaninwa kwipeela ku
Lesa panji kukoshekwa mu bukile.

Kulama kwa Lesa ke ngo, nga mwa
Satana aumiina kulufwanya,
kufwaninwa kwamba ku mwanda
wa kupeela mwine mwine, kulama
kwa kusaka kumanya. Kukwata
kwa kumanya ne muchima. “Taayi,
twaye kwisambilila” ke kufwila
kwa Mupi kuli bumba ba bantu bo
abapile. Ishaya 1:18. Lesa ke
kukakasha ku bya bumba ba bantu.
Ke kukwata kufikila ku
bukunkulukwa buubapeelwe ku

bwa buswa, panji buubafikile mu
mwanda wa kumanya. Kupeela
mwine mwine ku bwa kukakashika
kukalama kulemesha kukula kwa
muchima panji kwa kifwanikilo;
kwakula muntu mwine mwine.

Awa ngo mwanda wa Mupi.

Umiina muntu, mwine mwine wa
bumba ba bantu bo abapile, kufika
ku kukula kwa kileshe. Atutwala
ku kukwasa kwa kusangwa ko
aumiina kutwisha mu nzila ya lusa
lwa yeye. Atufwila kwipeela kuli
yeye, mwanda ukwate kukwata
kwa yeye mwine mwine mwetu.
Kufwaninwa kwetu kusala ninga
tufwaninwa kukululwa mu

butalaka bwa masambi, ne
kusangana mu lukasa lwa
kukumbatuluka lwa bana ba Lesa.

Mu kupeela kwetu ku Lesa,
tufwaninwa kupeela byonse
bibilekanya kwetu na yeye. Bino
byo byatela kwiita Muponeshi kuti,
“Wonso mwina wenu, ukukana
kupeela byonse bi abinabene, ke
kufwaninwa kuba mwana wami wa
kukwata.” Luka 14:33. Byonse bi
kukwasa muchima ku Lesa
bifwaninwa kupeelwa. Mamon ke
kifwanikilo kya bavula. Kukunda
kwa mwabi, kusaka kwa
bukunkulukwa, ke lukata lwa

mwabi lwabakwatila ku Satana.
Kushimpa ne bwina bwa kwa bantu
bikundibwa ku bumba bumbi.
Bumi bwa kwipeela mwine mwine
ne kuleka kumwina balama
bwakundibwa ku bambi. Nomba
bino bitakata bitu fwaninwa
kumena. Teti tube ba Lesa ne ba
kwa mwanda wa bantu. Teti tube
bana ba Lesa ninga twatwala
mwine mwine.

Kwi bantu bakwamba bakukwata
Lesa, ne kwakwata ku bwa
kwabatela ku mwanda wa kukwata
malango a yeye, kupanga
kifwanikilo kyabuma, ne kukwata

busungu. Mitima yabo ke kukolwa
na lusa lwa Klisto, nomba basaka
kukwata bya bumi bwa Klisto nga
byo Lesa abasaka mwanda wa
kufika ku mwanya. Buno bwina
bwine bwina bwa bya buma. Ninga
Klisto akala mu muchima, mupuulu
upwishisibwa na lusa lwa yeye, na
lusekelo lwa kwikala naye,
mwanda mukwate kuli yeye; ne mu
kumona kwa yeye, mwine mwine
ukala wasanwa. Lusa lwa Klisto
lukala lukasa lwa bya kukwata. Bo
bakwata lusa lwa Lesa
lwabakwatila, ke kusaka kukwata
bya kufwaninwa bya Lesa; ke
kusaka bya bukata, nomba basaka

kufwaninwa kumweneka mu bya
Muponeshi wabo. Ne kusaka
kwabo konse bapeela byonse ne
kumweneka lusa lwafwaninwa ku
bya bifu byabasaka. Kwamba kwa
Klisto kwambulula lusa lwabuma
ke kwamba kwambulula mwanda,
mwanda wa kukoma, ne mwanda
wa kulema.

Ninga mwandi mwine mwine
mwine mwanda wa kupeela byonse
ku Klisto? Mwipushe mwine
mwine, “Klisto upeela nkuni?”
Mwana wa Lesa upeela byonse –
bumi, lusa, ne kulanda – mwanda
wa kwitukulula. Ne kena

kufwaninwa kuti atwe, batabwa ba
lusa lwabuma, tukane mitima yetu
kuli yeye? Bumwi bwa bumi bwetu
bwonse twatambwila lusa lwa yeye,
ne mwanda wa bino teti tumone
kululama kwa bubi ne kufwa kwo
twakululwa. Kena kufwaninwa
kumona yeye u abapile masambi
etu, ne kwikala na kusaka kulesha
lusa ne kupeela kwabo? Mu
kumona kwa kwipeela kwa Mwine
Mwanya wa kwa Lesa, twena
kufwila mwanda wa kwingila mu
bumi kufika mu lutambi ne
kwipeela mwine mwine?

Kufwila kwa mitima yavula ya bwina ni, “Mwanda nkuni nkwingila mu kwelamisha ne kwipeela mwine mwine panji kukwata lusa lwa kukwatilwa ku Lesa?” Nkumulumbulula ku Klisto. Yeye kena masambi, ne, kubita pa bino, ke Mwine Mwanya wa kwa Lesa; nomba mwanda wa bantu abafwila masambi. “Abalangulwa na bantu babi; ne masambi a bavula abapila, ne kwelamisha kwa bantu babi kwapila.” Ishaya 53:12.

Nomba nkuni twapeela, ninga tupeela byonse? Muchima wabubi, wa kukoshibwa na Yesu, wa

kukosha mu mwina wa yeye
mwine mwine, ne kukosha na lusa
lwa yeye lwabuma. Ne bantu
bekilumbulula kuti byonse bi bibi!
Nkukwatwa bukunkulukwa
kukwamba bino, kukwamba bino.

Lesa ke kusaka kuti tupee byonse
bibi bya kukwasa kwetu. Mu
byonse bi abikwata, abikwata mu
mwanda wa kubipa bwina kwa
bana ba yeye. Ninga bonse babule
kusala Klisto bamone kuti yeye u na
bya kukwasa byabuma kubita byo
basaka. Muntu u abikwata bubi ne
kwikala na kusaka kwa yeye mwine
mwine bubi mwanda wa kusaka

kwa yeye mwine mwine bubi. Kena
kusekelo lwa kumweneka mu nzila
iikakanwa na yeye u abi na bya
kukwasa byabuma ne u abikwata
bya kukwasa bya bumba ba yeye.
Nzila ya kumweneka mu bubi ke
nzila ya kwelamisha ne kufwa.

Kufwila kwa muntu kuti Lesa
usangwa na kumona bana ba yeye
bakwata kwelamisha ke kufwila
kwa bubi. Bonse ba kwa Lesa
basaka kusekelo kwa muntu. Tata
wetu wa kwa Lesa ke kukana
kukatila nzila ya kusekelo ku
bumba ba yeye. Bya kusaka kwa
Lesa bitukosha kukana bya

kusekelo bya kuleta kwelamisha ne
kuleka, bya kukatila kwetu nzila ya
kusekelo ne mwanya. Muponeshi
wa kwa bantu abakwata bantu nga
bafiki, na bya kusaka kwabo
byonse, na bubi, na bwina; ke
kukosha mu masambi ne kupeela
busungu mu mwina wa yeye, ne
kukwasa kusaka kwa mitima ya
bonse bakunda kukwata lukata lwa
yeye, ne kukwata mutwalo wa
yeye. Mwanda wa yeye ke kupeela
nkama ne kupumulisha kwa bonse
bakwisa kuli yeye mwanda wa
bumi. Asaka bya kukwata bya
kumweneka mu bya kukwasa bya
kuleta kusekelo kwa bonse

bakumweneka. Bumi bwa lusekelo
lwa mupuulu ke kuba na Klisto mu
muchima, lusa lwa bwina.

Kusaka kwa bwina ne bukile ni
byabuma pa byo byakwata; nomba
ninga mwatekemena apo, byonse
byo byena kukwasa. Bavula
bakalabula, ne kwikala na lusa lwa
kuba Baklisto. Ke kufika ku
mwanda wa kupeela kwabo ku
Lesa. Ke kusala kwikala Baklisto pa
kino kipungo.

Mu kukwata kwa kusala kwabuma,
kukumbuluka kwonse kukwingila

mu bumi bwenu. Mu kupeela
kusaka kwenu ku Klisto,
mwikatana na kukwata kwa kubita
kwa binyinyi ne kukwata konse.
Mukwata kukwata kwa kwa Lesa
kwa kumikwata, ne mu bino, mu
kupeela kwenu konse ku Lesa,
mwikala na kukwata kwa kwikala
bumi bwipya, ne bumi bwa lusa.

6 — Ntemo ne Kupokelwa

Pangi muchima wenu wakolwa na
Mupuulu wa Kifwami, mwamona
bukata bwa masambi, kukwata
kwabo, bubi bwabo, ne kwelamisha
kwabo; ne mubamona na kukana.
Mwafibwa kuti masambi
amikatyanya na Lesa, kuti
mwatilwe mu kukwata kwa bubi.
Ne kusaka kwenu konse kwa
kukuluka, kukwasa kumona
kufooka kwenu. Bya kusaka kwenu
ni byabubi; mitima yenu ni yabubi.
Mumona kuti bumi bwenu
bwapashikwa na kusaka mwine
mwine ne masambi. Mumisaka

kukosheswa, kukoshibwa,
kukululwa. Kwikala mu nkama na
Lesa, kuba ne kifwanikilo kya
yeye—nkuni mwene kukwata?

Cìdì wêwe udi na cyô cìdi
ditalala—luse lua mu Dyulu,
ditalala ne dinanga munda mwa
mwoyi. Mbongo kàyèna mwa
kucisumba, lungenyi kàlèna mwa
kucipeta, mayele kàèna mwa kufika
kûdìci; kwêna mwa kuditekemena
ne, ku bukolè bwèbe wê mwine,
newucipete. Kadi Nzambi udi
ukukipeshu bu dipà, “pambelu pa
mbongo ne pambelu pa ntalu.”
Yeshaya 55:1. Cìdi cyebe bu wêwe

mwàkushindika cyanza cyebe ne
kucyakidila. Mukalenge udi wamba
ne, “Nansha masumu enu àdi
matooke bu nsalu wa makila,
neàluke matòòke bu nêjè; nansha
àdi makùnze bu krimizo, neàluke
matòòke bu mabaa a mùkòò.”

Yeshaya 1:18. “Nêndìmupè mwoyi
mupyamupya, ne nênditèèke
nyumà mupyamupya munda
mwenu.” Hezekele 36:26.

Mwabalumbula masambi enu, ne
mu muchima mwabapana.

Mwasala kwipeela ku Lesa. Lelo
kaini kuli yeye, ne kumupusha kuti
akoshe masambi enu ne kupeela

muchima wipya. Kila kukwatila kuti ubya byo bibi mwanda wa kukundikwa kwa yeye. Kino ke kifunjisho kya Yesu kyo afunjile pano pa ntoto, kuti bya kupeela byo Lesa atukundikwa, tufwaninwa kukwatila kuti twatambwila, ne byo byetu. Yesu akosha bantu mu bulwani bwabo pangi bakwete lusa mu kukwata kwa yeye; abakwasha mu byo babonanga, ne mu byo byo batamona, abakwasha kukwatila mu kukwata kwa yeye kwa kukosha masambi. Kino akikumbulula mu kukosha kwa muntu wa kuleka: “Mwanda mumanye kuti Mwana wa muntu u

na kukwata pa ntoto kwa kukosha masambi, (epo akamba ku muntu wa kuleka,) Inuka, twala lupasa lwope, noya ku nzubo yope.”

Mateyo 9:6. Ne Yowano mwina mbikisho, pa kwamba pa bya kukwata bya Klisto, akamba, “Bino byalembwa, mwanda mukwatile kuti Yesu ke Klisto, Mwana wa Lesa; ne kukwatila kwenu mukwate bumi mu zina lya yeye.” Yowano 20:31.

Mu mbuki ya Bayibolo ya kukosha kwa Yesu kwa balwani, twakwata kumanya bya kukwatila mu yeye mwanda wa kukosheswa kwa

masambi. Twaye ku mbuki ya muntu wa kuleka pa Betesada. Mupati ufooka; kena kukwata kukwata kwa makasa a yeye pa myaka 38. Nomba Yesu akamba kuli yeye, “Inuka, twala lupasa lwobe, ne ukate.” Muntu wa bulwani abenekele kwamba, “Mfumu, ninga wamipanga kululama, nkakwata kukwata kwa bya kukwata.” Nomba, eyo, wakwatila bya Klisto, wakwatila kuti wakululama, ne wakwata kukwata pa kipungo kyo; wasala kwendela, ne wendela. Wakwata mu bya Klisto, ne Lesa upeela kukwata. Wakululama.

Mu mushindu ùmwèwùmwe awu,
wêwe udi musumuki. Kwêna mwa
kufuta mfranga wa masumu ebe a
kale; kwêna mwa kushintulula
mwoyi webe ne kudivwija
mwîmpè. Kadi Nzambi udi ulaya
ne neàkwenzèle byônsò abi ku nzila
wa Kilisto. Wêwe udi witabuuja
mulayi awu. Udi wamba masumu
ebe ne udi udipeela kùdì Nzambi.
Udi usungula kumutumikila.
Bulelèlà bwà ne udi wenza nàнку,
Nzambi neàkokèshè dîyì dyende
kùdì wêwe. Bu wêwe witabuuja
mulayi awu—witabuuja ne udi
mumfwìdìibwe luse ne

mùsukùlùdìibwe—Nzambi udi
ukukonkolela cyàkenzekà; udi
uvwijibwa mukolè, bu mùvwà
Kilisto mupèèshe muntu wa lulema
bukolè bwa kwendakana pàvwàye
mwitabuuje ne ùvwa mùndapìbwe.
Cìdi nàнку bu wêwe udi
ucìitabuuja.

Nditabuuja; bidi nanku, kadi ke
bualu bwa kumvwa kwanyi te,
bulelela bualu Nzambi udi
mulayile.

Yesu ukamba kuti, "Byonse byo
mwine mwine byo mupusha, ninga
mupusha, kukwatila kuti

mwatambwila, ne mwikala na byo." Marko 11:24. Kwi na kifwanikilo kya kalolo kano — kuti tupushe mu kusaka kwa Lesa. Nomba kusaka kwa Lesa ke kukosha kwetu mu masambi, kwitupanga bana ba yeye, ne kwitukwasha kwikala bumi bwa bukile. Bino byo twakwata kupusha bya kusangwa byo, ne kukwatila kuti twatambwila, ne kukwata kukwata ku Lesa mwanda wa kukwata kwetu. Ke kukwata kwetu kwa kwenda ku Yesu ne kukoshibwa, ne kwikala pa malango ambulula bushame panji kwikala na muchima wa kuleka. "Kena kukambilwa kwa

boba bakwata mu Klisto Yesu, bo
bakwata mu mupuulu, ne kukana
kukwata mu mwina muntu."
Baloma 8:1.

Ku banda ku ntanda awu, wêwe ke
wa wîwe wêne; wêwe wadi
kusumbibwa ku ntalu. "Ke mwadi
mushîndulwa ku bintu bîkola, bu
mupaanga ne wôla; ... kadi ku
mîanda ya ntalu ya Kilisto, bu
mwana wa mpâta udi kawèna
nsumu ne kawèna cîta."

1 Petelo 1:18, 19. Ku bualu abu
bwîmpè bwa kwitabuuja Nzambi,
Nyumà Mûsaint (Roho Mûsaint)
wadi kubuta mu mwoyi webe

muoyo mupyamupya. Wêwe udi bu
mwana ubadibwe mu dibaka dya
Nzambi, ne Nzambi udi
mukukùnda bu mudiye
mukukùnda Mwana wende.

#

Bino pangi mwene mwine mwine
mwipeele ku Yesu, lekeni
kukunkuluka, lekeni kwipeela kuli
yeye, nomba ku bwa bubwa bwa
bubwa ambeni, “Ndi wa Klisto;
njipeela kuli yeye;” ne kumupusha
kuti akupeele Mupuulu wa yeye ne
kumikwata mu lusa lwa yeye. Nga
mwa kwipeela kwenu ku Lesa, ne

kukwatila kwa yeye, mwikala bana
ba yeye, bino byo mufwaninwa
kwikala mu yeye. Mwina mbikisho
akamba, “Nga mwatambwila Klisto
Yesu Mfumu, bino byo
mwendelamu mu yeye.” Bakolose
2:6.

Bambangi bakumona kuti
bafwaninwa kwikala mu kipimo, ne
kulumbulula kuli Mfumu kuti
bakumbuluka, panji kukwata lusa
lwa yeye. Nomba bakwata kukwata
lusa lwa Lesa ne pano. Bafwaninwa
kukwata lusa lwa yeye, Mupuulu
wa Klisto, wa kwikwasha mu
bubwa bwabo, panji teti bakane

bubi. Yesu ukumiina kutusangila nga mwa kufiki, na masambi, na kufooka, na kukwata. Twakwata kwisa na bubwa bwetu bonse, na buswa bwetu, na bubu bwetu, ne kwikata pa makasa a yeye mu kwelamisha. Ke bwina bwa yeye kwitukwata mu makasa a lusa lwa yeye ne kwikwata mabala etu, kwitukosha mu bubu bonse.

Pano pepi bavula balebela; ke kukwatila kuti Yesu ukosha masambi ku bwa mwine mwine, ku bwa muntu a muntu. Ke kukwata bya Lesa nga bya kukundikwa. Ke kukwata kwa bonse bakwata bya

kusaka kumanya kuti kukosheswa
kupeelwa ku bwa bulanguluke ku
masambi onse. Lekani kukwatila
kuti bya kukundikwa bya Lesa ke
bya kwa bumbi. Bya kwa bonse
bakelamisha. Kukwata ne lusa
byapeelwa mu Klisto ku kulekwa
na bamalaika ba kukwata ku
mupuulu onse uukwatila. Kena
muntu uubi wa kumweneka kuti ke
kukwata kukwata, bukile, ne
bululame mu Yesu, u abafwila.
Ukalindila kubaambula bivwalo
byabubi ne masambi, ne
kubaambika bivwalo byabululame
bya bukile; ubakamba kuti bakale
bumi ne kuleka kufwa.

Lesa ke kukwata na atwe nga mwa bantu bafwafwa babakwata. Bya kusaka kwa yeye ni bya lusa, lusa, ne muchima wa kwelamisha.

Akamba, “Mubi aleke nzila ya yeye, ne muntu uubululame aleke bya kusaka kwa yeye: ne kukumbuluka ku Mfumu, ne yeye ukamuna lusa; ne ku Lesa wetu, mwanda ukakosha bwafu.” “Nkasakana, nga mwa butambi bwa kipema, bya kumweneka kwobe, ne, nga mwa butambi, masambi obe.” Ishaya 55:7; 44:22.

“Ke nsangwe ne lufu lwa muntu udi ufwa, udi wamba Mukalenge Nzambi: nanku nwivudile, ne mwikale na muoyo.” Ezekiele 18:32. Satana udi mwitekemena kùkùbula milayi ya muoyo ya Nzambi. Udi muswe kùtola mu mwoyi bulolo bonso bwa lutetelo ne tumina twonsò twa butoke; kadi kàwikala kumulekela kwenza nanku. Kàwikala kùmupèela kutwi mutubi, kadi wamba ne, “Yesu wadi kufwa bwà nìbe ne ndikale na muoyo. Udi mukunkùnda, ne kasanganyi nìkafwe. Ndi na Tata wa mu Dyulu udi na luse; ne nansha nìdi nakashisha dinanga dyende, nansha

mapà adi andi ampekeshe nìdi
nakashisha, nêndimuka, ne ngende
kùdì Tata wanyi, ne namba ne,
'Nadi musumuki kùdì Dyulu ne
kùdìbe, ne kanshala nè ntuìke
mwana webe; ngenza nkuì bu umo
wa bashindwe bobé.' Mufano udi
ukukulondolola mushindu udi
muntu wasokoloka kùnzila ne
kupokeleibwa: "Pàndi kudi kule
kwingi, tata wende wamumona,
wamumonela luse, wamujima,
wamubwela mu nkingu, ne
kumutuila makuta." Luka 15:18-20.

Nomba ne kifwanikilo kino, nga
kya kwelamisha ne kukwata

muchima, ke kufika ku
kulumbulula lusa lwa Tata wa kwa
Lesa lwambulula mpaka. Mfumu
ukumbulula mu mupofweti wa
yeye, “Nakukunda na lusa lwa
myaka yonse: mwanda na kukwata
na lusa lwa kukwata.” Yelemiya
31:3. Pangi mubi ukatama ku nzubo
ya Tata, ne kusakana bya yeye mu
nshila ya kumbi, muchima wa Tata
ukamulila; ne kusaka konse ku
kukumbuluka ku Lesa ke kusaka
kwa Mupuulu wa yeye, kukwata,
kukosha, ne kukwasa muntu
uubula nzila ku muchima wa Tata
wa lusa.

Pàudi na milayi ya mu Bibila yônsò
eyi mitupu kumpala kobe, udi ne
tshikondo tsha kùtula mushinga
kùdi kuswekela? Udi ne kutabuuja
ne, pàdi musumuki mutule udi
mukeba kùbwelela, udi muswe
kùtìla masumu ende, Mukalenge
neamukàndile ne kùmukàtula
kùkuenda ku makasa ende ne
kwivudila? Tshiya mikenji ya
mushindu awu! Kakwena cintu
kìndi cìkudìsha mwoyi webe kupita
kùkwata mushinga wa mushindu
awu wa Tata wetu wa mu Dyulu.
Udi ukina disumu, kadi udi
mukunda musumuki, ne udi wadi
kudipeela mu muntu wa Kilisto,

bwà bantu bonso badi basungula
kwitabuuja bakudilwe ne bakale na
disanka dya tshiendelele mu
bukalenge bwa butumbi. Ndi
tshilombo tshipi cìkadi ne kumvuija
dinanga dyende kùtudi, kupita
mashiwi adi asungule bwà
kulumbulula dinanga dyende
kùtudi? Udi wamba ne: “Mukaji udi
ne kutukumbuka mwana wende
udi kunwesha mabele, ne
kukoselela mwana wa mu nda
wende? Nansha bamukumbuke,
kadi ndi ne kukukumbuka wewe
te.”

Yeshaya 49:15.

Tùmbuluilayi meso, nyemwe badi
baswekela ne badi batetemenena;
bualu Yesu udi ne muoyo bwa
kutulombela kùdì
Nzambi. Tumbishayi Nzambi bwà
dipà dya Mwana wende
mukundwa, ne lombayi ne kàbà
wadi kufwa bwà wêwe mu mpala
pashì te. Nyumà Mûsaint udi
ukukambila lumbu elu. Yayi kùdì
Yesu ne mwoyi webe wônsò, ne
neuhote kùdilomba mulayi wende
wa dipa.

#

Pàudi usoma milayi eyi, ukumbuke
ne adi mashiwi adi kulumbulula
dinanga dinene ne luse ludi
kalwena ne mfinya. Mwoyi munene
wa Dinanga didi kadikena ne
mbandu udi ubèbèlekela
musumuki ne luse ludi kalwena na
mpimpa. **“Tudi ne lupandilo ku
makila ende, ne luse lua masumu.”**
Efeso 1:7. Ee, tabuuja mpamba ne
Nzambi udi mutabangi webe. Udi
muswe kubwekesha mu muntu
cimfwananyì cinde ca bumuntu.
Pàudi udi kufika kùdiye ne
kwivudila ne kulapa, neaye
neakufikile ne luse ne kuluila.

7 — Kakeba ka Bana ba Kristu

“Ninga muntu uudi mu Klisto, ke
kipya: bya kala bipita; monai,
byonse bipya.” 2 Bakorinto 5:17.

Muntu abenekele kukwata
kumanya kipungo panji kipangi,
panji kukwata kumanya byonse bya
kukwata mu kukumbuluka; nomba
kino ke kukumbulula kuti ke
kukumbuluka. Yesu akamba kuli
Nikodemo, “Mupuulu upusha pano
aumiina, ne uumvwa mbumo
yawu, nomba ke kumanya kufuma
kwi ne kwiya: bino byo byonse bo
bakwatilwa na Mupuulu.” Yowano

3:8. Nga mwa mupuulu, uuboneka,
nomba bya kukwata byawu
biboneka ne kumvikwa, byo
Mupuulu wa Lesa uukwata mu
muchima wa muntu. Kukwata kwa
kukumbuluka, kukwata kwa
kumona kwa muntu, kukwata kwa
kwikala bumi bwipya mu
mupuulu; kukwata kwa kwikala
kipya mu kifwanikilo kya Lesa.
Pangi bya Mupuulu biikwata mu
nkama ne kukwata kumona, bya
kukwata byawu biboneka. Ninga
muchima wakumbuluka na
Mupuulu wa Lesa, bumi
bwakumbuluka. Pangi teti tukwate
bya kukumbuluka mitima yetu

panji kwitwisha mu nkama na Lesa;
pangi teti tukwate kukwata kwetu
panji bya kukwata byetu byabuma,
bumi bwetu bwakumbuluka ninga
lusa lwa Lesa lukwikala mu atwe.
Kukumbuluka kwakuboneka mu
kifwanikilo, mu bya kukwata, mu
bya kusaka. Kukumbuluka
kwakuboneka mu kifwanikilo, mu
bya kukwata, mu bya kusaka.
Kukumbuluka kwakuboneka mu
kifwanikilo, mu bya kukwata, mu
bya kusaka. Kifwanikilo kiboneka,
ke kukwata kwa bya kukwata
byabuma ne bya kukwata byabubi,
nomba mu kukwata kwa bya
kukwata bya kipimo.

Kikwata kya kipimo kya bya
kukwata bya kwa Lesa ke kukwata
kwa kukumbuluka kwa Klisto.
Kusaka kwa kukwata kwa bumbi
ne kusaka kwa kukwata kwa bumbi
kukwata kwikala bumi
bwakululama. Kwipeela mwine
mwine kukwata kwitukosha
kukana bya bubi. Muchima wa
kusaka mwine mwine ukwata
kwikala bya kukwata byabuma.
Bino byo twakwata kumanya kuti
twakwata kwi?

Nkuni uukwata muchima? Bya
kusaka kwetu byakwata kwi?

Nkuni tusaka kwamba? Nkuni
uukwata lusa lwetu ne kukwata
kwetu konse? Ninga twa Klisto, bya
kusaka kwetu bikwata naye, ne bya
kusaka kwetu byabuma bikwata
naye. Byonse bi twakwata ne byo
twikala bipelwa kuli yeye. Tusaka
kukwata kifwanikilo kya yeye,
kupusha mupuulu wa yeye,
kukwata kusaka kwa yeye, ne
kumusangwisha mu byonse.

Bo bakwata kukwata kipya mu
Klisto Yesu bakwata bya kukwata
bya Mupuulu, “lusa, lusekelo,
nkama, kukwata muchima, bwina,
bukile, kukwatila, kwipeela mwine

mwine, kukwata.” Bagalatiya 5:22, 23. Ke kukwata bya kukwata bya kala, nomba mu kukwatila kwa Mwana wa Lesa bakwata nzila ya yeye, bakumbulula kifwanikilo kya yeye, ne kwipeela mwine mwine nga yeye uukile. Byo bakana kala basaka, bino basaka; ne byo bakana kala basaka, bino bakana. Bakwata bwina ne kwipeela mwine mwine mu muchima. Bakwata bya kusaka bya kwa bantu ne bya kusaka bya kwa bantu. Baklisto ke kusaka “bya kusaka bya kwa bantu,” nomba “muntu wa muchima, mu bya kukwata bya kukwata, ne bya kukwata bya kukwata bya

muchima wa kwipeela mwine
mwine.” 1 Petelo 3:3, 4.

Kena kukumbuluka kwa kukwatila
kwa kukwata ninga ke kukwata
kukumbuluka. Ninga akumbulula
bya kukwata, akupeela bya kubepa,
akabalumbula masambi, ne
kukunda Lesa ne bumbi, mubi
akwata kumanya kuti apita ku
kufwa ku bumi.

Pangi atwe bubi, twakwisa ku
Klisto ne kukwata lusa lwa
kukosheswa, lusa lukwata mu
muchima. Mutwalo wonse ufooka,
mwanda lukata lwa Klisto lufooka.

Bya kukwata bya kukwata bya
kusekelo, ne kupeela mwine mwine
kusekelo. Nzila yo ikala mu
muchima ikala mu muchima wa
kusekelo.

Bwina bwa kifwanikilo kya Klisto
bukuboneka mu bakwata ba yeye.
Kusaka kwa yeye ke kukwata
kusaka kwa Lesa. Lusa ku Lesa,
kusaka kwa bwina bwa yeye, ke
kukwata kwa kukwata kwa
Muponeshi wetu. Lusa lwakwata
bya kukwata byonse. Lusa lwa
Lesa. Muchima uukana kwipeela ku
Lesa ke kukwata kukwata.
Lukuboneka mu muchima wa

Klisto. “Tusaka, mwanda yeye watusaka.” 1 Yowano 4:19. Mu muchima uukumbuluka na lusa lwa Lesa, lusa ke kukwata kwa bya kukwata. Lukumbulula kifwanikilo, lulama bya kusaka, lulama lusa, lukana bubi, ne kukwata bya kukwata. Lusa luno, lukwata mu muchima, lukwata bumi, ne kupeela lusa ku bonse.

Kwi na bubi bubidi bo bana ba Lesa—kupulakene na bo bakwisa mu lusa lwa yeye—bafwaninwa kulama. Bwa kala, bwa kukwata bya kukwata byabo, kukwata bya kukwata byabo, kukwata bya

kukwata byabo, kukwata bya
kukwata byabo, kukwata bya
kukwata byabo, kukwata bya
kukwata byabo. Uusaka kuba
bukile mu bya kukwata bya yeye
mu kukwata malango, uukwata
kukwata kwa kukwata. Byonse byo
muntu akwata kwambula Klisto
bipashikwa na kusaka mwine
mwine ne masambi. Lusa lwa Klisto
lwene, mu kukwatila, lukwata
kwitupanga bukile.

Bubi bumbi ne bwa kukwata kwa
kukwata ke kukwatila kuti Klisto
ukulula bantu mu kukwata
malango a Lesa; kuti mu kukwatila

Iwene twakwata lusa lwa Klisto,
bya kukwata byetu ke bya kukwata
na kukululwa kwetu.

Kadi tala apa ne: kutumikila kàkudi
kudi bualu bwa kùtumikila ku
kùmonesha kudi kûnja mpanda,
kadi kudi kutumikila kudi kufuma
mu dinanga. Mikenji ya Nzambi idi
mmonesho a cimfwananyì cende
cene; idi mu kubikila mushinga
munene wa dinanga, ne nanku idi
mushimikilo wa bukalenge bwende
mu Dyulu ne pa ntoto. Pàdi mitima
yetu mishintuluke mu cimfwananyì
ca Nzambi, ne pàdi dinanga dia
Nzambi ditekibwe mu mwoyi

wetu, kàbi mikenji ya Nzambi ne
yenza mu muoyo wetu? Pàdi
mushinga wa dinanga utebwe mu
mutima, ne muntu ashangululwa
mu cimfwananyì ca Wenzeleye,
mulayi wa luwilo lupya udi
ufikilishiibwa ne: “Nêndîtèke
mikenji yanyi mu mitima yabo, ne
nêndìyandike mu meji abo.”

Bahebelu 10:16. Ne padi mikenji
yandikwe mu mutima, kàbi ne
yendeleke mu muoyo?

Kutumikila—kutumikila ne kwikala
wakadi wa dinanga—kudi
cimanyinu ca bulelela ca
bulongolodi bwa balandi. Nanku
Mashiwi a Nzambi adi wamba

ne:“Dinanga dia Nzambi ndidi adi:
kutumikila mikenji yende.”

“Muntu udi wamba ne, Ndi
mumumanya, kadi kàtumikila
mikenji yende, udi mushimi, ne
bulelela kàbudi munda mwende.”

1 Yowani 5:3; 2:4. Mu kifulukila
muntu ku kutumikila, kadi
kwitabuuja—ne kwitabuuja
kwonyi—kudi kutukokesha kudi
bapàtule ba luse lua Kilisto, ludi
lutupèesha bukolè bwa kwenza
kutumikila.

Tetu tukwata busungu mu kukwata
kwetu; mwanda busungu ke
kipeelo kya Lesa kya kululama, kya

kukwatilwa mu lusa. Nomba
kukwata ke butemwa bwa lusa.
“Mumanyi kuti wabonekela
kwambula masambi etu; ne mu
yeye kena masambi. Wonso
uukwikala mu yeye ke kukwata
masambi: wonso uukwata masambi
ke kumumona, ne ke kumumanya.”
1 Yowano 3:5, 6. Kino ke kipimo kya
kukwatila. Ninga twikala mu
Klisto, ninga lusa lwa Lesa
lukwikala mu atwe, bya kumvwa
kwetu, bya kusaka kwetu, bya
kukwata kwetu, bya kukwata
kwetu, byonse bikwata mu kusaka
kwa Lesa nga bya kumbululwa mu
malango a yeye abukile. “Bana

bami, muntu aleke kumikosa:
uukwata bululame ke bululame,
nga yeye uudi bululame.” 1

Yowano 3:7. Bululame bumbululwa
mu kipimo kya malango a Lesa
abukile, nga bya kumbululwa mu
malango 10 apeelwe pa Sina.

Kukwatila ko bakwamba mu Klisto
ko kwamba kuti kukulula bantu mu
kukwata malango a Lesa, ke
kukwatila, nomba kukwatila kwa
bubi. “Mu lusa mwakululwa mu
kukwatila.” Nomba “kukwatila,
ninga kukwata bya kukwata, ke
kukwata.” Bena Efeso 2:8; Yakobo
2:17. Yesu akamba bya yeye mwine

mwine panji akwisa pa ntoto,
“Kusaka kwami ke kukwata kusaka
kwobe, Lesa wami: ne malango obe
akwikala mu muchima wami.”

Samu 40:8. Ne panji akwela ku
mwanya, akamba, “Nkakwata
malango a Tata wami, ne kwikala
mu lusa lwa yeye.” Yowano 15:10.

Mbikisho ikamba, “Mu bino
tumanya kuti tumumanya, ninga
twakwata malango a yeye...

Uukwamba kwikala mu yeye
ufwaninwa kwendela nga yeye
uwendela.” 1 Yowano 2:3-6.

“Mwanda Klisto nayo wakwata
kwelamisha mwanda wetu,
akutulela kifwanikilo, mwanda

mukwate nzila ya yeye.” 1 Petelo
2:21.

Kipimo kya bumi bwa myaka yonse
pano ke kya kipimo kyo
kyakala,—kya kipimo kyo kyakala
mu Paladiso panji kukwa kwa
bataata betu ba kala,—kukwata
kwa malango a Lesa kwa kukwata
konse, bululame bwa kukwata
konse. Ninga bumi bwa myaka
yonse bwapeelwa mu kipimo
kyambula kino, kusekelo kwa
byonse byakumbuluka
kwakalabula. Nzila yakakalama mu
masambi, ne bya kwelamisha ne

bubi byonse, byakikala bya myaka yonse.

Byakakìdì Adam, kumpala kwa kwikala, kutunga mikenji ya bumpelela ku nzila ya kutumikila mikenji ya Nzambi. Kadi wadi kulemwa kucìkola, ne bualu bwa disumu dyende, mitende yetu idi mishala mu bulema, ne katudi bakolè bwa kwiditunga bumbèpelela. Pàdi tudi basumuki ne katudi batooke, katudi bakolè kutumikila mikenji mîsaint mu bukole bwonsò. Katudi ne bumpelela bwetu bwa kùtulombola kumpala kwa mikenji ya

Nzambi.Kadi Kilisto wadi
kututungila nzila ya kupanduka.
Wadi kuikala pa ntoto mu binkondo
ne mu masèndu bu bîdi tudi nabyo
kutamba. Wadi kwikala mu muoyo
wa kâtshîdi disumu. Wadi kufwa
bwà bualu buetu, ne lumbu elu udi
usambila kutola masumu etu ne
kutupèesha bumpelela
bwende.Pàudi udipeela kùdîye, ne
kumwakidila bu Mupandushi
webe, nansha muoyo webe wadi
kwikala ne masumu, bualu bwa
dinanga dyende, udi ubalibwa bu
muntu wa bumpelela.Mikenji ya
Kilisto idi mwînda wa mikenji
yewe, ne udi wakidibwa kumpala

kwa Nzambi bu muntu wadi
kàlema disumu.

Kadi kùdì abu, Kilisto udi
ushangulula mutima. Udi uikala
munda mwenu ku nzila ya
kwitabuuja. Wêwe udi ne kusungila
bumwe abu ne Kilisto ku nzila ya
kwitabuuja ne ku ndisuula dya
diswa diebe kùdìye hingo ne hingo;
ne pàudi wenza nanku, udi ne
kwenza mu munda mwebe bwa
musambu ne kwenza bu mudi
diswa dyende dya buimpe. Nanku
udi ne kulomba wamba
ne:**“Muoyo udi ndi newu lumbu
elu mu mubidi, ndiwu mu

kwitabuuja Mwana wa Nzambi,
wadi kundinga ne kudipeela bwà
bualu bwanyi.”**

Galatia 2:20.Nanku Yesu wadi
wamba kùdì balandi bende
ne:**“Ke nyiinyi badi nuamba, kadi
Nyumà wa Tata wenu udi wamba
munda mwenu.”**

Mateyo 10:20.Nunku pàdi Kilisto
udi wenza munda mwenu,
neumonese nyumà umo n’ena ne
wende, ne newenza bikole
bimwe—bikole bya bumpelela ne
bya kutumikila.

#

Nanku katudi ne cintu na kati ketu
citudi ne kulumbuluja. Katudi ne
cintu cionsò citudi ne kutumbisha
kudi betu. Katudi ne tshimanyika
tsha kudisakidila. Mushimikilo wetu
umo wa ditekemena udi mu
bumpelela bwa Kilisto budi
butubadibwa bu bwetu, ne mu
bumpelela budi bukole bwa Nyumà
wende butunga munda mwetu ne
mu nzila yetu.

Pàtudi twamba bua kwitabuuja,
kudi tshikoso tshia kusungula cìdi
ne kubikwa mu meji. Kudi tshikoso
tshia kwitabuuja kudi kàkadi kàna
bumwe ne kwitabuuja kwa

bulelela. Bualu bua kukala kwa
Nzambi ne bukole bwende, ne
bulelela bua dîyi dyende, bìdi bintu
bya bulelela bìdi Satana ne
bampingu bende kabadi ne kukana
mu mitima yabo. Bibila cidi camba
ne, **“nansha badimoni badi
batabuuja, ne badi batetemenana;”**
kadi aci ke kwitabuuja kwa bulelela
te. Yakobo 2:19. Padi kwikala kàdi
kudi kwitabuuja mpamba mu dîyi
dia Nzambi, kadi kudi kudipeela
kwa diswa kùdìye; padi mutima
udi mupèelwe kùdìye, ne dinanga
didi diikidibwe kùdìye, apa padi
kwitabuuja—kwitabuuja kudi
kukola ku dinanga ne kudi

kusukula mwoyi. Ku nzila ya
kwitabuuja aku, mutima udi
ubwekeshibwa mu cimfwananyì ca
Nzambi. Ne mutima udi mu
mfwakatu wawo wa kale, udi
kawena ne kulonda mikenji ya
Nzambi, ne kàudi ne bukole bua
kwenza nanku, lumbu elu udi
usanka mu mikenji yende mîsaint,
ne wamba bu mudi musomi wa
mapsalume: ** “Ndi mukunda
mikenji yebe bimpe! Idi nyuma
wanyì lumbu dionso.” **

Mapsalume 119:97. Ne bumpelela
bwa mikenji budi bushikidibwa
munda mwetu, ** “badi batambila

kàtshidi ku mubidi, kadi ku
Nyumà.”**

Baroma 8:1.

Kudi bantu badi bamanyile dinanga
dia Kilisto dia kuluila, ne badi
basue mu bulelela kwikala bana ba
Nzambi, kadi badi bamona ne
mikenji yabo kayidi ya bumpelela,
muoyo wabo udi ne malembe, ne
badi batshina ne mutima yabo
kayushintuludibwa ne Nyumà
Mûsaint. Kùdì aba namba ne:
Kàwikala kusubuka mu bupèle ne
mu kuluja. Tudi ne kukonda kwingi
kukotama ne kulila ku makasa a
Yesu bualu bwa butekete ne makosa

etu, kadi katudi ne
kudisukila.Nansha padi tudi
bakundwe ne mubi, katudi
bakandibwa, katudi basalela ne
katudi bakatula kùdì Nzambi. Te;
Kilisto udi ku kuboko kwa diboko
dia mulyo dia Nzambi, ne udi
utulombela.Mulongi Yowani
mukundwa wadi wamba ne:“Ndi
nandikila bintu abi bwà nùleke
kùkola disumu. Kadi padi muntu
wenza disumu, tudi na mutangaji
kùdì Tata, Yesu Kilisto wa
bumpelela.”¹ Yowani 2:1.Kàwikala
ukum buka mashiwi a Kilisto:“Tata
mwine udi mukunkùnda.”Yowani
16:27.Udi muswe kukubwekesha

kùdìye mwine, bwa kumona
bumpelela bwende ne butoke
bwende bimonese munda mwebe.
Ne padi wêwe udipeela kùdìye,
Udi wadi kutangila kisalu cimpe
munda mwebe ne neakujingulule
kintu aci kufika ku lumbu kia Yesu
Kilisto. Lombayi ne bukole bwingi;
tabuujayi ne bwikadile bwingi.
Pàtudi twambila kàtudi ne bukole
buetu bwine, tumane kutabuuja
bukole bwa Mupandushi wetu, ne
neatumbisha Udi musungidi wa
matù yetu.

Kukumina kwi Yesu, kukupu
kusangusha kwaku kukadi kwaku

mêno a kobo; mwâna kumona
kwaku kukakwata, ne bubi bwaku
bukamonana bwabwa ne
kusangana ne bumuntu bwandi
bwâkila. Eyi mbufi ya kumweneka
dîna mambu ma Satana mafumine
mu makasa; mwâna mupashi wa
Nzambi ukumbikila mu kukuusa.

Kusangalala kwa mu nûma kwa
Yesu kukakonsha kwikala mu
mwina mwikèlele wakumanya bubi
bwandi. Mwina wakusakula ku
nzila ya ngolo ya Kristu
ukakuminya bumuntu bwandi
bwâkila; ne kwânyi twakumona
bubi bwetu bwâkalenga, eiya mbufi

ya kumweneka twalekile kumona
buwamfu ne bumuntu bwâkila bwa
Kristu.

Bukupu twakumona kintu kya
kukuminya mwetu, eko bukupu
twakumona bya kukuminya mu
bumuntu bwâkila ne bupole
bwâkila bwa Mupulusi wetu.

Kumona bubi bwetu kukatusa kwi
yandi wakulungwila; ne mwina
akimwena mufubankatshi
wakwenyi, ne kukwata ku Kristu,
yandi ukudîsula mu ngolo. Bukupu
kukwata kwetu kukatusa kwi yandi
ne ku mambu a Nzambi, eko
bukupu twakamona bumuntu

bwandi bwâkila, ne bukupu
twakafwaninwa ne kifwanekecho
kyandi.

8 — Kukula mu Kristu

Kukumbika kwa mwina mwikèlele kwatwanyi bana ba Nzambi, mu Mambu a Nzambi kwakulumbidwa mwâna mfunko ya kufukwa. Ne kwakulumbidwa ne mwâna kumena kwa mbembu yabotu yapunwine mu kasa. Mwâna muntu wakumwenekene kwi Kristu ne kufukwa, “mwâna bana babakidi,” kukula ne kufika mu bukulu bwa bâna ba Nzambi mu Kristu Yesu. 1 Petelo 2:2; Efeso 4:15. Ne mwâna mbembu yabotu yapunwine mu kasa, bafwainwa kukula ne kupa makela. Yesaya

ukutumbwila kuba “bakakilwa bâta
bâlule, kakuna ka Yave, kwâna
yandi akapâta lukumbi.” Yesaya
61:3. Bino bintu bya bumi bwâkile,
bitufunwila, kwâna twakonsha
kumanya mambu a buswe a bumi
bwa mupashi.

Lungenyi lonse ne busaka bwâkile
bwa muntu, bukonsha kupa
bumi mu kintu kimune kakidi
kunke mu mambu a mâkele. Ni
kumpa mwâna mupashi wa
Nzambi mwenyi wapêne bumi, ne
mwâna mânyâ ne nyama bingi
bikwikala na bumi. Bino bino, ni
kumpa mwâna mupashi wa

Nzambi mwâna bumi bwa mupashi
bukafukwa mu myima ya bantu.
Kwânyi muntu wakafukwa “ku
mutwe,” ukakonsha kwikala na
mwine wa bumi buwafikishe Kristu
kwîsa kupa. Yoane 3:3.

Ne mwâna bumi, bino ne mukûla.
Ni Nzambi wakupâ kikola kumena
ne lupâpo lupa makela. Ni mu
ngolo yandi mwâna mbembu
ikulanga, “tanshi mpânda, ne
bukopo, ne mafuku ebungi mu
bukopo.” Marko 4:28. Ne
mupofweto Hosea ukutumbwila
Isalele, “kuba ‘ukakula mwâna
malanga.’ ‘Bakakala na bumi

mwâna makela, ne kukula mwâna
mizabi.” Hosea 14:5, 7. Ne Yesu
watukumbasha “kumona malanga
mâkalakula.” Luka 12:27. Mânyâ ne
malanga bikakula kwa bukumbi
bwabyo, kwa kusakana kwabyo,
kwa ngolo yabyo, mwâna kupa
mwa bikupokela bîna Nzambi
atufwila kusapwila bumi bwabyo.
Mwana ukakonsha, ne bukumbi
bwandi, ne ngolo yandi,
kusangwila bukulu bwandi. Bino ne
wewe, mwâna bukumbi ne busaka
bwobe, ukakonsha kukwata kukula
kwa mupashi. Mânyâ, mwana,
bikula mu kupokela mu bîna
bimupâna bumi—mupashi wa mu

mema, lubyâ, ne makela. Bîna mâkele bîno biba kwi mânyâ ne nyama, bino Kristu ebi kwi baba bakutemena yandi. Yandi “mwâna lubyâ lwabo lwa nsaa zonse,” “lubyâ ne kikasa.” Yesaya 60:19; Misambo 84:11. Yandi ukaba “mwâna lumeso kwi Isalele.” “Ukafika mwâna mvula pa nsiku impya.” Hosea 14:5; Misambo 72:6. Yandi mema a bumi, “Makela a Nzambi ... akafika ku mutwe, ne kupa bumi ku nsângwa.” Yoane 6:33.

Mu kipa kya Mwana yandi kikata, Nzambi wafingishile nsângwa

yonse ne mupashi wa ngolo ya luse
mwâna mupashi wakupupwila mu
nsângwa yonse. Baba bonse
bakuamuna kupupwila mupashi
wakupa bumi, bakwikala na bumi
ne kukula mu bukulu bwa bâna ba
Nzambi mu Kristu Yesu.

Mwâna malanga makamwenekela
ku lubyâ, kwâna lubyâ lubelo
lwakonsha kusapwila mu
kukumbika buwamfu bwalo ne
kufwanana kwalo, bino ne ifwe
twafwainwa kumwenekela ku
Lubyâ lwa Bululame, kwâna lubyâ
lwa mu mema lukatwâla, ne

bumuntu bwetu bukakumbika
mwâna kifwanekesho kya Kristu.

Yesu wafunjisha bintu bîna bino
pâna ukutumbwila, “Kwikaleni
mwandi, ne ami mu mwenu.

Mwâna mwabi wikakonsha kwibela
makela kwe mwenyi, kavyâna
wikalanga mu mwabi; bino ne
mwenu nka bubino, kavyâna
mwikalanga mwandi... Kavyâna
ami, mwakonsha kukita kintu ko
konyi.” Yoane 15:4, 5. Mwâna
mwabi uba na bukole ku Kristu,
kwâna ukwikala na bumi bwâkile,
mwâna mwabi ukwikala na bukole
ku mwabi wa kifuko ku kukula ne

kupa makela. Kukila kwi yandi,
mwemuna bumi ko. Mwemuna
ngolo ya kulwisha makasa, kukula
mu ngolo ne mu buâkile.

Mwikalanga mwandi, mwakonsha
kukula. Mwâna kupa bumi kwenyi
kwi yandi, mwakonsha kuma kutu,
ne kwikala na makela. Mwakaba
mwâna mwâta wapunwe ku mbalo
ya mema.

Bangi bangi ba na kukonsha
kwamba kuba bafwainwa kukita
mbâyi ya busaka bwabo bene.

Batemena Kristu pa kulekelesha
bubi, mwâna kadi bano bapanga
kukita kukila kululame mu busaka

bwabo bene. Mwâna kadi busaka
bwonse bubono bukalulwisha. Yesu
ukutumbwila, “Kavyâna ami,
mwakonsha kukita kintu ko konyi.”
Kukula kwetu mu ngolo, sansanya
yetu, bwende bwetu,—byonse bîno
bikwikala ku kukwitana kwetu ne
Kristu. Ni mu kukwitana nandi,
bukûsu ne bukûsu,—mu kwikala
mwandi,—bino mwa kukula mu
ngolo. Yandi keki Mupangî, ne
Mukumbishi wa ntemo yetu. Kristu
e wa tanshi ne wa nkûsu ne wa
nsaa yonse. Yandi afwainwa
kwikala pamo nafwe, bwa kadi pa
tanshi ne pa nkûsu ya nzila yetu,
mwâna pa nsaa yonse ya nzila.

Daudi ukutumbwila, “Nkûshile Yave mbelo yami nsaa yonse: mwâna yandi uba ku kasa kwami kwa kalume, ami nsaa yonse nkwikala na bukwashi.” Misambo 16:8.

Wena ukwipushena, “Mbiki mwa kwikala mu Kristu?” Mu nzila yamwe yina mwapokele yandi pa tanshi. “Mwâna mwapokele Kristu Yesu Mwine, bino ne mwâna mwatambwila mwandi.”

“Mululame ukwikala na bumi mu ntemo.” Bakolose 2:6; Bahebelu 10:38. Wapele mwenyi kwi Nzambi, kuba wandi kinyâ, kumusapwila ne

kumuteleka, ne wapokele Kristu
mwâna Mupulusi wobe. Wena
wamwene wamwe ukakonsha
kulekelesha bubi bwobe, kana
kusakula mwina mwikèlelele wobe;
mwâna kadi mwâna mwapele
mwenyi kwi Nzambi, wena
waketemena kuba Nzambi, pa
mwanda wa Kristu, wakite bîna
bîno byonse pa mwanda wobe. Mu
ntemo wafikile kuba wa Kristu, ne
mu ntemo mwa kukula
mwandi—mu kupa ne kupokela.
Ufwainwa kupa byonse,—mwina
mwikèlelele wobe, bwina bwobe,
busaka bwobe,—kupa mwenyi kwi
yandi, mwâna kuteleka mafunda

yandi yonse; ne wena ufwainwa
kupokela byonse,—Kristu, binji bya
nsango yonse, kwikala mu mwina
mwikèlelele wobe, kwikala ngolo
yobe, bululame bwobe, musapwishi
wobe wa nsaa yonse,—kukupa
ngolo ya kuteleka.

Ipa mwenyi kwi Nzambi mu lubyâ;
kita bîno bikale busaka bwobe bwa
tanshi. Lelo tubilo twobe twikale,
“Utwate, Yave, mwâna wa kinyâ.
Nkûshile mapangô ami yonse ku
makasa mwobe. Utekeze masakami
mu busaka bwobe. Wikala nami, ne
masaka ami yonse akitwe mu
mwela wobe.” Eyi ni kintu kya

bukûsu. Mu lubyâ lonse ipa
mwenyi kwi Nzambi pa lûba lolo.
Pana mapangô wobe yonse kwi
yandi, kwâna akitwe, kana
alangwe, mwâna yandi
mutwalwanyi akakonsha
kwimweneka. Bino ne bubu,
bukûsu ne bukûsu, mwâna wakapa
bumi bwobe mu makasa a Nzambi,
ne bubu bumuntu bwobe
bukakumbika ne kukumbika
mwâna bumuntu bwa Kristu.

Bumi mu Kristu ni bumi bwa
kupumuna. Kukonsha kwikala na
sansanya ya mupashi, mwâna kadi
kufwainwa kwikala na ntemo

yâkila, yabotu. Mulolelo wobe
wikale mu Kristu, kavyâna
mwenyi. Bufubankatshi bwobe
bwikwitana ne ngolo yandi,
kumanya kwobe ku lungenyi
lwandi, bufubankatshi bwobe ku
bukole bwandi bwa nsaa yonse.
Bino ne wewe, kalesa kumona
mwenyi, kalesa kwikalasa mwina
mwikèlele mwobe, mwâna kumona
Kristu. Mwâna mwina mwikèlele
wobe wikalase mu lusanu lwandi,
mu buwamfu, mu kukumbika kwa
bumuntu bwandi. Kristu mu
kwinyima kwandi, Kristu mu
kudîpisha kwandi, Kristu mu
bumuntu bwandi bwâkile ne

bwâkile, Kristu mu lusanu lwandi
lwa kushâko—eyi mambo a
kwikalasa mu mwina mwikèlele. Ni
mu kumutemena, kumufwanisha,
kwiya yandi kinyâ, bino mwa
kusakulwa mu kifwanekesho
kyandi.

Yesu ukutumbwila, “Kwikaleni
mwandi.” Mambu a bîno abîna
akupa mwanya wa kupumuna,
bukole, ne ntemo. Ne kwakwitana
ne kukwitana: “Isheni kwi ami,... ne
ami nakupa kupumuna.” Mateo
11:28. Mambu a mwimbi alumbu
mwanya wamwe: “Pumuna mu
Yave, ne linda yandi na ntemo.” Ne

Yesaya ukupa kikine, “Mu bukole ne mu ntemo mwâna ngolo yenu.” Misambo 37:7; Yesaya 30:15.

Kupumuna kuno kukakonsha kwikala mu kwikala kavyâna kwikita; mwâna mu kwitana kwa Mupulusi, laka lya kupumuna lyekwitana ne mwanya wa kwikita: “Twateni joko yami... ne mwakamona kupumuna.” Mateo 11:29. Mwina mwikèlele wakupumuna mu Kristu kinyâ, ukaba ne busaka bwamune ne bwamune mu kwikita masaka yandi.

Mwâna mwina mwikèlele
wakikalasa mwandi mwenyi,
ukafumanga mu Kristu, mbala ya
ngolo ne ya bumi. Bino ni nsonga
yâna Satana ukikilasa ku
kwibafumisha mu Mupulusi ne
kukana kukwitana ne kukwitana
kwa mwina mwikèlele ne Kristu.
Sansanya ya nsângwa, mambu a
bumi ne mafuku ne mambu akosa,
bubi bwa bangi, kana bubi bwobe
ne bukumbi bwobe—kwi bîna
byonse Satana ukakonsha
kwibafumisha. Kabula
kwilundishwa na mampangî yandi.
Bangi bangi bekila ntemo, ne
bapanga kwikala pa mwanda wa

Nzambi, yandi babo bavula yandi
ukapanganga kuba kwikalasa ku
bubi bwabo ne bufubankatshi
bwabo, ne bubu mu kubafumisha
ku Kristu, ukalolela kukwata
nkonko. Twafwainwa kukita
kavyâna twe bene ndumba ya
mambu, ne kwikalasa mu bukumbi
ne mu makasa; bîna byonse bîno
bikumfumisha mwina mwikèlele
ku Mbala ya ngolo yetu. Pana
mwina mwikèlele wobe mu makasa
a Nzambi, ne mutemene yandi.
Mambu ne kupanga kwa Yesu.
Kalesa kwikala na bukumbi.
Fumisha makasa wobe yonse;
kalesa kwilunda nabyo. Ambila ne

Mupostolo Paulo, “Ndi na bumi; mwâna kadi ami, mwâna Kristu ukwikala mwandi; ne bumi buno bwa muntu uba na bumi mu mema, ndi na bumi mu ntemo ya Mwana wa Nzambi, wantemene ne wêna wanêpa pa mwanda wami.”

Bagalatia 2:20. Pumuna mu Nzambi. Yandi wakonsha kusunga bîna wapêne yandi. Wena ungipa mwenyi mu makasa yandi, yandi ukakupa nkonko kwâna nkulumpi mu mwanda wa yandi wantemene.

Mwâna Kristu wapokene bumuntu, wakwitane muntu na mwenyi ne kikasa kya lusanu kikakonsha

kufumwa ni ngolo konyi kavyâna
mwâna muswelo wa muntu
mwenyi. Satana ukakonsha kwîsa
na mampangî a musolo kwâna
twafumishe kikasa kino—kwâna
twiswishe kwikala kukila ku Kristu.
Kûno kuno twafwainwa kukeba,
kulwisha, kusambila, kwâna kintu
ko konyi kukatusa kwiswila
kwikala na Mwine mukwabo;
mwâna twikala na busaka bwa
kukita bîno. Mwâna kadi kalesa
kufumisha meso yetu mu Kristu, ne
yandi ukatusunga. Kumona Yesu,
twikala na bukwashi. Kintu ko
konyi kukakonsha kukufumisha
mu makasa yandi. Mu kumumona

bukûsu ne bukûsu, “twakusakulwa
mu kifwanekesho kyamwe mu
lukumbi ne lukumbi, mwâna ku
Mupashi wa Mwine.” 2 Bakolinto
3:18.

Bino bubino bâna ba tanshi
bapokele kifwanekesho kya
Mupulusi wabo watemena. Mwâna
bâna ba tanshi bakaiwa mambu a
Yesu, bamwene bukwashi bwabo.
Bampangî, bamwene, bamulonda.
Badi nandi mu n'ganda, ku mesa,
mu kintu kyabujile, mu kasa. Badi
nandi mwâna bana balongo ne
mufunjishi, bukûsu ne bukûsu
bapokelanga mu mîno yandi

mafunjisho a mambu a bushwe.

Bammona, mwâna basapwishi kwi
mwine wabo, kwâna bafunjile
kisaka kyabo. Bâna ba tanshi babo
be bantu “baba na mimpu yamwe
mwâna ifwe.” Yakobo 5:17.

Balwishe nkonko yamwe ne bubi
kwâna ifwe. Badi ba na bukwashi
bwamwe, kwâna bwikale na bumi
bwâkile.

Ne Yowane, mwana mutemena,
yandi wafwanishe kifwanekesho
kya Mupulusi kinyâ, kadi
wakulwile bumuntu bwandi
bwabotu. Yandi wakulwile
kukulumbula mwenyi ne kupâna

lukumbi, mwâna kadi wakulwile
mpiko ne kusungulula bubi.
Mwâna kadi bumuntu bwa
Uwaâkile bwamwenekene kwi
yandi, wamwene bukumbi bwandi
ne kudîpisha mu kumanya. Bukole
ne bukole, ngolo ne kusangalala,
lukumbi ne bukole, byamwenene
mu bumi bwa bukûsu bwa Mwana
wa Nzambi, byasansanya mwina
mwikèlele wandi ne
kumutemenena. Bukûsu ne bukûsu
mwina mwikèlele wandi
wafumanga mu Kristu, kufika pâna
wakashâla kumona mwenyi mu
lusanu lwa Mwine wandi. Bumuntu
bwandi bwa mpiko ne kusungulula

bwapele mu ngolo ya Kristu.
Mupashi wa Mwaâkile wakasakula
mwina mwikèelele wandi. Ngolo ya
lusanu lwa Kristu yakita kusakula
kwa bumuntu. Eyi ni mafulo a
kukwitana ne Yesu. Mwâna Kristu
akwikala mu mwina mwikèelele,
bumuntu bwonse bukumwikala
busakulwa. Mupashi wa Kristu,
lusanu lwandi, lukolela mwina
mwikèelele, lusâkula mwina
mwikèelele, ne kukumbula mapangô
ne miyala ku Nzambi ne ku mema.

Mwâna Kristu wakwile ku mema,
mwanya wa kwikala kwandi
wakadi ne bâna ba tanshi. Mwanya

wa kwikala kwi yandi mwenyi,
wabujile lusanu ne lubyâ. Yesu,
Mupulusi, watambwile ne
kwambila ne kusambila pamo nabo,
wambile lolelo ne nteko mu myima
yabo, wâna mambu a bukwashi,
wâkali mu mîno yandi, wafumwe
kwi yabo ku mema, ne miyala ya
mambu yandi yabujile kwi yabo,
mwâna kitunga kya bamalebo
kimpokele—“Lolo, mwandi nsaa
yonse, kufika pa nkûsu ya
nsângwa.” Mateo 28:20. Wakwile ku
mema mu kifwanekesho kya
muntu. Badi na kumanya kuba
yandi uba mbelo ya kitunga kya
Nzambi, Mukwabo wabo ne

Mupulusi wabo; lusanu lwandi
lwakâli; yandi wakâli ne bantu
bakosa. Yandi wakâli kutumbwila
mbelo ya Nzambi mambu a mema
yandi a luse, kumwena makasa
yandi ne makasa yandi a ku
makasa, mu kukumbuka malamba
a lufu lwandi pa mwanda wa
bakulupwe yandi. Badi na
kumanya kuba wakwile ku mema
kwâna kwibatekeshela mbalo, ne
kuba ukekwise ne kuba kwata kwi
yandi mwenyi.

Mwâna bâna ba tanshi bakwitane
pamo, bâna wakwile ku mema,
bapangile kwîsa na mambu kwi

Tata mu zina Iya Yesu. Mu lupapilo lwa nkîto bakite busambila, ne kubwelela laka, “Kintu konyi kya mukeipusha Tata mu zina lyami, yandi ukemupa. Kufika kuno mwâna mukeipusha ko kintu mu zina lyami: ipushani, ne mwakapokela, kwâna sansanya yenu yikale yabule.” Yoane 16:23, 24. Baambile makasa a ntemo mu bukole bwamune ne mambu amane: “Kristu wafwine, ne wakafuka, uba ku kasa kwa kalume kwa Nzambi, ne wakasambilila pa mwanda wetu.” Baloma 8:34. Ne Pentekoste yawafikishile mwanya wa Mupulusi, yandi Kristu

wambile, “Ukaba mwandi.” Ne
wambile ne, “Kwabula kwa
kwenda kwami: mwâna kavyâna
ndaenda, Mukwasyi wakeisa ko;
mwâna kadi ndaenda,
nakumutuma kwi mwenu.” Yoane
14:17; 16:7. Ku tanshi kuno, mu
Mupashi, Kristu wakâli kwikala mu
myima ya bana bwa nsaa yonse.
Kukwitana kwabo nandi kwakupite
kwa mwanda wâna yandi pamo
nabo. Lubyâ, lusanu, ne ngolo ya
Kristu kwikala mu myima yabo
byamwenekene mu byo, ne bantu
bammona, “basanwene; ne
bamwene kuba bâna kwikala na
Yesu.” Bikita 4:13.

Byonse bya Kristu kwi bâna ba
tanshi, yandi ukapanga kwikala
kwi bana bâdi kuno ne lolo; mwâna
mu lupapilo lwa nkûsu, ne kitunga
kya bâna ba tanshi bakwitane
pamo, wambile, “Kadi pa mwanda
wa baba bakeba, mwâna kadi pa
mwanda wa baba baketemenena
mwandi mu mambu abyabo.”
Yoane 17:20.

Yesu wasambwile pa mwanda
wetu, ne wapushe kuba tufwanane
nandi, mwâna yandi afwanana ne
Tata. Kukwitana kuno kukata!
Mupulusi wambile pa mwanda

wandi, “Mwana ukakonsha kukita kintu ko kwi yandi mwenyi;” “Tata wikala mwandi, yandi ukikita masaka.” Yoane 5:19; 14:10. Bino ne wena Kristu akwikala mu myima yetu, ukekita mu ifwe “kwikala ne kupanga mwâna kwikala ne kukita kwa kusansanya kwandi.” Bafilipi 2:13. Twakakita mwâna yandi wakite; twakamweneka mupashi wamwe. Ne bubu, kumutemena ne kwikala mwandi, twakakula “mu yandi mu byonse, yandi e Mutwe, Kristu.” Efeso 4:15.

9 — Busaka ne Bumi

Nzambi e mbalo ya bumi, lubyâ, ne sansanya ku nsângwa yonse.

Mwâna miyala ya lubyâ kufuma ku lubyâ, mwâna mema akupupwila kufuma ku kisakulu kikwikala na bumi, nsango ikupupwila kufuma kwi yandi ku bintu byandi byonse. Ne pâna bumi bwa Nzambi bukwikala mu myima ya bantu, bukapupwililanga kwi bangi mu lusanu ne mu nsango.

Sansanya ya Mupulusi wetu yâna mu kukumbula ne kukululwisha bantu bakosa. Pa mwanda wa bîno,

wakâli kumona bumi bwandi
mwâna kintu kya luse, mwâna kadi
wakikishe lufu pa musalaba, ne
kwipâna nsonyi. Bino ne bamalebo,
nsaa yonse bakikilanga mu busaka
bwa kupa sansanya kwi bangi. Eyi
ni sansanya yabo. Kintu kimune
mwina mwikèlele wa bwibi
ukakonsha kumona mwâna busaka
bwakudîpisha, kusapwila baba
bakosa ne baba bafubankatshi mu
bumuntu ne mu bukulu, eki ni
busaka bwa bamalebo bakambwa
bubi. Mupashi wa lusanu lwa
Kristu lwakunêpa mwenyi, e
mupashi wakujiza mu mema, ne ye
kinyâ mwâna nzubu ya sansanya

yâkila. Eyi ni mupashi bana ba
Kristu bakaba nayo, ne busaka
bwabo bakakita.

Mwâna lusanu lwa Kristu
lukwikala mu mwina mwikèelele,
mwâna mupashi wabotu,
ukakonsha kufisama. Mubuko
wandi mwaâkile ukakimwenekwa
kwi bonse bakwitana nafwe.

Mupashi wa Kristu mu mwina
mwikèelele, uba mwâna kisakulu
mu lukasu, kukupupwila kwâna
kukolela bonse ne kukita baba
bekala kufwa, basakamune kunwa
mema a bumi.

Lusanu kwi Yesu lukamwenekwa
mu miyala ya kwikita mwâna yandi
wakite pa mwanda wa nsango ne
kukumbula kwa bantu. Lukatusa
mu lusanu, bukole, ne kusangalala
pamo ne bintu byonse bibi na Tata
wetu wa mu mema.

Bumi bwa Mupulusi pa nsângwa
kwakâli bumi bwa kupumuna ne
kwikalasa mwenyi, mwâna
wakikile mu busaka bwamune ne
bwamune, kavyâna kupumuna, mu
busaka bwa kupulusa bantu
bakosa. Kufuma ku ntâna ya ku
Betelemu kufika ku Kalivale,
walondile nzila ya kwinyima,

wakâli kukeba kulekeleshwa ku
misaka ikosa, mu nzila zapikata, ne
mu busaka bwamune ne
kufubankatsha. Wambile, “Mwana
wa muntu wakeisa kusapwilwa,
mwâna kadi kwîsa kusapwila, ne
kupa bumi bwandi mwâna
malamba pa mwanda wa bavula.”
Mateo 20:28. Eki kyâna kintu kikata
kimune mu bumi bwandi. Bintu
byonse byakâli bya nkûsu ne
byakusapwila. Kwâna kukita bwina
bwa Nzambi ne kukumbisha
busaka bwandi, eko kyâna
kyakudya ne kunwa kwandi.
Bwenyi ne bwina bwandi byakâli
kavyâna mu busaka bwandi.

Bino ne baba bakwitana mu ngolo
ya Kristu, bakaba na bukwashi wa
kunêpa kintu kyonse, kwâna bangi
bafwile pa mwanda wabo
bakwitane mu kipa kya mu mema.
Bakakita byonse bingi bakonsha
kwâna nsângwa yikale yabotu pa
mwanda wa kwikala kwabo. Eyi ni
mafulo a mwina mwikèlele
wakusakulwa kinyâ. Kavyâna
muntu akwîsa kwi Kristu, ne
mwina mwikèlele wandi ukafukwa
miyala ya kwambila bangi
mukwabo wabotu wamwene mu
Yesu; mambu a kinyâ ne makâkile
akakonsha kufisama mu mwina

mwikèelele. Twakala ne lwalo lwa
bululame bwa Kristu, ne
kusansanywa na sansanya ya
Mupashi wandi kwikala mu ifwe,
twakonsha kwikala na bukwashi
wa kwamba. Twakalasa ne kumona
kuba Yave wabotu, twakaba na
kintu kya kwambila. Mwâna Filipo
mwâna wamwene Mupulusi, ne
ifwe twakwitana bangi mu kwikala
nandi. Twakapanga kumwena
bantu buwamfu bwa Kristu, ne
bintu bikimwenekwa bya nsângwa
îsa. Kwikala na miyala ya kukola ya
kulonda nzila yâna Yesu atambwile.
Kwikala na kusakamuna kukata
kuba baba batubinga bamwene

“Mwana wa Nzambi, wakufumisha bubi bwa nsângwa.” Yoane 1:29.

Ne busaka bwa kusansanya bangi bukabwela ne nsango kwi ifwe bene. Eyi kyâna kyâna Nzambi mwâna atupele mwanya wa kwikita mu mapangô a kukululwisha. Wapêne bantu bukwashi bwa kwikala bakwitana mu bumuntu bwa Nzambi, ne kupa nsango kwi bangi babo. Eki ni lukumbi lwâkila, sansanya ikata, bingi Nzambi a kukonsha kupa bantu. Baba bakwitana mu busaka bwa lusanu, baba pâna pafupi na Mupangî wabo.

Nzambi wakonsha kupa mambu a
bukwashi bwabotu, ne busaka
bwonse bwa lusanu, kwi bamalebo
ba mu mema. Wakonsha kukita
nzila ingi kwâna kukumbisha
kyâna kyandi. Mwâna kadi mu
lusanu lwandi lwa kushâko,
waswile kwikita batu basakani
nandi, ne Kristu, ne bamalebo,
kwâna tufwanane mu nsango, mu
sansanya, mu kukumbuka kwa
mupashi, kwâna kufuma mu
busaka bwa kunêpa mwenyi.

Twakwitana mu kusangalala ne
Kristu mu makasa yandi. Kintu

kyonse kya kunêpa mwenyi pa
mwanda wa bangi, kikolela
mupashi wa kupa mu mwina
mwikèlele wa wene,
kumukwitanisha pafupi ne
Mupulusi wa nsângwa, yandi
“wakâi mupika, mwâna kadi pa
mwanda wenu ... wafikile mupika,
kwâna mwâna bumuntu bwandi
bwamupika mwafikile bupika.” 2
Bakolinto 8:9. Ne ni mu bubino
mwa kukumbisha kyâna Nzambi
mu kufukwa kwetu, bumi
bukakonsha kwikala nsango kwi
ifwe.

Ungikita busaka mwâna Kristu
apanga bana bandi bakite, ne
kukwata myina kwi yandi,
ukamwena bukwashi bwa
kwikalasa mu mambu a mupashi ne
kumanya kikata mu mambu a
Nzambi, ne ukakosa njala ne
kukosa mema ya bululame.
Ukasambila kwi Nzambi, ne ntemo
yobe yikakola, ne mwina mwikèlele
wobe ukakokolola mu kisakulu kya
kukululwisha. Kukwitana na
makasa ne malwa, bikukwasa
kwîsa na Mambu a Nzambi ne
kusambila. Ukakula mu ngolo ne
mu kumanya Kristu, ne

ukakumbika mwina mwikèlele
wabotu.

Mupashi wa busaka bwa kunêpa
mwenyi pa mwanda wa bangi,
uleta kukula, bukole, ne buwamfu
bwa Kristu mu bumuntu, ne uleta
bukwashi ne sansanya kwi wene.
Miyala ikakulambuka. Kwikala ko
mwanya wa bushenshe kana wa
kwikalasa mwenyi. Baba bakikita
bubino mu ngolo ya Kristu,
bakakula ne kukola mu busaka bwa
Nzambi. Bakaba na meso amâkile a
mupashi, ntemo yâkila ne yâkila, ne
ngolo yamune mu busambila.
Mupashi wa Nzambi, ukikita mu

mupashi wabo, uleta mambu
mâkile a mwina mwikèlele mu
kwitana na kukwata kwa Nzambi.
Baba bakîpa bubino mu busaka bwa
kunêpa mwenyi pa mwanda wa
bangi, bakikita bukwashi bwabo
bwakukululwisha kinyâ.

Nzila imune ya kukula mu ngolo, ni
kukita busaka buna Kristu
watulajile—kwikita, mwâna ngolo
yetu, mu kusansanya ne kukolela
baba bakubuyila bukwashi
twakonsha kupa. Bukole bukîsa mu
busaka; kwikita ke kintu kyâkila
cha bumi. Baba bakapanga kusunga
bumi bwa Kristu mu kupokela

nsango îsa mu nzila ya ngolo, ne
kwikita kavyâna pa mwanda wa
Kristu, bapanga kwikala mu
kupokela makela kavyâna kwikita.
Ne mu mambu a mupashi mwâna
mu mambu a mâkele, bîno
bikulutisha kufwa ne kuma. Muntu
wakukana kukita makasa yandi,
mu bukûsu bukashâla na ngolo ya
kuyitekeza. Bino ne Muklistu
wakakana kukita ngolo yandi
yakupelewa kwi Nzambi, kavyâna
wakukana kukula mu Kristu,
mwâna kadi ukashâla ne ngolo
yandi yâkale.

Nkômbe ya Kristu ke kintu kyâna
Nzambi apangile pa kukululwisha
bantu. Kisaka kyandi ni kusapwila
bukwashi bwabotu ku nsângwa. Ne
bana bonse ba Kristu bafwainwa
kukita bîno. Bonse, mwâna ngolo
yandi ne mwanya wandi,
bafwainwa kukumbisha bukwas
hi bwa Mupulusi. Lusanu lwa Kristu
lukumwenekwa kwi ifwe, lukukita
ifwe tukile kukata kwi bonse
bakumanya ko yandi. Nzambi
watupele lubyâ, kavyâna pa
mwanda wetu bene, mwâna kadi
kwâna kulubwela kwi bangi.

Mwâna bana ba Kristu bakâla na meso pa busaka bwabo, kwakâla bantu bakumi pâna kuna nkûtu wa kumwe lolo bakasapwila bukwashi bwabotu mu nsângwa ya bangi. Ne bonse bakakonsha kukita busaka kavyâna mwenyi, bakakonsha kusunga busaka mu makasa yabo, mu lusanu lwabo, ne mu busambila bwabo. Ne kwakâla busaka bwakola bwakukwata myina mu nsângwa ya Baklistu.

Twakonsha kukita kavyâna kwîsa ku nsângwa ya bangi, kana kufuma mu n'ganda yetu, mwâna mbalo yetu yekâle pâna, kwâna tukite

busaka pa mwanda wa Kristu.

Twakonsha kukita bîno mu n'ganda yetu, mu nkômbe, pamo na baba tukwitana nabo, ne pamo na baba tukitanga busaka.

Kibutula kikata kya bumi bwa Mupulusi pa nsângwa kwakite mu busaka bukole mu n'ganda ya misaka ku Nazareti. Bamalebo basapwishi bâna nandi, Mwine wa bumi, mwâna atambwila pamo na bantu bakusaka ne bakikita busaka, bakamumanya ko, bakamupa ko lukumbi. Wâna kukumbisha kyâna kyandi mu busaka bwandi bwakudîpisha mwâna mwâna

wapwisha bakosa kana atambwila
pa mema makosa a ku Galilaya.
Bino ne ifwe mu busaka
bwakudîpisha ne mbalo
yakudîpisha mu bumi, twakonsha
kutambwila ne kwikita pamo na
Yesu.

Mupostolo ukutumbwila, “Kila
muntu, pâna akwitana, kwikalen
mwâna bubino ne Nzambi.” 1
Bakolinto 7:24. Muntu wa busaka
wa makasa, ukakonsha kusunga
busaka bwandi mu nzila yakupa
lukumbi kwi Mwine wandi, pa
mwanda wa kukîkala kwandi.
Twakala mulondi wa kinyâ wa

Kristu, ukasunga mambu yandi mu byonse akita, ne kumweneka bantu mupashi wa Kristu. Muntu wa misaka, ukakonsha kwikala nkûtu ne mwine wâkile wa yandi wakikite mu busaka bwakudîpisha mu nsângwa mu matongo ya Galilaya. Kila muntu wakupa zina lya Kristu, afwainwa kwikita bubino, kwâna bangi, mu kumona misaka yandi yabotu, basumbulwe kupa lukumbi kwi Mupangî wabo ne Mupulusi wabo.

Bavula bakilambwila kupa makasa yabo mu busaka bwa Kristu mwâna bangi bakulwile na makasa amane

ne bubwe. Mwanya wamune
wakulumbwa kuba kumpa baba ba
na makasa mâkile bakeba kupa
ngolo yabo mu busaka bwa
Nzambi. Bavula bamwene kuba
makasa kapêwa kumpa bangi
baswile mwâna kadi kwi babo
bakemanyika, kwâna babo
bakemanyika ko, kavyâna
bakwitana mu misaka kana mu
malamba. Mwâna kadi mambu a
bîno makulumbwa ko bubino mu
kifwanekesho. Mwâna mwine
n'ganda wakwitana basapwishi
bandi, wapêne kila muntu busaka
bwandi.

Mu mupashi wa lusanu, twakonsha kukita misaka yakudîpisha ya bumi “mwâna kwi Mwine.” Bakolose 3:23. Lusanu lwa Nzambi lukwikala mu mwina mwikèlele, lukamwenekwa mu bumi. Mupashi wa Kristu wabotu, ukatusa; ne mubuko wetu ukakumbula ne kusansanya.

Ukakonsha kukeba kavyâna kintu kikata, kana kulolela makasa mâkile, mwâna ungikita busaka bwa Nzambi. Ukakonsha kukeba kavyâna kumanya bîna nsângwa ikambila pa mwanda wobe. Bumi bwobe bwa bukûsu, nkûtu wa

ntemo yobe ya kinyâ ne kîkile, ne
bangi bamwene kuba wena
ukapanga kubasansanya, busaka
bwobe bukakonsha kuvwa ko.

Mwina wa Kristu wakudîpisha ne
mupika, wakonsha kwikala nsango
kwi bangi. Kukonsha kwikala ko
kumanya kuba bakita nsango
yamune, mwâna kadi mu mubuko
wabo wakumanya, bakakonsha
kusangwila nsango îkakula ne
kukola; ne mafulo mâkile
bakakonsha kumanya kavyâna mu
bukûsu bwa malamba a nkûsu.
Bakakonsha kwikala ko kumanya
kana kwimweneka kuba bakita

kintu kikata. Bakakebwa ko
kwisanga ne bukumbi pa mwanda
wa nkonko. Bafwainwa kukita
bukûsu mwâna bukûsu, kukita
busaka bwabo mwâna bîna Nzambi
akapanga, ne bumi bwabo
bukakonsha kuvwa ko. Myina yabo
bene îkakula ne kukumbika mwâna
kifwanekesho kya Kristu;
babasakani ne Nzambi mu bumi
buno, ne bubino bakwikala na
bukwashi wa busaka bwa mu
mema, ne sansanya kavyâna mîndo
ya bumi îsa.

10 — Kumanya Nzambi

Nzambi aba na nzila ivula
ikakonsha kwitulungwilanga mu
kumanyika kwi ifwe ne kutwitisa
mu kukwitana nandi. Mâkele
akambila na meso yetu kavyâna
kupumuna. Mwina mwikèlele
wakufumula ukasangwa na lusanu
ne lukumbi lwa Nzambi mwâna
bîna afumbwile mu misaka yandi.
Kutwi kwakuteleka kukakonsha
kumanya ne kumvwisha mambu a
Nzambi mu bintu bya mâkele.
Mapata ambwâmbwâ, mâta
makata, mikola ne malanga,
kitunga kikapupwila, mvula ikuna,

kasa kane kane, buwamfu bwa
mema, byonse bîno bikambila na
myima yetu, ne kutusakamuna
kwâna tumanye yandi mwapangile
byonse bya bîno.

Mupulusi wetu wakwitanyisha
mafunjisho yandi matemena ne
bintu bya mâkele. Mâta, muni,
malanga a mu mifwampu,
matongo, mema, ne mema mâkile a
mu mema, pamo na bintu bya bumi
bwa bukûsu, byonse byâna kwitana
ne mambu a mambu, kwâna
mafunjisho yandi akakonsha
kwibwelela mu myima, ne mu

busaka bukole bwa muntu wa
makasa.

Nzambi ukapanga bana bandi
bakuminye misaka yandi, ne
kusansanywa na buwamfu
bwabotu ne bwakole, bwakupâna
bwa kukumbisha n'ganda yetu ya
nsângwa. Yandi mutemena wa
bintu byabotu, ne kujila bintu
byonse byabotu mu kumona, yandi
mutemena buwamfu bwa
bumuntu; ukapanga twakule
bwâkile ne bukole, ne buwamfu
bwabotu bwa malanga.

Twakateleka kumpa, misaka ya
Nzambi yapangwa îkatufunjisha
mafunjisho matemena a kuteleka ne
ntemo. Kufuma ku ntonyi
zitambwila mu nzila yabo yamane
mu mema kufuma mwaka ne
mwaka ku nzila yabo yapangwe,
kufika ku kintu kikidi kunke, bintu
bya mâkele byonse byateleka
mambu a Mupangî. Ne Nzambi uba
na bukwashi pa kintu kyonse ne
kusunga byonse byapangile. Yandi
wakusunga nsângwa yonse ya mu
mema, ne nsaa yamwe uba na
bukwashi pa kintu kya muni
mupika ukwimba lwimbo lwandi
lwakudîpisha kavyâna makasa.

Mwâna bantu bakwenda mu
busaka bwabo bwa bukûsu, ne
mwâna bapanga busambila; mwâna
bakwikala mu nsaa ya bufuku, ne
mwâna bakata mu lubyâ; mwâna
mupika akudya mu n'ganda yandi,
kana mupika akwitana bana bandi
pa mesa yabo yabule; kila muntu,
Tata wa mu mema uba nandi na
bukwashi. Kavyâna meso akulila
ayâna Nzambi aamwenako.
Kavyâna nsansa ayâna aamwenako.

Twaketemenela bîna bîno kinyâ,
bukumbi bwonse bwakushâko
bwakavwa. Bumi bwetu bwakavwa
na kukosa mwâna lolo; mwâna

bintu byonse, bikata kana bidi,
byakavwa mu makasa a Nzambi,
yandi wakashâla na bukumbi pa
mwanda wa busaka bwavula, kana
kukosa pa mwanda wa kulema
kwabo. Twakavwa na kupumuna
kwa mwina mwikèlele, bavula
bakamanya ko kwa nsaa ivula.

Mwâna meso mwenu
akusansanywa na buwamfu bwa
nsângwa, panganî kukumbuka
nsângwa îsa, îkakonsha kumanya
ko kufwa ne bubi; pâna bumuntu
bwa mâkele bukakonsha kwikala
na mîndo ya bukumbi. Lesa mwina
mwikèlele wobe wapange n'ganda

ya bakulupwe, ne kukumbuka kuba
yikaba ne lukumbi kujila bîna
wakonsha kupanga mu mwina
mwikèlele wobe. Mu makasa mane
a Nzambi mu mâkele, tumona
kumpa mwâna lubyâ lwandi
lufumile. Kwalembwa, “Meso
kakamona ko, ne kutwi kakaiwa ko,
ne mwina mwikèlele wa muntu
kakasakamuna ko, bîna Nzambi
akesekelesa ku baba
bakumutemena.” 1 Bakolinto 2:9.

Mwimbi ne muntu wa mâkele,
bakaba na bintu byavula bya
kwambila pa mwanda wa mâkele,
mwâna kadi Muklistu ni yandi

wakusansanywa na buwamfu bwa
nsângwa mu bukole, mwâna
umanya misaka ya Tata wandi ne
kumona lusanu lwandi mu
malanga ne mu mâta. Kavyâna
muntu wakonsha kumanya bukole
bwa matongo ne mifwampu, kasa
ne mema, twakamona ko mwâna
bîna Nzambi alumbwila lusanu
lwandi kwi bantu.

Nzambi ukambila nafwe mu
busaka bwandi bwa bukwashi ne
mu mubuko wa Mupashi wandi
mu mwina mwikèlele. Mu mambu
atubinga, mu kusakulwa kwakukita
bukûsu mu ifwe, twakonsha

kwamba mafunjisho matemena
mwâna myima yetu yikafumuka
kwâna kumona. Mwimbi, mwâna
alonda busaka bwa Nzambi,
ukutumbwila, “Nsângwa yonse
yabujile buwamfu bwa Yave.”

“Wena walunge, ne ukakeba bîna
bîno, yandi ukamanya lusanu lwa
Yave.” Misambo 33:5; 107:43.

Nzambi ukambila nafwe mu
mambu yandi. Kûno kuno tuba na
mambu a bumuntu bwandi akîkile,
busaka bwandi ne bantu, ne busaka
bukata bwa kukululwisha. Kûno
kuno kumwenekwa mbelo yetu
mambu a bapatriaki ne

bamupofweto ne bantu bangi bâkile
ba kâle. Babo be bantu “baba na
mimpu yamwe mwâna ifwe.”

Yakobo 5:17. Tumona mâkalulwilwe
mu makasa mwâna yetu,
mâkaponwe mu makasa mwâna
ifwe, mwâna kadi bakasangwile
ngolo ne nkonko mu ngolo ya
Nzambi; ne kumona bîno,
twakolelwa mu kulwisha kwetu
bululame. Mwâna tubala mambu a
mwina mwikèlele wabotu wapêne
babo, lubyâ ne lusanu ne nsango
yâna bakwitana, ne busaka bakite
mu ngolo yapêne babo, mupashi
wabasangwisha ukolela mu myima
yetu mwâna luso lwa kuba mwâna

babo mu bumuntu—mwâna babo
kutambwila na Nzambi.

Yesu wambile pa mwanda wa
Mambu a Nzambi a Kâle,—ne
bukupu bwa kinyâ mu Mambu a
Mpa,—“Bîno byonso bîno
bikumbula mambu pa mwanda
wami,” Mupulusi, yandi mwâna
mitemena yetu ya bumi bwa nsaa
yonse. Yoane 5:39. Ee, Bible yonse
ikutumbwila Kristu. Kufuma pa
mambu a tanshi a
kupangwa—mwâna “kavyâna
yandi, kintu ko konyi kyapangwe
kyapangwe”—kufika pa laka lya
nkûsu, “Lolo, nsaa yami ikwîsa,”

tubala misaka yandi ne kuteleka
miyala yandi. Yoane 1:3;
Kifumbuwo 22:12. Ungapanga
kumanya Mupulusi, keba Mambu
Mâkile.

Jisa mwina mwikèlele wobe mambu
a Nzambi. Mambu a bîna ni mema
a bumi, akuzimya njala yobe. Ni
makela a bumi a ku mema. Yesu
ukutumbwila, “Kavyâna
mwakudya mema a Mwana wa
muntu, ne kunwa mema yandi,
mwemuna ko bumi.” Ne yandi
mwenyi ukamba, “Mambu
naambila, ni mupashi, ne ni bumi.”
Yoane 6:53, 63. Myima yetu yîkala

na makola ku bîna tunudya ne
tunwa; ne mwâna mu mambu a
mâkele, bino ne mu mambu a
mupashi: bîna tupanga mu myima
yetu, bîno bîkakola ne kukumbisha
bumuntu bwetu bwa mupashi.

Mambo a kukululwisha, ni mambo
bamalebo bakapanga kumona;
ukaba sayansi ne lwimbo lwa
bakulupwe mu nsaa yonse ya
nsângwa. Bîna bîno byakadi bikila
mwanya wa kupanga ne kukeba
lolo? Lusanu lwa Nzambi lwa
kushâko ne lwa Yesu, nêpa lyakite
pa mwanda wetu, byakusakamuna
mambu matemena ne kîkile.

Tufwainwa kwikala na mambu a
Mupulusi wetu mutemena ne
Mukwasyi wetu. Tufwainwa
kupanga mambu a yandi wîsa
kwîsa kukululwisha bantu bandi
mu bubi bwabo. Mwâna tupanga
bubino mambu a mu mema, ntemo
yetu ne lusanu lwetu bikakola, ne
busambila bwetu bukakolelwa kwi
Nzambi, mwâna bukakwitana ne
ntemo ne lusanu. Bukaba na
lungenyi ne bushwe. Kwikala na
ntemo yamune mu Yesu, ne mwina
mwikèlelele wa bukûsu mu ngolo
yandi ya kukululwisha kinyâ bonse
bakwîsa kwi Nzambi mu mwanda
wandi.

Mwâna tupanga mu kukumbika
kwa Mupulusi, twakapanga
kwikala bakusakulwa kinyâ ne
bamanya mu bumuntu bwandi
bwâkile. Kwikala na njala ne mema
mu mwina mwikèlele kwâna kuba
mwâna yandi tukutemena. Bukupu
mapangô yetu ekala mu Kristu,
bukupu twakambila pa mwanda
wandi kwi bangi, ne kumwena ku
nsângwa.

Bible kyâna kulembwa pa mwanda
wa bantu ba sayansi kumpa;
mwâna kadi, kyâna kulembwa pa
mwanda wa bantu bonse. Mambu

makata makata ya kukululwisha,
akusungwa mu kumweneka
mwâna lubyâ lwa nsaa ya midi;
kavyâna muntu wakapokelwa,
kana kulakata nzila, kavyâna baba
balonda mwanya wabo bene,
kavyâna bîna Nzambi alumbwila
pâna.

Twakonsha kupokela ko mambu a
muntu mwine pa mwanda wa
mafunjisho a Mambu Mâkile,
mwâna kadi tufwainwa kwibalela
mambu a Nzambi ifwe bene.

Twakepa bangi kwitulungwila,
twakaba na ngolo ikosa ne makasa
akata. Ngolo yâkile ya mwina

mwikèlele yikakonsha kukosa pa
mwanda wa kukaba kwikita busaka
pa mwanda wa mambu matemena,
kufika ku kushâla na ngolo ya
kumanya mambu mâkile a mambu
a Nzambi. Mwina mwikèlele
ukakula twakikita busaka mu
kukeba mambu a Bible, kukumanya
Mambu Mâkile ne Mambu Mâkile,
ne bintu bya mupashi ne bya
mupashi.

Kavyâna kintu kikakonsha kukolela
lungenyi mwâna kukeba Mambu
Mâkile. Kavyâna buku ukakonsha
kukumbula mapangô, kupa ngolo
ku makasa, mwâna mambu makata

ne makata a Bible. Mambu a
Nzambi twakalembwa bubino,
bantu bakaba na lungenyi lukata,
bumuntu bwâkile, ne bukole bwa
kyâna kyâna bîna bikumwenekwa
kavyâna mu nsaa yeno.

Mwâna kadi bukwashi bukidi
bwakupokela mu kutanga Mambu
Mâkile mu mwânda. Muntu
wakonsha kutanga Bible yonse,
mwâna kadi wakashâla
kwakumona buwamfu bwandi,
kana kumanya mambu yandi
mâkile ne afisame. Kipandekelo
kimune kikutangwa kufika mwâna
mambu yandi akîkile mu mwina

mwikèelele ne kumweneka mwâna
mambu yandi akwitana ne
mapangô a kukululwisha, kuba na
bukole kujila kutanga bingi bingi
bibangibângi, kavyâna kyâna kyâna
kikalumbwa, ne kavyâna
mafunjisho matemena. Sungâna
Bible yobe. Mwâna ukwata
mwanya, yitanga; sunga mambu
mu mwina mwikèelele wobe. Ne
mwâna utambwila mu nzila,
ungatanga kipandekelo ne kupanga
mwina mwikèelele wobe, ne
kububino kusunga mu mwina
mwikèelele.

Twakonsha kupokela lungenyi
kavyâna bukeba bwamune ne
busambila bwa mwina mwikèlele.
Bingi bingi bibangibângi bya
Mambu Mâkile biîkile pâna,
bikakonsha kumwenwa ko; mwâna
kadi bingi, mambu yandi akadi pa
mwanya wa kumwenekwa pa
meso. Mambu Mâkile afwainwa
kukumanywa ne Mambu Mâkile.
Kufwainwa kwikala na kukeba
kukole ne kukeba kwa mwina
mwikèlele. Ne kukeba bubino
kukapêna malamba makata.
Mwâna muntu wa kukeba bisaka
bikumweneka bifisame mu
nsângwa, buno ne muntu

wakukeba mambu a Nzambi
mwâna bintu bifisame, wakamona
mambu a kushâko, afisame kwi
wakukeba kavyâna bukeba.

Mambu a mupashi, akukebwa mu
mwina mwikèlele, akaba mwâna
kasa kakupupwila kufuma ku
kisakulu kya bumi.

Bible ikonsha kutangwa kavyâna
busambila. Mwâna twakafumula
papâna yandi, twafwainwa
kusambila kwâna Mupashi
Mwaâkile atulungwile, ne
tukapêna. Mwâna Natanaele wîsa
kwi Yesu, Mupulusi wakambila,
“Tala Muisalele wa kinyâ, wâna

mambu ko!” Natanaele wamba,
“Mbiki wamanya?” Yesu
wamwasha, “Filipo wâna
kukwitana, nâna wâdi ku tanshi ya
kikunku kya mkuyu, namwene.”
Yoane 1:47, 48. Ne Yesu ukatusa ne
ifwe mu mbalo ya busambila
yafisame, twakamukeba kwâna
atupe lubyâ, twamanye mambu a
mambu. Bamalebo ba mu nsângwa
ya lubyâ, bakaba pamo na baba mu
mwina mwikèelele wakudîpisha
bakakeba kwâna Nzambi
abalungwile.

Mupashi Mwaâkile ukakumbula ne
kupa lukumbi kwi Mupulusi.

Kisaka kyandi ni kumwena Kristu,
bwâkile bwa bululame bwandi, ne
kukululwisha kukata kwetu
kwakwitana mu mwanda wandi.
Yesu ukutumbwila, “Ukakupokela
byami, ne kukumwena kwi
mwenu.” Yoane 16:14. Mupashi wa
mambu keki mufunjishi wa mambu
a Nzambi. Mbiki Nzambi akuminya
bantu, mwâna apêne Mwana wandi
kwîsa kufwila pa mwanda wabo, ne
kukita Mupashi wandi mufunjishi
wa muntu ne mulungwilishi wa
nsaa yonse!

11 — Bupwilo bwa Kusambila

Mu mâkele ne mu kumweneka, mu
busaka bwandi bwa bukwashi, ne
mu mubuko wa Mupashi wandi,
Nzambi ukambila nafwe. Mwâna
kadi bîna bîno byakadi bikila;
tufwainwa ne kufumulwila myima
yetu kwi yandi. Kwâna twikale na
bumi bwa mupashi ne ngolo,
tufwainwa kwikala na kukwitana
kwa kinyâ na Tata wetu wa mu
mema. Myima yetu yikakonsha
kusangwa kwi yandi; twakonsha
kupanga misaka yandi, lusanu
lwandi, nsango yandi; mwâna kadi
bîna bîno, mu mwanya wamune,

kavyâna kukwitana nandi. Kwâna
tukwitane na Nzambi, tufwainwa
kwikala na kintu kya kwambila pa
mwanda wa bumi bwetu bwa
bukûsu.

Kusambila ni kufumula mwina
mwikèlele kwi Nzambi mwâna kwi
mukwabo. Kavyâna mwâna
Nzambi aye kumanya bîna ifwe,
mwâna kadi kwâna ifwe twakonsha
kumupokela. Kusambila
kukakonsha kutusulusha Nzambi,
mwâna kadi kukatusa kwi yandi.

Mwâna Yesu wâna pa nsângwa,
wafunjishe bana bandi

mâkalusambila. Wabalongwile
kwîsa na bintu byabo bwa bukûsu
mbelo ya Nzambi, ne kwîpâna
makasa yabo yonse kwi yandi. Ne
laka lyapêne babo kuba busambila
bwabo bukakaiwa, ni laka ne kwi
ifwe.

Yesu mwenyi, mwâna wâna pa
nsângwa, wakâli mu busambila
buvula. Mupulusi wetu
wakwitanyisha na makasa ne
bufubankatshi bwetu, mwâna
wafikile mwâna muntu
wakusambila, wakupusha, kukeba
kwi Tata wandi ngolo yamune,
kwâna afike na bukole mu busaka

ne mu makasa. Yandi ke mwinyisho
wetu mu bintu byonse. Yandi
mwâna mukwetu mu
bufubankatshi bwetu, “kakebwa
mu bintu byonse mwâna ifwe;”
mwâna kadi mwâna wakambwa
bubi, bumuntu bwandi
bwakuminya bubi; wakikise
makasa ne mambu akosa mu
nsângwa ya bubi. Bumuntu bwandi
bwakite kusambila kwikala kintu
kya bukwashi ne bupwilo.
Wamwene nteko ne sansanya mu
kukwitana na Tata wandi. Ne
twakala Mupulusi wa bantu,
Mwana wa Nzambi, wamwene
bukwashi bwa kusambila, bukupu

bantu bafubankatshi ne bubi,
bafwainwa kumona bukwashi bwa
busambila bwamune ne kavyâna
kupumuna.

Tata wetu wa mu mema uba mu
kwitubila kwâna kutupe nsango
yandi yonse. Ni bupwilo bwetu
kunwa mema mu kisakulu kya
lusanu lwa kushâko. Bwa
kumweneka kuba twasambila kadi!
Nzambi uba na bukwashi ne bwina
bwa kuteleka busambila bwa
mwina mwikèlele wakudîpisha wa
bana bandi, ne kadi ifwe tulekanga
kumweneka bukumbi bwa
kwambila Nzambi bintu byetu.

Bamalebo ba mu mema bakapanga
kupu kwa bantu bakosa, babakosa
na makasa, mwâna mwina
mwikèlele wa Nzambi uba na
lusanu lwa kushâko, uba na
bukwashi wa kupa kujila bîna
bakonsha kwipusha, ne kadi bantu
basambila kadi ne kutemena kadi?
Bamalebo batemena kwifukama
mbelo ya Nzambi; batemena
kwikala pafupi nandi. Bamon
kukwitana na Nzambi mwâna
sansanya yabo ikata; ne kadi bana
ba nsângwa, baba na bukwas
bukata bwa Nzambi bukadi bangi,
bamweneka kwikala na kupu mu
kutambwila kavyâna lubyâ lwa

Mupashi wandi, kavyâna
kukwitana na kwikala kwandi.

Mîndo ya yaya mubi ikasa baba
bakapwilikisha kusambila. Makasa
a mwina mwikèlele mubi akebanga
kubalundwisha mu bubi; byonse
bîna mwâna bakakana kukita
bupwilo bwapêne Nzambi mu
kwitula kwa kusambila. Lwâni
bana ba Nzambi bakala bukumbi
wa kusambila, mwâna kusambila
ke kikasa mu makasa a ntemo kya
kufumula n'ganda ya Nzambi, pâna
kusungwa makasa mane a Nzambi?
Kavyâna kusambila kavyâna
kupumuna, ne kukeña kukole,

twikala mu makasa ya
kufubankatsha ne kufumisha nzila
yabotu. Mwina mwâna mwina
mwikèlele ukeba bukûsu kusunga
nzila ya kitunga kya ngolo, kwâna
twakonsha kukwata ngolo ne
ntemo ya kulwisha makasa.

Bikala na mambu matemena mâna
twakonsha kulolela kuba Nzambi
ukateleka ne kwitasha busambila
bwetu. Kimune kya tanshi ni kuba
twamwene bukwashi bwetu bwa
kusapwilwa kwi yandi. Walakile,
“Nakupa mema kwi wakosa mema,
ne kasa ku nsângwa yawile.”
Yesaya 44:3. Baba bakosa njala ne

mema ya bululame, baba bakosela
Nzambi, bakonsha kuba na
kukîkwa kuba bakakuta. Mwina
mwikèlele ufwainwa kwikala na
mwanya wa kukupokela Mupashi,
kana nsango ya Nzambi yikakonsha
kupokelwa.

Bukwashi bwetu bukata ke mambu
mâkile akambila pa mwanda wetu.
Mwâna kadi Mwine ufwainwa
kukeba kwâna atukite bîna bîno.
Ukutumbwila, “Ipushani, ne
mwakapêna.” Ne “Yandi wakakana
ko kupa Mwana wandi, mwâna
kadi wamupele pa mwanda wetu,

mbiki wakakana kumpa bintu
byonse?” Mateo 7:7; Baloma 8:32.

Twakala na bubi mu myima yetu,
twakala na bubi bukadi tumanya,
Mwine ukakana kututeleka; mwâna
kadi busambila bwa mwina
mwikèlele wakudîpisha ne
wakulekelesha, bukatelekelwa nsaa
yonse. Mwâna bintu byonse bubi
bimanyikwa bingi bîsulwa,
twakonsha kutemena kuba Nzambi
ukaitasha busambila bwetu. Bwina
bwetu bukakonsha kukupa
lukumbi kwi Nzambi; ni bukwashi
bwa Yesu bukatupulusa, mema
yandi akatukosola; mwâna kadi

twikala na busaka bwa kukita bîna
bîna bwa kupokelwa.

Kintu kingi cha busambila bwa
nkonko ni ntemo. “Wena wakwîsa
kwi Nzambi ufwainwa kutemena
kuba yandi e, ne kuba yandi ukapa
malamba ku baba bakumukeba mu
ntemo.” Bahebelu 11:6. Yesu
wambile kwi bana bandi, “Bintu
byonse bintu bya mukeipusha
mwâna musambila, temenani kuba
mwapokele, ne mwakabikala
nabyo.” Marko 11:24.

Twamutemena pa mambu yandi?

Laka ni lya kushâko ne kavyâna
mpaka, ne yandi wakîkala wapêne
laka. Mwâna twakapokela ko bintu
bîna twipushile, mu nsaa
yatwipushila, twafwainwa
kutemena kuba Mwine ukateleka
ne kuba ukaitasha busambila
bwetu. Ifwe twakosa ne kumona
kukufupi, nsaa ingi twipusha bintu
bikakonsha kukosa ko, ne Tata wetu
wa mu mema mu lusanu ukaitasha
busambila bwetu mu kutupeka bîna
bikaba byabotu kwi ifwe—bîna ifwe
bene twakapusha twakamona bintu
byonse mwâna bibi. Mwâna
busambila bwetu buboneka
kavyâna kwitashwa, tufwainwa

kukwata pa laka; mwâna nsaa ya
kwitasha ikwîsa, ne twakapokela
nsango yâna tukebwa. Mwâna kadi
kupanga mambu kuba busambila
bwetu bukaitashwa mu nzila yâna
tupusha, ne bintu bîna tupusha
kinyâ, ni kukita bwibi. Nzambi ni
walunge kujila kukosa, ne wabotu
kujila kukana kintu kyabotu kwi
baba batambwila kululame. Bino ne
wewe, kalesa kutemena yandi, ne
twakamona ko kwitasha kwa
busambila bwobe mu nsaa yamwe.
Yala pa laka lwandi lwa kinyâ,
“Ipushani, ne mwakapêna.”

Twakapusha mambu a makasa ne
bukumbi bwetu, kana kupanga
kumanya bintu byonse twakamona
ko bîkîle, mwâna twâna ntemo,
mambu akosa akakula ne kukola.
Mwâna kadi twakwîsa kwi
Nzambi, mwâna twakimwena
bufubankatshi ne bukwashi,
mwâna ifwe, ne mu ntemo
yakudîpisha ne yakwikala,
kwambila yandi wakumanya
byonse, wakumona bintu byonse
mu kupangwa, ne kusunga byonse
mu bwina bwandi ne mambu
yandi, yandi wakonsha ne
ukateleka lila lyetu, ne kupa lubyâ
mu myima yetu. Mu busambila

bwa kinyâ, twakwitanishwa na
mwina mwikèlele wa Nzambi.
Twakonsha kwikala ko na mambu
mâkile mwâna mwina mwikèlele
wa Mupulusi wetu ukwikala
mwâna akupepa, mwâna kadi bîna
bîno ni kinyâ. Twakonsha kwikala
ko na kumona kukwata kwandi,
mwâna kadi makasa yandi
akwikala mu ifwe mu lusanu ne
bukole.

Mwâna twakwîsa kusambila lusanu
ne nsango kwi Nzambi, tufwainwa
kwikala na mupashi wa lusanu ne
kulekelesha mu myima yetu. Mbiki
twakonsha kusambila, “Tulekelesha

bubi bwetu, mwâna ifwe
tulekelesha baba batubwile,” ne
kadi twikala na mwina mwikèlele
wakakana kulekelesha? Mateo 6:12.
Twakalolela busambila bwetu
buteletwe, tufwainwa kulekelesha
bangi mu nzila yamwe ne mu
mwanya wamwe mwâna twalolela
kulekeleshwa.

Bukole mu kusambila kyâna kitwe
kyakupokela. Tufwainwa
kusambila nsaa yonse twakapanga
kukula mu ntemo ne mu mwina
mwikèlele. Tufwainwa kwikala
“mu busambila kavyâna
kupumuna,” “kukolela mu

busambila, ne kukeña mu
busambila ne kusangula.” Baloma
12:12; Bakolose 4:2. Petelo
ukulungwila baketemenena kwikala
“babushe, ne kukeña mu
busambila.” 1 Petelo 4:7. Paulo
ukulungwila, “Mu bintu byonse,
mu busambila ne mu kwipusha, ne
kusangula, lesani bintu byenu
bimanyikwe kwi Nzambi.” Bafilipi
4:6. “Mwâna kadi mwenu,
batemenena,” ukutumbwila Yuda,
“mu busambila mu Mupashi
Mwaâkile, sungâni mwenyi mu
lusanu lwa Nzambi.” Yuda 20, 21.
Kusambila kavyâna kupumuna, ni
kukwitana kwa mwina mwikèlele

ne Nzambi kukambwa kwifumwa,
mwâna bumi bwa Nzambi
bukupupwila mu bumi bwetu; ne
mu bumi bwetu, bwâkile ne
bwâkile bukubwela kwi Nzambi.

Bikala na bukwashi bwa kukolela
mu kusambila; kalesa kupa kintu ko
konyi kukukana. Kita byonse byobe
kwâna kusunga kukwitana pakati
pa Yesu ne mwina mwikèelele wobe.
Keba mwanya wonse wa kwîsa
pâna kwikala na busambila. Baba
bakapanga kukwitana na Nzambi,
bakamwenekwa mu nkutano wa
busambila, bakîkala mu busaka
bwabo, ne bukole ne kusakamuna

kwakupokela nsango yonse bingi
bakonsha. Bakakolesha mwanja
wonse wa kwikala pâna bakapokela
miyala ya lubyâ lwa mu mema.

Tufwainwa kusambila mu n'ganda,
ne kujila byonse tufwainwa kwikala
na busambila bwa mfishama, mwâna
eki ke bumi bwa mwina mwikèlele.
Mwina mwikèlele ukakonsha
kukula mwâna kusambila kuletwa.
Busambila bwa n'ganda kana bwa
bantu bonse bukadi bikila. Mu
kufishama, mwina mwikèlele
ufwainwa kumwenekwa kwi
Nzambi. Busambila bwa mfishama
bukatelekelwa kumpa na Nzambi

wakuteleka busambila. Kutwi ko
kukusakamuna kukateleka
malembe ya busambila bubino. Mu
busambila bwa mfishama, mwina
mwikèelele uba kavyâna kusangwa
na bintu byamutabinga, kavyâna
mpiko. Mu bukole, mwâna kadi mu
busambila bwamune, ukakwata
kwi Nzambi. Mubuko wabotu ne
wakolela, ukupupwila kwi yandi
wakumona mu mfishama, yandi
kutwi kwandi kuteleka busambila
bwâna mwina mwikèelele. Mu
ntemo yakole ne ya kinyâ, mwina
mwikèelele ukwitana na Nzambi ne
kukwata miyala ya lubyâ lwa
Nzambi, kwâna kukolela ne

kusunga mu nkonko na Satana.
Nzambi ke kitunga kyetu kya
ngolo.

Sambila mu kintu kyobe, ne mwâna
utambwila mu busaka bwobe bwa
bukûsu, lesa mwina mwikèlele
wobe ukumbulwe kwi Nzambi.
Bubino Enoki watambwile na
Nzambi. Busambila bubino bukata
mwâna lupâpo lwa luse mbelo ya
kitunga kya ngolo. Satana
ukakonsha kukata muntu yandi
mwina mwikèlele wakwikala
bubino kwi Nzambi.

Kavyâna nsaa kana mbalo mu
mwâna busambila bukakonsha
kwikala ko bwabotu. Kavyâna
kintu kikakonsha kukatusa
kukumbula myima yetu mu
mupashi wa busambila bwamune.
Mu binji bwa bantu mu nzila, mu
busaka bwa makasa, twakonsha
kutumisha busambila kwi Nzambi
ne kusambila mwâna Nemiya
mwâna wakite pa mwanda wandi
mbelo ya Mwine Alutasesi. Kintu
kya kukwitana kikakonsha
kumwenekwa pâna tweekala.
Tufwainwa kwikala na mwanya wa
mwina mwikèlele kavyâna
kupumuna, ne kwitana kwetu

kwikale kukumbuka kwâna Yesu
akwîse ne kwikala mwâna mwenyi
wa mu mema mu mwina
mwikèlele.

Ne twakala na mupashi wabubi
wakosa ne wakolela, twakonsha
kukana kupupwila mupashi
wabubi, mwâna kadi twakonsha
kwikala mu mupashi wabotu wa
mu mema. Twakonsha kusunga
mwanya wonse wa mapangô
mâkile ne mambu mâkile mu
kukumbula mwina mwikèlele mu
kwikala kwa Nzambi mu busambila
bwa kinyâ. Baba myima yabo yîkile
kwakupokela bukwashi ne nsango

ya Nzambi, bakatambwila mu
mupashi waâkile kujila wa
nsângwa ne kukwitana na mema
kavyâna kupumuna.

Tufwainwa kumona Yesu mu
mwanya wamune ne kumanya
bukole bwa mambu a nsaa yonse.
Buwamfu bwa bwâkile bufwainwa
kujisa myima ya bana ba Nzambi;
ne kwâna bîno bikite, tufwainwa
kukeba kumweneka kwa Nzambi
mu mambu a mu mema.

Mwina mwikèlele ufwainwa
kukumbulwa ne kutala ku mutwe,
kwâna Nzambi atupe mupashi wa

mu mema. Twakonsha kwikala
pafupi na Nzambi mwâna mu
makasa yonse yâna twakalolela ko,
mapangô yetu akamwenekela kwi
yandi mwâna malanga
akamwenekela ku lubyâ.

Lesâ bintu byobe byonse, sansanya
yobe, mambu akosa yobe, bukwashi
bwobe, ne makasa wobe, mbelo ya
Nzambi. Ukakonsha kulema ko;
ukakonsha kukosa ko. Yandi
wakubala nshuki ya mutwe wobe,
ukakana kumona bintu bya bana
bandi. “Mwine uba na lusanu, ne
bukole.” Yakobo 5:11. Mwina
mwikèlele wandi wa lusanu

ukasangwa na mambu etu akosa, ne
na kuyambula kwetu. Mwâna
muntu utele kintu kyonse
kyakumupusha. Kavyâna kintu
kikata kujila yandi akonsha
kukwata, mwâna yandi wakusunga
nsângwa, wakululwisha bintu
byonse bya nsângwa. Kavyâna
kintu kikadi kikata kujila yandi
akakonsha kumona. Kavyâna
kipandekelo mu mwina mwikèlele
wetu kikadi kikata kujila yandi
akakonsha kutanga; kavyâna
mambu makosa akakonsha kukata
kujila yandi akakonsha kusulula.
Kavyâna makasa akakonsha
kumona mwana wandi wakadi,

kavyâna bukumbi bukakosa mwina
mwikèlele, kavyâna nsansa
ikasansanya, kavyâna busambila
bwa kinyâ bukapupwila mu mîno,
bîna Tata wetu wa mu mema
akamona ko, kana akakana kwikala
na busaka. “Yandi wapwisha
myima ikosa, ne kusunga mabala
yabo.” Misambo 147:3. Kukwitana
pakati pa Nzambi ne mwina
mwikèlele, kukaba kumweneka ne
kukîkwa mwâna kwakaba muntu
mukwabo ko pa nsângwa wa
kusangwa na bukwashi bwandi,
mwâna muntu mukwabo ko wa
kupêna Mwana wandi mutemena.

Yesu wambile, “Mukeipusha mu zina lyami: ne kavamba ko kwi mwenu kuba ami nakusambila Tata pa mwanda wenu; mwâna Tata mwenyi uba na lusanu lwenu.”

“Naswile mwenu: ... kwâna bintu byonse bintu bya mukeipusha Tata mu zina lyami, yandi akemupa.”

Yoane 16:26, 27; 15:16. Mwâna kadi kusambila mu zina lya Yesu, ni kintu kikata kujila kumpa kuzina mu tanshi ne mu nkûsu ya busambila. Ni kusambila mu mwina mwikèlele ne mu mupashi wa Yesu, mwâna twatemenela malaka yandi, twakwikala mu

ngolo yandi, ne kwikita misaka
yandi.

Nzambi ukakana kuba mwine
mwakafisa kwikala mwâna muntu
wa kufisa, kana mwine wa kwikala
mu n'ganda ya busambila, ne
kufuma ku nsângwa kwâna kwîpa
mu busambila. Bumi ufwainwa
kwikala mwâna bumi bwa
Kristu—pakati pa matongo ne binji.
Muntu wakikita kumpa kusambila,
ukakana kusambila, kana
busambila bwandi bukaba mwâna
bwa mukâno. Mwâna bantu
bakifumisha mu nsângwa, kukila
mu busaka bwa Muklistu ne

kwikwata musalaba; mwâna
bakakana kwikita busaka bwamune
pa mwanda wa Mwine wabakite,
bakashâla na kintu kya kusambila,
ne kavyâna busaka bwa kusambila.
Busambila bwabo bukaba bwa
bwenyi ne bwa bwibi. Bakakana
kusambila pa mwanda wa makasa
ya bangi, kana kukumbika kyâna
kyâna kya Kristu, ne kwipusha
ngolo ya kwikita.

Twakosa mwâna twakapwilikisha
bupwilo bwa kukwitana pamo
kwâna kukolela ne kusansanya mu
busaka bwa Nzambi. Mambu a
mambu yandi akashâla kukosa mu

myima yetu. Myima yetu îkakana
kumwenekwa ne kukumbulwa na
mubuko wabo wa kukumbika, ne
twakapwilikisha mu mambu a
mupashi. Mu kukwitana kwetu
mwâna Baklistu, twakosa bivula
mu kukana kusangalala pamo.
Muntu wakwifisa mwenyi mwenyi,
ukakana kukumbisha kyâna
Nzambi apangile. Kukolesha
kwabotu kwa mambu a nsângwa
mu bumuntu bwetu, kukatwitisa
mu kusangalala pamo na bangi, ne
kukaba nzila ya kukula ne ngolo
kwi ifwe mu busaka bwa Nzambi.

Baklistu twakasangana pamo,
kwambila mambu a lusanu lwa
Nzambi ne mambu matemena a
kukululwisha, myima yabo
yikasansanywa, ne bakasansanya
bangi. Twakonsha kumanya Tata
wetu wa mu mema bukûsu ne
bukûsu, ne kupokela mwina
mwikèlele wamune wa ngolo
yandi; buno twakapanga kwambila
lusanu lwandi; ne mwâna twakita
bubino, myima yetu yikafumwa ne
kukolelwa. Twakapanga ne
kwambila kujila Yesu, ne kukila
kwambila ifwe bene, twakaba na
kwikala kwandi buvula.

Twakapanga kupanga Nzambi
buvula mwâna tumona mambu a
bukwashi bwandi kwi ifwe,
twakamutemena kufika nsaa yonse
mu mapangô yetu, ne kusansanywa
na kwambila mambu yandi ne
kumupa lukumbi. Twakambila
bintu bya nsângwa mwâna twikala
na busaka nabyo. Twakambila
bakwetu mwâna twabatemenela;
sansanya yetu ne mambu akosa
yetu byekwitana nabo. Mwâna kadi
ifwe tuba na nsonga ikata ya
kutemena Nzambi kujila kutemena
bakwetu ba nsângwa; byafwainwa
kwikala bintu bya mâkele mu
nsângwa kumukita wa tanshi mu

mapangô yetu, kwambila buwamfu
bwandi, ne kwambila ngolo yandi.
Makasa mâkile atupele, kyakâdi
kyâna kyâna kukusa mapangô ne
lusanu lwetu mwâna twakashâla
kavyâna kya kupa kwi Nzambi;
byakosa kwitukumbusha yandi, ne
kutusunga mu kikasa kya lusanu ne
kusangula kwi yandi
wakutusansanya. Twikala pafupi na
nsângwa. Lesa meso yetu ku
mwanya wafumula wa n'ganda
yâkile ya mu mema, pâna lubyâ lwa
lukumbi lwa Nzambi
lukumweneka mu meso a Kristu,
yandi “ukakonsha ne kukululwisha

kinyâ baba bakwîsa kwi Nzambi
mu mwanda wandi.” Bahebelu 7:25.

Tufwainwa kupa Nzambi lukumbi
buvula “pa mwanda wa buwamfu
bwandi, ne pa misaka yandi ya
kumweneka kwi bana ba bantu.”

Misambo 107:8. Busambila bwetu
bukakonsha kwikala kavyâna mu
kwipusha ne kupokela. Kabula
kwikala nsaa yonse tupanga bintu
byetu, ne kavyâna kukeba nsango
yatupele. Twakashâla kusambila
buvula, mwâna kadi twakashâla
kupeleka lukumbi kavyâna. Ifwe
nsaa yonse twakupokela lusanu lwa
Nzambi, ne kadi lukumbi lwetu

Iwabule, tupeleka kadi lukumbi pa mwanda wa bîna atukite?

Mu kêle, Mwine wambile Isalele, mwâna bakwitana pa busaka bwandi, “Mwakadya mbelo ya Yave Nzambi wenu, ne kusansanywa mu bintu byonse bya mwakita, mwenu ne n'ganda zenu, mwâna Yave Nzambi wenu wakumupa nsango.” Kulekelolola 12:7. Bîna bakita pa mwanda wa lukumbi lwa Nzambi, bafwainwa kwikita na sansanya, ne lwimbo lwa kupa lukumbi ne kusangula, kavyâna na lufu ne mîndo.

Nzambi wetu ni Tata wa lusanu, wa bukole. Busaka bwandi bukakonsha kumoneka mwâna busaka bwa kumusa mwina mwikèlele, kana busaka bwa makasa. Bufwainwa kwikala sansanya kusambikila Mwine ne kukwitana mu busaka bwandi. Nzambi ukakana kuba bana bandi, bapêne kukululwisha kukata, bakite mwâna yandi Mwine wa makasa, wakukosa. Yandi ke mukwabo wabo wabotu; ne mwâna bamusambikila, ukalolela kwikala pamo nabo, kubasansanya ne kuba nteko, kujisa myima yabo na sansanya ne lusanu. Mwine ukapanga bana bandi bakwitane

mu busaka bwandi, ne kumona
sansanya buvula kujila makasa mu
busaka bwandi. Ukapanga baba
bakwîsa kumusambikila, bakwende
na mambu matemena a bukwashi
bwandi ne lusanu lwandi, kwâna
bakasansanywa mu misaka yonse
ya bukûsu, kwâna bapokèle ngolo
ya kwikila mu bintu byonse.

Tufwainwa kukwitana pa
musalaba. Kristu ne kukomwa
kwandi, bîna bîna byafwainwa
kwikala mambo ya kupanga, ya
kwambila, ne ya sansanya yetu
ikata. Tufwainwa kwikala na mu
mwina mwikèlele wetu nsango

yonse yatupele kwi Nzambi, ne
twakamona lusanu lwandi lukata,
tufwainwa kwikala na bukwashi
wa kwîpâna byonse mu makasa
yapangwe pa musalaba pa mwanda
wetu.

Mwina mwikèlele wakonsha
kukwata ku mema mu mapapâpo
ya kupa lukumbi. Nzambi
ukusambikilwa na lwimbo ne
miyala mu n'ganda ya mu mema,
ne mwâna tupa lukumbi, twikala
pafupi na busambikila bwa
bamalebo. “Wena wakupa lukumbi
ukupa lukumbi” kwi Nzambi.
Misambo 50:23. Iseni na sansanya

mbelo ya Mupangî wetu, ne
“kusangula, ne miyala ya lwimbo.”
Yesaya 51:3.

12 — Bîna Kukita na Makasa

Bavula, nganshi baba bapya mu bumi bwa Muklistu, nsaa ingi bakosa na mapangô a makasa. Mu Bible bikala na bintu byavula bingi bakakonsha kukumya, kana ne kumanya, ne Satana ukikitanga bîna bîno kwâna kukosa ntemo yabo mu Mambu Mâkile mwâna mambu a kumweneka kwa Nzambi. Bakwipusha, “Mbiki mwa kumanya nzila yabotu? Twakala Bible kinyâ ni mambu a Nzambi, mbiki mwa kufumwa mu makasa ne mambu akosa yano?”

Nzambi akakana kwitupusha
kwâna tukele ne mambu matemena
a kwîkala na ntemo yetu. Kwikala
kwandi, bumuntu bwandi, mambu
yandi a kinyâ, byonse bîna bikîkwa
ku mambu a kumanya; ne mambu a
bîna mavula. Mwâna kadi Nzambi
wakana kufumisha mwanya wa
makasa. Ntemo yetu ifwainwa
kwikala mu mambu a kumanya,
kavyâna mu kumweneka. Baba
bakapanga kwikala na makasa,
bakaba na mwanya; mwâna baba
bakapanga kumanya mambu a
kinyâ, bakamona mambu mavula a
kwîkala na ntemo yabo.

Mwina mwikèlele wa muntu
ukakonsha kumanya bumuntu
kana misaka ya yandi wakashâko.
Kwi lungenyi lwâkila, muntu
wamanya buvula, kinyâ kyaâkile
kyakaba mwâna kintu kyafisama.
“Wena ungasaka kumanya
Nzambi? Ungasaka kumanya
Mwine wa ngolo kufika ku bukole?
Ni kujila mema, nkita bîka? kujila
lufu, umanya bîka?” Yobo 11:7, 8.

Mupostolo Paulo ukasansanya,
“Bubupu bwa bupika ne kumanya
kwa Nzambi! Makasa yandi
makamanya ko, ne nzila yandi
yakumanya ko!” Baloma 11:33.

Mwâna kadi ne “kitunga ne mîndo
bimupâna,” “bululame ne makasa
ke mafuko a kitunga kyandi.”

Misambo 97:2. Twakonsha
kumanya busaka bwandi nafwe, ne
bîna bikimusakamuna, mwâna
tumone lusanu lwa kushâko ne
bukole bukwitana na ngolo ya
kushâko. Twakonsha kumanya bya
mapangô yandi mwâna bingi
byabotu kwi ifwe; ne kujila bîna
bîno, tufwainwa kwikala na ntemo
mu makasa yandi a ngolo yonse,
mu mwina mwikèlelele wabujile
lusanu.

Mambu a Nzambi, mwâna
bumuntu bwa mwine wabo,
akulumbwa mambu mâkile
mâkakonsha kumanywa kinyâ na
bantu. Kwingila kwa bubi mu
nsângwa, kufukwa kwa Kristu,
kufukwa kwa mupya, kufuka, ne
mambu mangi mavula a mu Bible,
ni mambu mâkile kujila lungenyi
lwa muntu kulumbula, kana ne
kumanya kinyâ. Mwâna kadi
twakaba ko na nsonga ya kutemena
mambu a Nzambi mwâna
twakamanya ko mambu mâkile a
busaka bwandi. Mu mambu a
mâkele, nsaa yonse twikala na
mambu mâkile twakamanya ko.

Bintu bya bumi byakudîpisha bîna
bîna bipêna mambu mâkile kujila
bwalunge bwâkila bwa bantu
bakulumbula. Pâna ponse pikala na
bintu bya kumweneka kujila
kumanya kwetu. Mbiki
twakasangwa ne kumona ne mu
mambu a mupashi kuba na mambu
mâkile twakamanya ko?
Bufubankatshi bukadi mu
kufubankatsha ne kukosa kwa
lungenyi lwa muntu. Nzambi
watupele mu Mambu Mâkile
mambu matemena a bumuntu
bwabo, ne twakafwainwa kukana
kudemena mambu yandi mwâna

twakamanya ko mambu mâkile
yonse a busaka bwandi.

Mupostolo Petelo ukutumbwila
kuba mu Mambu Mâkile bikala na
“bintu bingi bibi kumanya, bîna
bantu bakamanya ko ne bakambwa
bukole bakusakula ... ku kufwa
kwabo.” 2 Petelo 3:16. Mambu
makosa a Mambu Mâkile mambu a
muntu wa makasa akikitanga
mwâna nkonko pa Bible; mwâna
kadi kukila pa bîno, bîno bîna
mambu makata a kumweneka kuba
mambu a kufuma kwi Nzambi.
Twakaba na mambu a Nzambi
twakamanya kumpa; twakala

bukata bwandi ne lukumbi lwandi
byakamanywa na bantu, Bible
yakaba kavyâna na mambu a
kumweneka kuba mambu a
Nzambi. Lukumbi ne mambu
mâkile a mambu akulumbwa,
byafwainwa kukolela ntemo mu
mambu a Nzambi.

Bible ukumweneka mambu mu
bukole ne mu nzila yabotu kujila
makasa ne miyala ya mwina
mwikèlele wa muntu, bîna bîna
byasansanya ne kusakamuna bantu
bamanya buvula, mwâna kadi bîna
bîna bikupa bantu bakudîpisha ne
bakamanya ko, nzila ya

kukululwisha. Ne kadi mambu a
bîno a kinyâ, akwata pa mambu
makata, makata, makata kujila
ngolo ya muntu, kwâna
twakapokela kumpa mwâna
Nzambi wambile. Bino ne mapangô
a kukululwisha akumwenekwa kwi
ifwe, mwâna mwina mwikèlele
wonse wakumona nzila ya
kutambwila mu kwipusha kwi
Nzambi ne ntemo kwi Mwine wetu
Yesu Kristu, kwâna akululwe mu
nzila yâna Nzambi apangile;
mwâna kadi mu tanshi ya mambu a
bîno akumanywa kumpa, bikala na
mambu mâkile—mambu mâkile a
kufisa kwa lukumbi

Iwandi—mambu mâkile makosa
lungenyi mu kukeba, mwâna kadi
makolela muntu wakukeba mambu
a kinyâ mu bukole ne ntemo.

Bukupu akeba Bible, bukupu
akîkila kuba ni mambu a Nzambi
mwikala, ne lungenyi lwa muntu
lukwîpâna mbelo ya lukumbi lwa
kumweneka kwa Nzambi.

Kumweneka kuba twakamanya ko
mambu makata a Bible, ni
kumweneka kuba lungenyi lwa
muntu lukakana kumanya mambu
a Nzambi; kuba muntu, mu
kumanya kwandi kukosa, akakana

kumanya byâna Nzambi wamanya byonse.

Mwâna bakakana kumanya mambu mâkile yonse, muntu wa makasa ne waketemena ko, bakakana mambu a Nzambi; ne bonse bakamba kuba baketemena Bible, bakavyâna na makasa pa mwanda uno.

Mupostolo ukutumbwila, “Kebenî, bakwetu, kavyâna mwina mwikèelele mubi wa kukana kutemena ukwikala mu mwine mwenu, mu kufuma kwi Nzambi mwikala.” Bahebelu 3:12. Byabotu kukeba mu mafunjisho a Bible, ne kukeba “bintu bya buswe bya

Nzambi” mwâna byamwenekwe
mu Mambu Mâkile. 1 Bakolinto
2:10. Mwâna “bintu bya mfishama
bya Mwine wetu Nzambi,” “bintu
byamwenekwe ni byetu.”

Kulekelolola 29:29. Mwâna kadi ni
busaka bwa Satana kukosa makasa
a kukeba a mwina mwikèlele.

Kukulumbwa kumune kukwitana
mu kukeba mambu a Bible, mwâna
bantu bakaswa ne kukosa
twakamanya ko kipandekelo
kyonse kya Mambu Mâkile mwâna
bapanga. Kubakosa mu
kumweneka kuba bakamanya ko
mambu a mupashi. Bakakana
kwilinda na ntemo kufika Nzambi

akamweneka mwanya wa
kumwena mambu a kinyâ.
Bakamona kuba lungenyi lwabo
lwa muntu lukadi bukwashi ni
bukadi bukole, ne mwâna
bakalulwisha, bakakana bukole
bwabyo. Ni kinyâ kuba mafunjisho
mavula ne mambu mavula bantu
bakapanga kuba kufuma mu Bible,
makadi na mafuko mu mafunjisho
yandi, ne kinyâ kwakwitana na
mambu yonse a mupashi. Bintu
bîna bîna byakite makasa ne
mambu makosa kwi bantu bavula.
Mwâna kadi bîna bîna byakadi pa
mwanda wa mambu a Nzambi,

mwâna pa mwanda wa kusakula
kwabubi kwa bantu.

Twakala bantu bapangwe
bakakonsha kumanya Nzambi ne
misaka yandi kinyâ, mwâna bafika
pâna, kwakaba kavyâna kumanya
mambu ma mpa, kavyâna kukula
mu kumanya, kavyâna kukula kwa
mwina mwikèlele kana kwa
myima. Nzambi wakaba kavyâna
Mwine wa kujila bonse; ne muntu,
mwâna wafika pa nkûsu wa
kumanya ne kukwata, wakaleka
kukula. Tusangule Nzambi mwâna
bîna bîna bîkadi bubino. Nzambi ni
wakashâko; mwandi muli “bupika

bwonse bwa lungenyi ne
kumanya.” Bakolose 2:3. Ne mu
nsaa yonse ya nsângwa, bantu
bakakonsha kukeba, ne kumanya,
ne kukana kumanya bupika bwa
lungenyi lwandi, buwamfu bwandi,
ne ngolo yandi.

Nzambi ukapanga ne mu bumi
buno, mambu a mambu yandi
akamwenekele bukûsu ne bukûsu
kwi bantu bandi. Bikala na nzila
imune ya kupokela kumanya kuno.
Twakonsha kumanya mambu a
Nzambi kumpa mu mwanya wa
Mupashi yandi mwâna mambu
akepewe. “Bintu bya Nzambi

kavyâna muntu wakumanya,
mwâna kadi Mupashi wa Nzambi;”
“mwâna Mupashi ukeba bintu
byonse, ne mambu mâkile a
Nzambi.” 1 Bakolinto 2:11, 10. Ne
laka Iya Mupulusi kwi balondi
bandi Iyâna, “Mwâna yandi,
Mupashi wa mambu, akwîsa,
ukemulungwila mu mambu
yonse.... Mwâna ukapokela byami,
ne kukumwena kwi mwenu.”
Yoane 16:13, 14.

Nzambi ukapanga muntu akite
makasa yandi a kumanya; ne
kukeba Bible kukakolela ne
kukumbula lungenyi mwâna buku

mukwabo ukakonsha. Mwâna kadi
tufwainwa kukeña kukita lungenyi
mwâna Nzambi, mwâna lungenyi
lwaba na bufubankatshi ne bukosa
bwa muntu. Twakapanga kukana
kuba Mambu Mâkile akafisama kwi
ifwe, mwâna mambu a kinyâ
akamanywa ko, tufwainwa kwikala
na bukole ne ntemo ya mwana
mukidi, wakwikala na bukwashi
wa kumanya, ne kusambila
bukwashi bwa Mupashi Mwaâkile.
Kumanya ngolo ne lungenyi lwa
Nzambi, ne kukana kwetu
kumanya bukata bwandi,
byafwainwa kutuleta mu
kudîpisha, ne tufwainwa kufumula

Mambu yandi, mwâna twakwingila
mu kwikala kwandi, na bukole
bwaâkile. Mwâna twakwîsa ku
Bible, lungenyi lufwainwa
kumweneka bukole bukata kujila
lwandi, ne mwina mwikèlele ne
lungenyi byafwainwa kwîpâna kwi
yandi Mwine wa kushâko.

Bikala na bintu byavula
bikumweneka bibi kana bifisama,
bîna Nzambi akamweneka pâna ne
bukole kwi baba bakakita bubino.
Mwâna kadi kavyâna
mulungwilishi wa Mupashi
Mwaâkile, twakaba na makasa mu
kusakula Mambu Mâkile kana kuya

mambu yandi. Kutanga Bible
buvula kukakosa, ne nsaa ingi
kukosa buvula. Mwâna mambu a
Nzambi akafumulwa kavyâna
bukole, kavyâna busambila; mwâna
mapangô ne lusanu byakadi kwi
Nzambi, kana kwikala mu mambu
yandi, lungenyi lukafisama na
makasa; ne mu kukeba Bible
mwenyi, makasa akakola. Mwina
mwâna mwina mwikèlele
ukakwata mapangô, ne
ukasakamuna mambu a kinyâ.
Mwâna bantu, mu mambu ne mu
misaka, bakakana kwikala mu
mambu a Nzambi, ne bakamanya
buvula, bakaba na makasa mu

kumanya Mambu Mâkile, ne
byakadi bukwashi kwîkala na
ntemo mu kumanya kwabo. Baba
bakamona Mambu Mâkile kwâna
bakwate mambu akosa, bakaba na
meso makadi a mupashi. Mu meso
abo akosa, bakamona nsonga ivula
ya makasa ne kukana kutemena mu
bintu bîna bîna bîkîle pâna ne
bukole.

Ne bakafisa bubino, nsonga ya
kinyâ ya makasa ne kukana
kutemena, mu mambu mavula, ni
lusanu lwa bubi. Mafunjisho ne
makasa a mambu a Nzambi,
makasangwa ko na mwina

mwikèelele wa kukulumbwa,
watemena bubi, ne baba bakakana
kuteleka mambu yandi, bakaba na
bukwashi wa kukana bukole
bwandi. Kwâna bafike mu mambu
a kinyâ, tufwainwa kwikala na
miyala ya kumanya mambu a
kinyâ, ne bwina bwa mwina
mwikèelele bwa kuteleka. Ne bonse
bakwîsa mu mupashi bubino mu
kukeba Bible, bakamona mambu
mavula a kumweneka kuba ni
mambu a Nzambi, ne bakakonsha
kumanya mambu yandi,
mâkabakita bwalunge mu
kukululwisha.

Kristu wambile, “Mwina mwikèlele wakapanga kwikita bwina bwa Nzambi, ukamanya mafunjisho yandi.” Yoane 7:17. Kavyâna kwipusha ne kukana pa mwanda wa bîna wakamanya ko, tekeza mu lubyâ lukukumweneka, ne ukapokela lubyâ lukata. Mu ngolo ya Kristu, kita busaka bwonse bwamwenekwe ku lungenyi lwobe, ne ukakonsha kumanya ne kukita bîna uba na makasa pa mwanda wabo lolo.

Bikala na mambu a kumweneka kwi bonse,—kwi wamanya buvula, ne wakamanya ko,—mambu a

mwina mwikèelele. Nzambi
watukwitana kwâna tukebe ifwe
bene mambu a mambu yandi, kuba
laka lyandi ni kinyâ. Watukwasha
“kulasa ne kumona kuba Yave
wabotu.” Misambo 34:8. Kavyâna
kwîkala pa mambu a muntu
mukwabo, tufwainwa kulasa ifwe
bene. Ukutumbwila, “Ipushani, ne
mwakapokela.” Yoane 16:24.
Malaka yandi akakumbika.
Kavyâna yakana; kavyâna
yikakana. Ne mwâna twakwîsa
pafupi na Yesu, ne kusansanywa
mu lusanu lwandi, makasa ne
mîndo yetu bikafwa mu lubyâ lwa
kwikala kwandi.

Mupostolo Paulo ukutumbwila kuba Nzambi “watukulwile mu ngolo ya mîndo, ne kutusakula mu kyâna kyâna kya Mwana wandi mutemena.” Bakolose 1:13. Ne bonse bapite ku lufu kwîsa ku bumi, bakakonsha “kuîkila kuba Nzambi ni wa kinyâ.” Yoane 3:33. Wakakonsha kumbula, “Nakebele bukwashi, ne namwene mu Yesu. Bukwashi bwonse bwakumbika, njala ya mwina mwikèlele yasansanywa; ne lolo Bible kwi ami ni kumweneka kwa Yesu Kristu. Wena wamba, lwâni ndetemena Yesu? Mwâna kwi ami ni Mupulusi

wa Nzambi. Lwâni ndetemenena Bible? Mwâna namwene ni miyala ya Nzambi kwi mwina mwikèlele wami.” Twakonsha kwikala na mambu mu ifwe bene kuba Bible ni wa kinyâ, kuba Kristu ni Mwana wa Nzambi. Tumanya kuba twakalonda ko mambu a bubi.

Petelo ukulungwila bakwetu kwikala “kukula mu ngolo, ne mu kumanya Mwine wetu ne Mupulusi wetu Yesu Kristu.” 2 Petelo 3:18. Mwâna bantu ba Nzambi bakikala mu kukula mu ngolo, bakaba na kumanya kwabotu kwa mambu yandi. Bakamona lubyâ lwa mpa ne

buwamfu mu mambu yandi mâkile.
Bîna bîna byâna mu mambu a
nkômbe mu nsaa yonse, ne bubino
bikakolela kufika pa nkûsu. “Nzila
ya mululame ni mwâna lubyâ lwa
lubyâ, lukakula ne kukula kufika pa
nsaa ya midi.” Milimo 4:18.

Mu ntemo twakonsha kumona bîna
bikwîsa, ne kukwata laka lya
Nzambi lya kukula kwa lungenyi,
makasa a muntu akwitana na a
Nzambi, ne ngolo yonse ya mwina
mwikèlele îkakwitana na Mbala ya
lubyâ. Twakonsha kusansanywa
kuba byonse byatukoselesa mu
busaka bwa Nzambi,

bikamwenekwa pâna, mambu
makosa kumanya bikamwena
mambu; ne pâna lungenyi lwetu
lwakadi kumona kavyâna mwanya
ne kusakulwa kwabubi, twakamona
mambu mâkile ne buwamfu. “Lolo
tumona mu kifwanekesho, mu
mambu makosa; mwâna kadi buno
meso kwa meso: lolo ndimanya mu
mwanya; mwâna kadi buno
nakamanya mwâna namanyikwa.”
1 Bakolinto 13:12.

13 — Kusansanywa mu Mwine

Bana ba Nzambi bakwitana kwikala
bamwenekyeshi ba Kristu,
kumweneka buwamfu ne lusanu
lwa Mwine. Mwâna Yesu
watumwenekele ifwe bumuntu bwa
kinyâ bwa Tata, bino ne ifwe
twafwainwa kumweneka Kristu ku
nsângwa ikamanya ko lusanu
lwandi lwa bukole ne lwa luse.

“Mwâna watuma ami ku nsângwa,
bino ne ami natuma babo ku
nsângwa.” “Ami mwandi, ne wewe
mwandi; ... kwâna nsângwa imanye
kuba wewe watuma ami.” Yoane
17:18, 23. Mupostolo Paulo

ukutumbwila kwi bana ba Yesu,
“Mwenu mwamweneka kuba ni
mambu a Kristu,” “amanyikwa ne
kutangwa kwi bantu bonse.” 2

Bakolinto 3:3, 2. Mu kila muntu wa
bana bandi, Yesu ukutuma mambu
ku nsângwa. Twakala mulondi wa
Kristu, ukutuma mu mwela wobe
mambu ku n'ganda, ku mushi, ku
nzila, pâna wikala. Yesu, wikala mu
mwela wobe, ukapanga kwambila
na myima ya baba bakamumanya
ko. Nsaa ingi bakatanga ko Bible,
kana kuteleka miyala yakeba kwi
yandi mu papâna; bakamona ko
lusanu lwa Nzambi mu misaka
yandi. Mwâna kadi twakala

mwenekyeshi wa kinyâ wa Yesu,
nsaa ingi mu mwanda wobe
bakalungwilwa kwâna bamanye
buwamfu bwandi, ne kusangwa ne
kumutemena ne kumusapwila.

Baklistu batulwa mwâna
bamwenekyeshi ba lubyâ mu nzila
ya ku mema. Bafwainwa
kumwenekela nsângwa lubyâ
lukumweneka kufuma kwi Kristu.
Bumi bwabo ne bumuntu bwabo
byafwainwa kwikala bubino,
mwâna mu mwanda wabo bangi
bapokèle mwanya wabotu wa
Kristu ne busaka bwandi.

Twakala tumweneka Kristu,
twakakita busaka bwandi
bumweneke bwabotu, mwâna bubi.
Baklistu bakwitana mîndo ne
bukumbi mu myima yabo, ne
kusakamuna ne kwipusha, bakapa
bangi mwanya wabubi wa Nzambi
ne bumi bwa Muklistu. Bakupa
mwanya kuba Nzambi akasangwa
ko na kusansanya bana bandi, ne
bubino bakumbula mambu ma bubi
pa mwanda wa Tata wetu wa mu
mema.

Satana ukusansanywa mwâna
wakonsha kutusakamunisha bana
ba Nzambi mu kukana kutemena

ne kufubankatsha. Ukusansanywa
kumona ifwe twakana kutemena
Nzambi, twakana temena bwina
bwandi ne ngolo yandi ya
kukululwisha. Ukutemena kuba
ifwe twikale na mwanya kuba
Mwine ukatusa bubi mu busaka
bwandi. Ni busaka bwa Satana
kumweneka Mwine mwâna
wakashâla lusanu ne bukole.
Ukusakula mambu ma bubi pa
mwanda wandi. Ukujisa mwina
mwikèelele mapangô ma bubi pa
mwanda wa Nzambi; ne kavyâna
kwikala na mambu a kinyâ pa
mwanda wa Tata wetu wa mu
mema, ifwe bavula twikalasa mu

mambu ma bubi a Satana, ne kupa
nsonyi kwi Nzambi mu kukana
kutemena ne kumusakamunisha.
Satana ukeba bukûsu kwâna bumi
bwa mambu a Nzambi bukale bwa
mîndo. Ukapanga bumweneke
mwâna busaka bukosa ne bubi; ne
mwâna Muklistu ukamweneka mu
bumi bwandi mwanya uno wa
mambu a Nzambi, ukakolela
mambu ma bubi a Satana mu
kukana kutemena.

Bavula, batambwila mu nzila ya
bumi, bakwikala mu mapangô a
makosa ne kululwisha kwabo ne
makasa, ne myima yabo yîkala na

mambu akosa ne kufubankatsha.
Mwâna nâna mu Eulopa, mwasyetu
umune wakite bubino, ne wakâna
na mambu makata, wandikile nami,
kwâna mumbe mambu a kukolela.
Bufuku bwakulondo mwâna
natangile mambu yandi, nalotile
kuba ndi mu n'ganda ya malanga,
ne muntu umune wakamweneka
mwine n'ganda wakâli
kundungwila mu nzila. Nâna
ntanga malanga ne kusansanywa na
mupashi wabo, mwasyetu uno,
wâna kutambwila pafupi nami,
wandungwilile ku mipunza
mikâkile îkâna kumusunga mu
nzila. Kûna kûna wâna kulila ne

kusakamuna. Wakâli kavyâna
kutambwila mu nzila, kulonda
mulungwilishi, mwâna kadi wâna
kutambwila mu mipunza ne
myengwa. “Oh,” wâna kulila,
“kavyâna bwabotu kuba n'ganda
yabotu yano yakoswa na
myengwa?” Buno mulungwilishi
wambile, “Leka myengwa, mwâna
îkakupwisha. Tanga makwata,
malanga, ne mapâpa.”

Kavyâna na mambu abotu mu
mwina mwikèlele wobe? Kavyâna
na nsaa yabotu mwâna mwina
mwikèlele wobe wakusansanywa
mu kwitana na Mupashi wa

Nzambi? Mwâna ukatala mu
nyuma mu mambu a mwina
mwikèlele wobe, ukamona papâna
pabotu? Kavyâna malaka ya
Nzambi, mwâna malanga a
mupashi wabotu, makula mu nzila
yobe pa mbalo yonse? Ukakana
kupa buwamfu bwabo ne bukole
bwabo kujisa mwina mwikèlele
wobe na sansanya?

Mipunza ne myengwa
bîkakupwisha ne kukusa; ne
twakasanya bîna bîna kumpa, ne
kumwena kwi bangi, kavyâna
kumpa kukana buwamfu bwa
Nzambi mwenyi, ne kukana kupa

bangi batambwile mu nzila ya
bumi?

Kavyâna bwabotu kusanya mambu
yonse makosa a bumi
bwakule,—bubi bwabo ne
makasa,—kwambila pa mwanda
wabo ne kulila mwanda wabo
kufika twakosa na kufubankatsha.
Mwina mwikèlele
wakufubankatsha ujizwa na mîndo,
kukana lubyâ lwa Nzambi mu
mwina mwikèlele wandi, ne kuleta
mîndo mu nzila ya bangi.

Sangule Nzambi pa mambu abotu
atumwenekela. Tusanye nsango

yonse ya lusanu lwandi, kwâna
tumone bukûsu: Mwana wa
Nzambi kufuma mu kitunga kya
Tata wandi, kufwala bumuntu
bwandi, kwâna akululwishe muntu
mu makasa a Satana; nkonko yandi
pa mwanda wetu, kufumula mema
kwi bantu, kumweneka bantu
mbalo ya kwikala pâna Nzambi
amweneka lukumbi lwandi; bantu
bakosa bakululwa mu nzila ya bubi,
ne kubwelela kukwitana na Nzambi
wa kushâko, ne mwâna bakikise
makasa a Nzambi mu ntemo mu
Mupulusi wetu, bakala na lwalo
lwa bululame bwa Kristu, ne
kukumbulwa ku kitunga

kyandi—bîna bîna byâna Nzambi
apanga tumone.

Mwâna tumweneka kukana lusanu
lwa Nzambi ne kutemena malaka
yandi, tumupa nsonyi ne kumusa
Mupashi wandi Mwaâkile. Mbiki
mayi wakamvwisha mwâna bana
bandi bakamba bukûsu pa mwanda
wandi, mwâna kavyâna mambu
abotu yandi abakita, mwâna bumi
bwandi bwonse bwakite kwâna
kubakolela ne kuba nteko? Twakala
bakana lusanu lwandi; byakamusa
mwina mwikèlele. Mbiki tata
wakamvwisha mwâna bana bandi
bakamukita bubino? Ne mbiki Tata

wetu wa mu mema akatubona
mwâna twakana lusanu lwandi,
lwâna lwamusakamunishe kupa
Mwana wandi wa kifuko kwâna
twikale na bumi? Mupostolo
ukulemba, “Yandi wakakana ko
kupa Mwana wandi, mwâna kadi
wamupele pa mwanda wetu, mbiki
wakakana kumpa bintu byonse?”
Baloma 8:32. Ne kadi bavula, mu
misaka yabo, ne kavyâna mu
mambu, bakamba, “Mwine
kavyâna mambu a bîna kwi ami.
Nsaa ingi ukutemena bangi, mwâna
kadi kavyâna ami.”

Bîna bîna byonse bîna bîkasa
mwina mwikèlele wobe; mwâna
kila mambu wakamba a makasa
ukwitana makasa a Satana;
ukukolela mu mwela wobe bukole
bwa makasa, ne ukusa bamalebo
bakusapwila. Mwâna Satana
akukeba, kabula kwamba mambu a
makasa kana mîndo. Ungaswila
mwanya wa mapangô yandi,
mwina mwikèlele wobe ukajizwa
na kukana kutemena ne kwipusha
kwa kulwisha. Ungambila mambu
a mwina mwikèlele wobe, kila
makasa ukulumbwa kavyâna
kukusa mwenyi, mwâna kadi ni
mbembu îkakula ne kupa makela

mu bumi bwa bangi, ne byakonsha
kwikala ko kukana mubuko wa
mambu wobe. Wena mwenyi
wakonsha kufuma mu makasa ne
mu nsapo ya Satana, mwâna kadi
bangi bakasangwa na mubuko
wobe bakakonsha kufuma mu
kukana kutemena
kwakusakamunishe. Mbiki mambu
yetu afwainwa kwikala mambu
makolela ne bumi!

Bamalebo bakeba kuteleka mambu
mâna ukambila ku nsângwa pa
mwanda wa Mwine wobe wa mu
mema. Mambu mwenu akale pa
mwanda wa yandi wakwikala

mwikala kwâna kusambilila pa
mwanda wenu mbelo ya Tata.
Mwâna mukwata makasa a
mukwenu, lesa kupa lukumbi kwi
Nzambi ku mîno ne mu mwina
mwikèlele wobe. Bîna bîna
bikakumbula mapangô yandi kwi
Yesu.

Bonse baba na makasa; mambu
makosa kukwata, makasa makosa
kulwisha. Kabula kwambila bangi
bantu makasa wobe, mwâna kadi
twala bintu byonse kwi Nzambi mu
busambila. Kita mwâna mulongo,
kabula kwamba mambu a makasa
kana kufubankatsha. Wakonsha

kukita bivula mu kusansanya bumi
bwa bangi ne kukolela misaka yabo,
mu mambu a lolelo ne sansanya
yaâkile.

Bikala na bantu bavula bamune,
bakosa na makasa, bakala mu
kufubankatsha mu nkonko na bene
ne na ngolo ya bubi. Kabula kukosa
muntu bubino mu nkonko yandi.
Mukolele mu mambu makata ne
lolelo, mâkamukolela mu nzila
yandi. Bino lubyâ lwa Kristu
lukamweneka mu mwela wobe.
“Kavyâna mwine wetu wakwikala
pa mwanda wandi mwenyi.”
Baloma 14:7. Mu mubuko wetu

wakumanya, bangi bakakolelwa ne
kukola, kana bakafubankatsha, ne
kufumwa kwi Kristu ne mambu a
kinyâ.

Bavula baba na mwanya wabubi wa
bumi ne bumuntu bwa Kristu.
Bapanga kuba wakâli kavyâna
lubyâ ne sansanya, wakâli mubi,
wakosa, ne kavyâna sansanya. Mu
mambu mavula, mwina mwikèlele
wonse wa mambu a Nzambi
ukajizwa na mwanya uno wa
mîndo.

Bavula bakamba kuba Yesu
wakulile, mwâna kadi

wakamanyikwa ko kuseka.
Mupulusi wetu kinyâ wakâli
Muntu wa Mambu Makosa, ne
wamanya mambu akosa, mwâna
wafumwile mwina mwikèlele
wandi ku mambu makosa yonse a
bantu. Mwâna kadi ne bwami
bwandi bwakâli bwa kwinyima ne
kujizwa na mambu akosa ne
bukwashi, mupashi wandi wakâli
kavyâna kukosa. Meso yandi yakâli
kavyâna na mwanya wa mambu
akosa ne kwipusha, mwâna kadi
nsaa yonse mwanya wa bukole ne
bukole. Mwina mwikèlele wandi
wakâli kisakulu kya bumi, ne pâna

wakwende, wakasunganga bukole
ne bukwashi, sansanya ne nsansa.

Mupulusi wetu wakâli muntu wa
mambu makata ne wa busaka
bwamune, mwâna kadi kavyâna
muntu wa mîndo kana wa
bukumbi. Bumi bwa baba
bakumufwanisha, bukajizwa na
kyâna kyâna kya busaka; bakaba na
mwanya wa busaka bwabo.
Sansanya yabubi yikakana; kwikala
ko nsansa ya mpiko, kavyâna
maseko makosa; mwâna kadi
mambu a Nzambi a Yesu akapa
bukwashi mwâna kasa. Kukazimya
ko lubyâ lwa sansanya; kukakana

ko sansanya kana kujisa meso aseka
ne sansanya. Kristu wakeisa
kavyâna kwîsa kusapwilwa,
mwâna kadi kwîsa kusapwila; ne
mwâna lusanu lwandi lwankata mu
mwina mwikèlele, twakulonda
mwinyisho wandi.

Twakasunga mu mwina mwikèlele
wetu mambu makosa ne makasa a
bangi, twakamona ko nzila ya
kubatemena mwâna Kristu
watutemenene; mwâna kadi
mapangô yetu akwikala mu lusanu
lwa kumweneka ne bukole bwa
Kristu kwi ifwe, mupashi wamwe
ukapupwila kwi bangi. Tufwainwa

kwikala na lusanu ne kukuminya,
ne makasa a bangi twakamona.
Kudîpisha ne kwikala kavyâna
kwîkala pa mwenyi byafwainwa
kukulwa, ne bukole ne lusanu kwi
bangi. Bîna bîna bikafumisha bwibi
bwonse ne kukita myima yetu ikata
ne kupa.

Mwimbi ukutumbwila, “Temena
mu Yave, ne kita byabotu; buno
ukakala mu nsângwa, ne
ukakudya.” Misambo 37:3.

“Temena mu Yave.” Lûba lwonse
lwîkala na bukwashi bwalo,
bukwashi bwalo ne mambu
makosa; ne mwâna tukwitana,

twikala na bukwashi wa kwambila
makasa ne malwa. Mambu makosa
mavula akwingila, makasa mavula
akupokelwa, bukwashi bukata
bukambwa, mwâna muntu
ungamba kuba twakavyâna na
Mupulusi wa lusanu, mutemena,
wakuteleka mambu yonse, ne
kwikala bukwashi mu nsaa yonse
ya bukwashi.

Bangi nsaa yonse baba na makasa,
ne bukwashi bwa kukeba. Lûba
lwonse babinga na mambu a lusanu
lwa Nzambi; lûba lwonse
bakusansanywa na nsango ya
busaka bwandi; mwâna kadi

bakapwilikisha nsango yeno.
Mapangô yabo nsaa yonse
bakwikala mu bintu bibi bingi
bakosa kwîsa; kana makasa mâna
mâna, ne makadi, mwâna kadi
makosa meso yabo mu bintu bivula
byakusangula. Makasa bakwitana
nabyo, kavyâna kuba bakwîsa kwi
Nzambi, mbala ya bukwashi,
mwâna kadi kuba fuma kwi yandi
mwâna makasa akumbula mîndo
ne kwipusha.

Twikala bubino mu kukana
kutemena? Lwâni twikala bakakana
kusangula ne kukana kutemena?
Yesu ke mukwetu; mema yonse

yaba na busaka mu buwamfu
bwetu. Twakafwainwa kukana
kupa mambu makosa ne bukwashi
bwa bukûsu bwakasa mwina
mwikèlele ne kujisa meso. Twakita
bubino twakaba nsaa yonse na
kintu kyakukosa ne kutupusha.
Twakafwainwa kukana kwikala na
bukumbi bukatusa ne kutukosa,
mwâna kadi bukatusa ko kukwata
makasa.

Wena ungakosa mu makasa;
mapangô wobe makasa ne kukosa,
ne wena ungakosa mu kushâla na
bintu; mwâna kadi kabula
kufubankatsha; pana bukwashi

bwobe kwi Nzambi, ne kwikala na
bukole ne sansanya. Sambila
lungenyi lwa kusunga mambu
wobe mu lungenyi, ne bubino
kukana kushâla na bintu ne
makasa. Kita byonse byobe byabotu
kwâna ukwate mafulo abotu. Yesu
walakile bukwashi bwandi, mwâna
kadi kavyâna kukila mu busaka
bwetu. Mwâna, ukwikala mu
bukwashi bwa Mukwasyi wetu,
wakita byonse byobe byabotu,
pokela mafulo na sansanya.

Kavyâna bwina bwa Nzambi kuba
bantu bandi bakose na bukwashi.
Mwâna kadi Mwine wetu akatusa

ko. Akatukana ko, “Kabula makasa; kavyâna makasa mu nzila yobe.” Ukumanya kuba bikala na makasa ne malwa, ne ukambila nafwe pâna. Akapanga ko kufumisha bantu bandi mu nsângwa ya bubi ne yaya mubi, mwâna kadi ubakumbulwila ku kisungilo kikakana kufwa. Busambila bwandi pa mwanda wa bana bandi bwâna, “Kavyâna kusambila kuba ubafumishe mu nsângwa, mwâna kadi kuba ubasunge mu bubi.” “Mu nsângwa,” ukutumbwila, “mwakaba na makasa: mwâna kadi koleni myima; ami nakata nsângwa.” Yoane 17:15; 16:33.

Mu mafunjisho yandi pa Matongo,
Kristu wafunjishe bana bandi
mambu matemena pa mwanda wa
bukwashi bwa kutemena Nzambi.
Mafunjisho yano apangwe kwâna
kukolela bana ba Nzambi mu nsaa
yonse, ne mafika mu nsaa yetu na
mafunjisho ne nteko. Mupulusi
walungwilile balondi bandi ku
muni wa mu mema mwâna
bakwimba lwimbo lwa kupa
lukumbi, kavyâna bukwasshi bwa
mapangô, mwâna “bakapuna ko, ne
bakakobola ko.” Ne kadi Tata
mukata ukasapwila makasa yabo.
Mupulusi ukwipusha, “Mwenu

kavyâna mwena kujila babo?”

Mateo 6:26. Mupêni mukata wa muntu ne nyama, ukafumula makasa yandi ne kusapwila bintu byandi byonse. Muni wa mu mema kavyâna kumoneka ko. Akapana ko makela mu mîno yabo, mwâna kadi ukasapwila makasa yabo.

Bafwainwa kusanya makela apuna kwi yandi. Bafwainwa kutekeshela bintu bya bisakasa byabo.

Bafwainwa kudisha bana babo.

Bakwenda mu busaka bwabo bakwimba, mwâna “Tata wenu wa mu mema ubadisha.” Ne “mwenu kavyâna mwena kujila babo?”

Kavyâna mwenu, mwâna

basambikili ba lungenyi ne
mupashi, mwena kujila muni wa
mu mema? Mupangî wetu,
Musungi wa bumi bwetu, yandi
watupangile mu kifwanekesho
kyandi kya Nzambi, ukakana
kusapwila makasa yetu
twakamutemena?

Kristu walungwilile bana bandi ku
malanga a mu kasa, makula buvula
ne kumweneka buwamfu bwabotu
bwapêne Tata wa mu mema,
mwâna kumweneka lusanu lwandi
kwi bantu. Wambile, “Momani
malanga a mu kasa, mâkalakula.”
Buwamfu ne bukole bwa malanga a

mâkele bîna bîna bikata kujila
bukata bwa Salomo. Bintu byabotu
bîna bîna bintu bya makasa,
byakavyâna ne kufwanana na
buwamfu ne lubyâ lwa malanga a
Nzambi. Yesu wakwipusha,
“Twakala Nzambi afwala bubino
mânyâ a mu kasa, mâna lolo, ne
mâna kikwîsa kukomwa mu
mbabo, kavyâna kujila mwenu,
mwena kavyâna ntemo?” Mateo
6:28, 30. Twakala Nzambi, Mupangî
waâkile, akupa malanga a kufwa
mu lûba lumune makulâ abo mâkile
ne mavula, mbiki akaba na
bukwashi bukata kwi baba
bapangwe mu kifwanekesho

kyandi? Mafunjisho a Kristu yano
ni makasa kwi mapangô makosa,
mambu makosa, ne makasa a
mwina mwikèlele wakana
kutemena.

Mwine ukapanga bana bandi bonse
baba na sansanya, bukole, ne
kuteleka. Yesu ukutumbwila,
“Bukele bwami ndipeka mwenu:
kavyâna mwâna nsângwa ikupa,
ami ndipeka. Kabula mwina
mwikèlele wenu ukose, kana ukale
na makasa.” “Mambu yano
naambila, kwâna sansanya yami
yikale mwandi, ne sansanya yenu
yîkale yabule.” Yoane 14:27; 15:11.

Sansanya îkeba mu bwibi, kukila
mu nzila ya busaka, i kavyâna
bukole, ikosa, ne ya nsaa; îkapita,
ne mwina mwikèlele ukajizwa na
makasa ne mambu makosa; mwâna
kadi kwikala na sansanya ne
nsango mu busaka bwa Nzambi;
Muklistu akashâla ko kwîkala mu
nzila yakadi kumanyika; akashâla
ko na makasa ne makasa.

Twakavyâna na nsango ya bumi
buno, twakonsha kwikala na
sansanya mu kumona bumi bwîsa.

Mwâna kadi ne pâna bano, Baklistu
bakonsha kwikala na sansanya ya

kukwitana na Kristu; bakonsha kwikala na lubyâ lwa lusanu lwandi, nteko wa kwikala kwandi kavyâna kupumuna. Nsaa yonse ya bumi yikatusa pafupi na Yesu, yikatupeka mwina mwikèlele mâkile wa lusanu lwandi, ne yikatusa nsaa imune pafupi na n'ganda yabotu ya bukole. Bino kabula kwipâna ntemo yetu, mwâna kadi twikale na kîkila kikata, kikata kujila kâle. “Kufika kuno Yave watusapwile,” ne ukatusapwila kufika pa nkûsu. 1 Samuele 7:12. Tatala ku ntombo ya kukumbuka, bîna Mwine akite kwâna kutusansanya ne

kukululwisha mu makasa a
mufwishi. Tusunge mu mwina
mwikèelele wetu lusanu lwonse lwa
Nzambi,—meso apwishile, mambu
akosa alekeleshe, bukwashi
bufumwile, makasa afumwile,
makasa asapwile, nsango
apele,—bubino kukwikolesha mu
bintu byonse mbelo yetu mu nzila
ya mwinyendo wetu.

Twakavyâna kumona mambu
makosa mavula mu nkonko îsa,
mwâna kadi twakonsha kumona
bîna byapite ne bîna bikwîsa, ne
kwamba, “Kufika kuno Yave
watusapwile.” “Mâna masaka

mwobe, bino ne ngolo yobe.”

Kulekelolola 33:25. Makasa
makakana kujila ngolo îkatupewa.
Bino twatwale busaka bwetu pâna
tubumwene, ne kutemena kuba
bintu byonse bikwîsa, ngolo mwâna
makasa îkatupewa.

Ne mu nsaa yamune, mwanya wa
mema ukafumulwa kwâna
kwingisha bana ba Nzambi, ne mu
mîno ya Mwine wa lukumbi,
nsango ikawâ na matwi abo mwâna
lwimbo lwabotu, “Iseni, mwena
balumbulwa ba Tata, pokelani
kyâna kyâna kya mu nsângwa
kyamwekesekele mwenu kufuma

pa mafuko a nsângwa.” Mateo
25:34.

Buno bakulupwe bakapokelwa mu
n'ganda îna Yesu abatekeshela.
Kûno kûno bakwabo bakavyâna
kwikala bantu bubi ba nsângwa,
bantu ba mambu ma bubi,
basambikili ba mifwanekyeshe,
bantu bakambwa bwâkile, ne bantu
bakana kutemena; mwâna kadi
bakakwitana na baba bakakata
Satana ne mu ngolo ya Nzambi
bakumbika bumuntu bwabotu.
Bubi bwonse, bukumbi bwonse,
bukabasa pâna buno, bukafumwa
mu mema ya Kristu, ne buwamfu

ne lubyâ lwa lukumbi lwandi, lujila
buwamfu bwa lubyâ, lwakapêwa
kwi yandi. Ne buwamfu bwa
bumuntu, kukumbika kwa
bumuntu bwandi, kukamweneka
mu yandi, mu bukole bukata kujila
bukata bwa kunze. Bakaba kavyâna
mabala mbelo ya kitunga kikata kya
mpembwe, bakwitana na bukata ne
bupwilo bwa bamalebo.

Mu kumona kya kusungwa kya
lukumbi, “mbiki muntu wakapa pa
mwanda wa mwina mwikèlele
wandi?” Mateo 16:26. Wakonsha
kwikala mupika, mwâna kadi
mwandi mwenyi muli bupika ne

bukata nsângwa ingi yikakonsha
kupa. Mwina mwikèlele wakululwa
ne kukoswa mu bubi, ne makasa
yandi yonse mâkile yapêwa ku
busaka bwa Nzambi, ni wa bukata;
ne kwikala na sansanya mu mema
mu kwikala kwa Nzambi ne
bamalebo mwaâkile pa mwanda wa
mwina mwikèlele umune
wakululwa, sansanya îlumbwa mu
lwimbo lwa nkonko yaâkile.